00301939

E1/6.1

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia

Nation Religion King

Royaume du Cambodge

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

Trial Chamber

Chambre de Premiere instance

កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ
នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តី “ឌុច”

សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក/អជសដ

ថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩

សវនាការលើអង្គសេចក្តី

ចៅក្រមសាលាដំបូង៖

លោក និល ណុន ជាប្រធាន

លោកស្រី ស៊ីលយ៉ា ខាតរ៉ាយថ៍

(Judge Silvia Carwright)

លោក យ៉ា សុខន

លោក ហ្សង់ម៉ាក ឡាវែន៍

(Judge Jean-Marc Lavegne)

លោក ធូ មណី

លោក យូរ ឧត្តរា

លោកស្រី ក្លូឌា ហ្វេនស៍

(Judge Claudia Fenz)

ក្រឡាបញ្ជីសាលាដំបូង៖

លោក លឹម សួយហុង

លោក ម៉ាត្ទូ គ្រីស្ពារ

(Mr. Matteo Crippa)

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី

កញ្ញា ណាថាក់ វិចស៊ែល

(Ms. Natacha Wexels-Riser)

លោក ឌុច ផារី

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក រ៉ូបឺត ពេទីត *(Mr. Robert Petit)*

លោក យ៉េត ចរិយា

លោក វាល្លៀម ស្មីត *(Mr. William Smith)*

លោក តាន់ សេណារ៉ុង

លោក សេង ប៊ុនឃាង

លោក អាឡិចសាន់ឌឺ ប៊េត

(Mr. Alexander Bates)

លោក ពេជ្រ សម្បត្តិ

លោក ជឺហ្គិន អាស្មាន*(M.r Jurgen Assmann)*

លោក ប៉ាក ចាន់លីណូ (ក្រឡាបញ្ជី)

មេធាវីការពារជនជាប់ចោទ កាំង ហ្គេក អ៊ាវ ៖

លោក ការ សាវុត្ថ

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ *(Mr. François ROUX)*

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖

លោក ហុង គឹមសួន

លោក គង់ ពិសី

លោក យ៉ុង ផានិត

លោក គីម ម៉េងឃី

កញ្ញា ម៉ុច សុវណ្ណារី

លោកស្រី ស៊ីលឃីស្ទួត ហ្សីនស្គី

(Ms. Silke Studzinsky)

លោកស្រី ម៉ាទីន ហ្សាកឃ្វីន (ហ្សាកកាំង)

(Mrs. Martine Jacquin)

កញ្ញា ទី ស្រ៊ុនណា

លោក អាឡាំង វ៉ែនណឺ

(Mr. Alain Werner)

លោក ព្យែរ អូលីវីយេ ស័រ

(Mr. Pierre Olivier Sur)

ផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការ៖

លោក សាន់ រ៉ាដា

កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី

[០៩:00:00]

[ចៅក្រមចូលមកកាន់បន្ទប់សវនាការ]

លោកស្រី សែ កុលវណ្ណី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការ ។

ក្រឡាបញ្ជី, បញ្ជីត្រួតពិនិត្យវត្តមាន អវត្តមាន អ្នកត្រូវចូលរួមក្នុងនីតិវិធីសវនការសម្រាប់ព្រឹកនេះ សូមចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងប្រតិចារឹក ។

អនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំងនាំជនជាប់ចោទមកកាន់ឈើរាំងរង្វង់ក្រចកសេះ ដែលទុកបម្រុងទុកសម្រាប់ជនជាប់ចោទនៅទីនោះ ។

អនុញ្ញាតអង្គុយចុះ ។

ជាកិច្ចបន្តអង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបសហព្រះរាជអាជ្ញាថា សហព្រះរាជអាជ្ញាអាចឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីការចោទប្រកាន់ចំពោះជនជាប់ចោទបាននាពេលនេះ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៨៩ស្ទួន(២) ។ បើសហព្រះរាជអាជ្ញាឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីការចោទប្រកាន់អង្គជំនុំជម្រះកំណត់នៅថិរវេលា២ម៉ោង សម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីបទចោទប្រកាន់នេះ ។ សូមអញ្ជើសហព្រះរាជអាជ្ញា ។

[០៩:០៥:៣០]

លោកស្រី ជាង លាង៖

សូមគោរពអង្គសវនាការទាំងមូល!

យើងសហព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា សូមធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីការចោទប្រកាន់ជនជាប់ចោទ ឌុច ដែលជាប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ ។

បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌរបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា លេខ០០២ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ ។

បានឃើញនិងពិនិត្យឡើងវិញ នូវសំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខ០០១ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែ៧ ឆ្នាំ២០០៧

របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលបានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។

ដោយពិចារណាលើមាត្រា១នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយពិចារណាឃើញថា វិធាន៦៦.៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង សម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងដោយពិចារណាឃើញថាការស៊ើបសួរខាងលើត្រូវបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ហើយ ។

បានឃើញដីកាបញ្ជូនសំណុំរឿងមូលទៅពិនិត្យ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៨ ។

បានរកឃើញ នូវអង្គហេតុទាំងឡាយដូចខាងក្រោម៖

អស់រយៈពេល៣០ឆ្នាំហើយ ដែលជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហមជាង១លាន៥សែននាក់ បានកំពុងតែទាមទាររកយុត្តិធម៌សម្រាប់ការឈឺចាប់របស់ពួកគេ ។ អស់រយៈពេល៣០ឆ្នាំហើយ ដែលអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាប្រជាធិបតេយ្យបានកំពុងរង់ចាំឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវនេះ ។

អស់រយៈពេល៣០ឆ្នាំហើយ ដែលប្រជាជនកម្ពុជាជំនាន់នេះទាំងមូលកំពុងតែតស៊ូ ដើម្បីទទួលបាននូវចម្លើយអំពីវាសនារបស់ក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។

[០៩:០៧:៣៥]

ពិតណាស់នៅថ្ងៃនេះ សវនាការនេះ នៅចំពោះមុខប្រជាជនកម្ពុជានិងពិភពលោក ជាយូរមកហើយដែលនៅទីបំផុត ដំណើរការនេះបានចាប់ផ្តើមឡើង ហើយយុត្តិធម៌នឹងត្រូវធ្វើបានសម្រេច ។ រដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯងផ្ទាល់កំពុងតែតស៊ូជាមួយនឹងកេរដំណែលដែលខ្មែរក្រហមបានបន្សល់ទុក ហើយសហគមន៍អន្តរជាតិ ដែលបានធ្វើឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាបានខកចិត្តជាយូរមក ។ តែចុងក្រោយបានទទួលស្គាល់ថាយុត្តិធម៌ត្រូវតែមានអស្ថិរភាព និងមិនត្រូវឲ្យមាននិទ្ទណ្ឌភាពចំពោះភាពដ៏សាហាវយង់ឃ្នងនៃឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះឡាយ ទោះបីរយៈកាលបានកន្លងផុតទៅ៣០ឆ្នាំក៏ដោយ ។

កាលៈទេសៈបានបង្ខំឲ្យដំណើរការនេះ ត្រូវបានចាប់ផ្តើមបើការជំនុំជម្រះទៅលើជនជាប់ចោទនេះ ចៅក្រមត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យមកសម្រេចអំពីពិរុទ្ធភាព ឬនិទស្សន៍របស់មនុស្សម្នាក់ និងអំពីតែបទឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយដែលគាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់តែប៉ុណ្ណោះ ។ គាត់នឹងមិនត្រូវបានសម្រេចអំពីបទឧក្រិដ្ឋរបស់អ្នកផ្សេង ឬអំពីជំនឿ ឬសមាជិកភាពរបស់គាត់នៅក្នុងក្រុមមួយឡើយ ។ ប៉ុន្តែ ជាការសម្រេចអំពីភាពរងគ្រោះរបស់អ្នកផ្សេងដែលមានទំហំធំធេងចំពោះអ្វីដែលគាត់បានទទួលខុសត្រូវស្របច្បាប់ ។

[០៩:០៩:០៦]

ពេលនេះលោក លោកស្រីចៅក្រមត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យមកកំណត់នៅចំពោះមុខយើងទាំងអស់គ្នាថា ហេតុអ្វីនិងដោយរបៀបយ៉ាងដូចម្តេច បានជាមនុស្សនេះត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋទាំងនោះ? លោក លោកស្រីចៅក្រមចាំបាច់ត្រូវតែធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ ពីព្រោះថា នេះជាច្បាប់និងជាប្រវត្តិសាស្ត្រទាមទារផងដែរ ។ លើសពីករណីមួយនេះ និងលើសពីកិច្ចការប្រចាំថ្ងៃរបស់សវនាការមួយនេះ យើងមិនត្រូវភ្លេចឡើយថា គោលបំណងរបស់តុលាការ ដូចជាតុលាការនេះជាដើម គឺដើម្បីរកការពិតដោយមានការតាំងចិត្ត ដោយគ្មានការភ័យខ្លាច គ្មានការកំហិត ឬគ្មានភាពលម្អៀង ដើម្បីឲ្យមនុស្សជាតិរៀនសូត្រតាម និងទប់ស្កាត់មិនឲ្យប្រវត្តិសាស្ត្រកើតមានឡើងជាថ្មីម្តងទៀត ។

នៅក្នុងការស្វែងរកការពិតនេះ យើងសហព្រះរាជអាជ្ញានឹងជួយអង្គជំនុំជម្រះឲ្យអស់ពីលទ្ធភាពតាមតែអាចធ្វើទៅបាន ខណៈដែលយើងក៏ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការទទួលខុសត្រូវរបស់យើងក្នុងការបង្ហាញភស្តុតាងអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទឲ្យហួសពីវិមតិសង្ស័យ ។

យើងសន្និដ្ឋានថា ភស្តុតាងនៃករណីនេះ ហើយមានភស្តុតាងខ្លះយើងនឹងបញ្ជាក់ជូនក្នុងពេលនេះ គឺពិតជាបង្ហាញបានយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់លើការដាក់បន្ទុកចំពោះបទចោទទាំងអស់ ។ យើងសូមឲ្យអង្គជំនុំជម្រះយកចិត្តទុកដាក់ ព្រមទាំងពង្រីកការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើភស្តុតាងខ្លះដែលប្រមូលបានបញ្ជូននៅក្នុងសំណុំរឿង ដោយមិនត្រូវនិយាយសាឡើងវិញ អង្គហេតុដែលមាននៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយទេ។ ប៉ុន្តែ គ្រាន់តែបញ្ជាក់អំពីភស្តុតាងខ្លះ ហើយនឹងការតភ្ជាប់ការសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ ដែលអាចទាញយកពីភស្តុតាងនោះ ។

ហេតុដូច្នេះ យើងនឹងពិនិត្យលើបរិបទនៃបទឧក្រិដ្ឋដែលបានកើតឡើងនៅមន្ទីរស-២១ ជាពិសេសអំពីការបង្កើតកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងគោលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ មុននឹងធ្វើអត្ថាធិប្បាយអំពីមន្ទីរស-២១ និងបទឧក្រិដ្ឋនានាដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងមន្ទីរនេះ ។ បន្ទាប់មក យើងនឹងនិយាយអំពីតួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់គាត់ ចំពោះការប្រព្រឹត្តិបទឧក្រិដ្ឋទាំងអស់នោះ ។ នៅមុនពេលធ្វើការសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ទៅលើទិដ្ឋភាពផ្លូវច្បាប់មួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវទាំងនោះ ។

ច្បាស់ណាស់ថាអ្វីដែលយើងនឹងថ្លែងបន្តទៀត គឺជាសេចក្តីអះអាងជាធម្មតា ហើយនិងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះមិនដឹងថា នឹងផ្តល់សុពលភាពទៅលើអំណះអំណាងទាំងនោះដែរឬអត់?

[០៩:១២:១២]

លើសពីនេះទៀត ចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះនឹងត្រូវកំណត់ថា តើហេតុអ្វី ពិតជាមានភស្តុតាងគាំទ្រដែលឬទេ? និងកំណត់ថាតើភស្តុតាងអ្វីខ្លះក្នុងចំណោមភស្តុតាងទាំងនោះ នឹងត្រូវយកមកពិចារណា? មន្ទីរស-២១ បានបង្កើតជាផ្នែកគ្រឹះមួយ ដែលជាផ្នែកសំខាន់ដ៏បំផុតនៃការវាយប្រហារ មានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងជាប្រព័ន្ធទៅលើប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល ហើយការវាយប្រហារនេះ គឺជាការអនុវត្តផែនការមួយ ដែលថ្នាក់លើ ថ្នាក់ដឹកនាំរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានយល់ព្រម និងត្រូវបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តជាយូរមកហើយមុនការបង្កើតស-២១ ទៅទៀត ។ ក្នុងនាមជាអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ថ្នាក់ដឹកនាំទាំងនេះ និងដោយធ្វើសកម្មភាពទៅតាមបញ្ជារបស់មេដឹកនាំរបស់ខ្លួន និងការជ្រោមជ្រែង លើកតម្កើងគោលនយោបាយទាំងអស់នេះ បទឧក្រិដ្ឋរបស់ជនជាប់ចោទ គឺជាផ្នែកមួយនៃការវាយប្រហារនេះ ។

អង្គជំនុំជម្រះជាទីគោរព! បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៦០ នៅស្ថានីយ៍រថភ្លើង ក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលក្នុងនោះមាន នួន ជា ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាអនុលេខាបក្ស ចំណែកឯប៉ុល ពត និងអៀង សារី ជាសមាជិកមជ្ឈិមបក្ស ។ លុះដល់ឆ្នាំ១៩៦៣ សំឡុត ស ដែលហៅថា ប៉ុល ពត បានក្លាយទៅជាលេខាបក្ស ។ មិនយូរប៉ុន្មានទេ ដែលប្រជាជនកម្ពុជានិងពិភពលោកបានស្គាល់ថាជាខ្មែរក្រហម ។ គោលបំណងជាបន្ទាន់របស់ខ្មែរក្រហម គឺការបន្តការញុះញង់ក្នុងចលនានយោបាយ ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងសក្តិភូមិនិយម និងចក្រពត្តិនិយម ដើម្បីកសាងកម្លាំងធ្វើយុទ្ធនាការខាងកម្លាំងតស៊ូ ដើម្បីផ្តួលរលំរបបសម្តេច សីហនុ នៅពេលក្រោយមក និងជំរុញឥទ្ធិពលបស្ចិមប្រទេសឲ្យចេញផុតពីប្រទេស ។

គោលបំណងចុងក្រោយបំផុតរបស់ពួកគេ គឺការបង្កើតឲ្យមាននូវសង្គមកុម្មុយនីស្តបរិសុទ្ធមួយ ដែលគេមិនធ្លាប់ឃើញសោះពីមុនមក បើទោះបីជាគំរូកុម្មុយនីស្តស្តាលីន ចិន និងវៀតណាម ពិតជាមានឥទ្ធិពលមកលើកុម្មុយនីស្តខ្មែរក៏ដោយ ។ ឧទានកម្មកុម្មុយនីស្តក៏បានរីកដុះដាលជាបន្តិចម្តងៗ ប៉ុន្តែរដ្ឋប្រហាររបស់សាធារណរដ្ឋប្រឆាំងនឹងសម្តេច សីហនុ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧០ ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរនៅអ្វីទាំងអស់ ។

[០៩:១៥:០៣]

ជាការឆ្លើយតបនឹងការអំពាវនាវអតីតព្រះមហាក្សត្រ ដើម្បីឲ្យក្រោកឈរឡើងប្រឆាំងនឹង លន់ នល់ ប្រជាជនទូទាំងប្រទេសបានចូលរួមបដិវត្តន៍ ។ សឹងតែមួយយប់កងកម្លាំងរបស់ខ្មែរក្រហមបានរីកដុះដាលឡើងពីចំនួនពីបីពាន់នាក់ទៅដល់រាប់ម៉ឺននាក់ ។

ការពង្រីកការទម្លាក់គ្រាប់បែកតាមអាកាសរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក បានជួយជំរុញឲ្យកសិករ

ដែលមានការស្រេងាកចិត្តជាខ្លាំងរួចជាស្រេចហើយនោះ បានចូលរួមជាមួយកម្លាំងបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហម ដោយធ្វើការពង្រីកតំបន់ត្រួតត្រារបស់ខ្លួនឥតឈប់ឈរនៅចុងក្រោយខ្មែរក្រហមដែលស្ថិតនៅក្នុងរបៀបជាកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រឆាំងចម្រុះមួយបានចូលមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី១៧ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ។ សុបិនអាក្រក់របស់ប្រជាជនកម្ពុជាបានចាប់ផ្ដើមហើយ ។ មានអ្នកខ្លះ ហើយប្រហែលជានៅតែមានទៀត ក្នុងពេលនេះ នៅតែប្រកែកថារបបខ្មែរក្រហមបានឡើងកាន់អំណាចដែលមានចេតនាល្អបំផុត និងថាអ្វីៗបានធ្វើខុសយ៉ាងគួរឲ្យរន្ធត់បំផុត ប៉ុន្តែបើនិយាយឲ្យសាមញ្ញទៅវាមិនត្រឹមត្រូវទេ ។

ចាប់តាំងពីដំបូងមកម្ល៉េះ ដូចដែលមានភស្តុតាងបញ្ជាក់តាមគោលនយោបាយរបស់ខ្លួន នៅតាមបណ្ដាភូមិភាគនានា ដែលខ្លួនត្រួតត្រាមុនឆ្នាំ១៩៧៥ ថ្នាក់ដឹកនាំខ្មែរក្រហម គឺមានចេតនាកម្ចាត់ចោលអ្នកដែលគេគិតថាជាខ្មាំង ហើយបានដាក់បញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស និងជីវិតមនុស្សក្នុងតម្លៃមួយដ៏ទាប ។ ដូចដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងពាក្យស្លោកមួយគួរឲ្យញាក់សាច់មួយរបស់ពួកគេថា “ទុកក៏មិនចំណេញ ដកចេញក៏មិនខាត” ។ ទោះបីសព្វថ្ងៃនេះមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាង ៣០ឆ្នាំហើយមកក្ដី ក៏វានៅតែមានការពិបាកយល់អំពីវិសាលភាពនៃការផ្លាស់ប្ដូរជាមូលដ្ឋាន ដែលបានអនុវត្តឡើងដោយខ្មែរក្រហម ដោយភាពគ្មានក្ដីមេត្តា និងប្រសិទ្ធភាពជាមួយនឹងការធ្វើពិសោធខាងផ្នែកវិស្វកម្ម ដើម្បីឲ្យសង្គមឈានទៅដល់ភាពសុខក្សេមក្សាន្តរបស់ខ្លួន ។

[០៩:១៧:២០]

នៅពេលដែលខ្មែរក្រហមបានឡើងកាន់អំណាចនៅកម្ពុជា ខ្លួនបានបែងចែកស្ថាប័នជាឋានានុក្រមនយោបាយ វរសេនាធំដែលបំបែកប្រទេសទៅជាផ្នែក និងផ្នែកតូចៗខុសៗគ្នា ។ ផែនទីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដូចតទៅនេះ បង្ហាញឲ្យឃើញពីឋានានុក្រមនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ នេះគឺជាផែនទីនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលភូមិភាគចំនួន៦ ដូចដែលបានឃើញនៅទីនេះ គឺជាផ្នែកដែលធំជាងគេ និងមានអំណាចជាងគេបំផុត ។ ភូមិភាគត្រូវគេបែកចែងទៅជាតំបន់ ហើយតំបន់ត្រូវបានបែងចែកបន្ថែមទៀតទៅជាស្រុក ស្រុកជាបណ្ដុំភូមិមួយចំនួន ។ នេះគឺជាដ្យាក្រាមនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលភូមិភាគរាយការណ៍ ដោយផ្ទាល់ទៅគណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍បក្សកុម្មុយនីស្ដកម្ពុជា ហើយតំបន់ឯករាជ្យ ឬស្វយតត្រូវបានបង្ហាញដែលមានពណ៌ខុសៗគ្នា ។

ឧទាហរណ៍៖ នេះគឺជាភូមិភាគនិរតី ដែលបានកំណត់សម្គាល់តាមលេខកូដក្នុងសម័យកម្ពុជា

ប្រជាធិបតេយ្យ ហើយនេះគឺជាតំបន់១៣ ដែលរាយការណ៍ទៅថ្នាក់ដឹកនាំភូមិភាគនិរតី ។

ពីរ ចំណុចនៃការបែកចែកកម្ពុជាទៅជាតំបន់តាមឋានានុក្រមដ៏តឹងរ៉ឹងនេះ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា បានមានលទ្ធភាពអនុវត្តគោលនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌរបស់ខ្លួន តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយនូវបទបញ្ជាទៅថ្នាក់ក្រោមតាមឋានានុក្រម ។ រចនាសម្ព័ន្ធនេះ ក៏បានអនុញ្ញាតឲ្យគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា-- *(សំឡេងកាត់)*

[០៩:១៩:២៤]

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

លោកប្រធានសូមអនុញ្ញាតផ្អាកប្រហែលជាមួយ ឬពីរ *មីនុត* ព្រោះយើងមានបញ្ហាបច្ចេកទេស ដែលថា យើងខ្ញុំចង់បង្ហាញជូននូវ *ស្លាយ* ជូននូវលោក លោកស្រីចៅក្រម ដែលថាយើងអត់ទាន់បានបង្ហាញដោយសារបញ្ហាបច្ចេកទេស ។ ដូច្នេះសុំអនុញ្ញាតផ្អាក់៥ *មីនុត* ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អ្នកបច្ចេកទេសរៀបចំចាត់ចែងតាមសំណូមពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

ខ្ញុំសូមនិយាយថា ប្រសិនបើយើងបានរៀបចំពីមុននោះ យើងដំណើរការល្អ ប៉ុន្តែពេលនេះរអាក់រអួល សូមអត់ទោស ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

បាទអញ្ជើញ!

[០៩:២០:៣៧]

លោកស្រី ជា លាង៖

តើអង្គជំនុំជម្រះអាចឃើញរូបភាពនឹងដែរ?

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

មិនឃើញទេៗ បាត់វិញហើយ ។

សូមអញ្ជើញ!

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

សូមអភ័យទោស ខ្ញុំអាចស្នើថា ឲ្យធ្វើការបញ្ចាំងនៅលើបញ្ហានេះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមព្រះរាជអាជ្ញាបន្តទៀត ។

លោកស្រី ជា លាង៖

សូមអនុញ្ញាតបន្តទៀត ដោយចាប់ផ្តើម ពីរូបភាពដំបូង ។

នៅពេលដែលខ្មែរក្រហមបានឡើងកាន់អំណាចនៅកម្ពុជា ខ្លួនបានបែងចែកស្ថាប័នតាមឋានានុក្រមនយោបាយជាវរសេនាធំដែលបំបែកប្រទេសទៅជាផ្នែកនិងផ្នែកតូចៗខុសគ្នា ។ ផែនទីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដូចតទៅនេះ បង្ហាញឲ្យឃើញពីឋានានុក្រមនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ នេះគឺជាផែនទីនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលភូមិភាគចំនួន៦ ដូចបានឃើញនៅទីនេះ គឺជាផ្នែកដែលធំជាងគេ និងមានអំណាចជាងគេបំផុត ។ ភូមិភាគត្រូវគេបែកចែកទៅជាតំបន់ ហើយតំបន់ត្រូវបានបែងចែកបន្ថែមទៅទៀតជាស្រុក ស្រុកជាបណ្តុំនៃឃុំមួយចំនួន ។ នេះគឺជាដ្យាក្រាមនយោបាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលភូមិភាគរាយការណ៍ទៅផ្ទាល់ទៅគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ហើយតំបន់ឯករាជ្យ ឬស្វយ័តត្រូវបានបង្ហាញដែលមានពណ៌ខុសៗគ្នា ។

ឧទាហរណ៍នេះ គឺជាភូមិភាគនិរតីដែលបានកំណត់សម្គាល់តាមលេខកូដក្នុងសម័យកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយនេះគឺជាតំបន់១៣ ដែលរាយការណ៍ទៅថ្នាក់ដឹកនាំភូមិភាគនិរតី ។

ពីចំណុចនៃការបែកចែកកម្ពុជាទៅជាតំបន់ឋានានុក្រមដ៏តឹងរ៉ឹងនេះ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានមានលទ្ធភាពអនុវត្តនូវគោលនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌរបស់ខ្លួន តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយនូវបទបញ្ជាទៅថ្នាក់ក្រោមតាមឋានានុក្រម ។

[០៩:២២:៥៥]

រចនាសម្ព័ន្ធនេះ ក៏បានបានអនុញ្ញាតឲ្យគណៈកម្មការមជ្ឈិមបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាដឹងអំពីការរីកចម្រើននៃការអនុវត្តគោលនយោបាយនានាដូចដែលបានរាយការណ៍អំពីតំបន់ផ្សេងៗ ។ តាមរយៈការមិនលើកទឹកចិត្តឲ្យមានទំនាក់ទំនង ឬការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាផ្លូវការខ្សែទទឹង បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាក៏បានទប់ស្កាត់មិនឲ្យមានសម្ព័ន្ធភាពដែលអាចធ្វើឲ្យខូចដល់ការត្រួតត្រារបស់ពួកគេ ឬដែលធ្វើឲ្យធ្លាក់ចុះដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ពួកគេ ។ នៅទីបំផុតតាមរយៈរដ្ឋ បរិធានរបស់បក្ស និងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើនត្រូវបានទទួលរងនូវនយោបាយនៃការជម្លៀសដោយបង្ខំ ពលកម្មដោយបង្ខំ ការចាប់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ការដាក់ឲ្យជាប់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង លក្ខខណ្ឌ

អមនុស្សធម៌ដទៃទៀត ការធ្វើទារុណកម្ម និងការកាប់សម្លាប់ ។

នេះគឺជាឈុតខ្សែវីឌីអូ អំពីការជម្លៀសដោយបង្ខំរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រជាជនកម្ពុជារាប់លាននាក់ត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យចេញពីផ្នែកមួយនៃប្រទេសទៅកាន់កន្លែងផ្សេងៗ ។ ការជម្លៀសដោយបង្ខំលើកទី១ បានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ គឺនៅពេលដែលបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានជម្លៀសប្រជាជនចេញពីភ្នំពេញដោយបង្ខំ ។ ឈុតខ្សែវីឌីអូ ខ្លីដូចតទៅនេះ បង្ហាញអំពីទិដ្ឋភាពនៃការជម្លៀសប្រជាជនប្រហែលពីរលាននាក់ពីទីក្រុងភ្នំពេញ ពោលគឺត្រូវបានគេបណ្តេញចេញពីផ្ទះសម្បែងរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេលមួយយប់ ហើយបង្ខំឲ្យធ្វើដំណើរជាហ្វូងទៅតាមតំបន់ជនបទ ជាមួយហ៊ឹងងរបស់របរបន្តិចបន្តួចដែលអាចយកតាមខ្លួនបាន អ្នកណាដែលរួញរាត្រូវបានសម្លាប់ចោល ។

ដោយសារខ្មែរក្រហមគ្មានអ្វីសម្រាប់ចិញ្ចឹម និងទីជម្រកសម្រាប់អ្នកដែលត្រូវគេជម្លៀស ជាការពិតណាស់មនុស្សរាប់សែននាក់បានស្លាប់ដោយសារការប្រឈម និងបរិយាកាសមិនធ្លាប់ជួប គ្រោះទុរ្ភិក្ស ការនឿយហត់បាក់កម្លាំង និងជំងឺ ។ រូបភាពបង្ហាញពីទីក្រុងខ្មោចទាំងអស់នេះ នូវតែជាបណ្តាំដ៏មានឥទ្ធិពលសម្រាប់ការកំណត់ប្រសិទ្ធភាព និងភាពគ្មានក្តីមេត្តារបស់ខ្មែរក្រហម នៅក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់ពួកគេ ។

រលកនៃការជម្លៀសបង្ខំលើកទី២ បានកើតមានឡើងនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៥រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ ដែលបានបង្កឲ្យមនុស្សរាប់សែននាក់ត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យចាកចេញផ្នែកកណ្តាល និងផ្នែកនិរតីនៃប្រទេសទៅកាន់ភូមិភាគពាយព្យ ។ ការជម្លៀសដោយបង្ខំក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំមួយទៀតបានកើតឡើងនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ គឺនៅពេលដែលមនុស្សរាប់ម៉ឺននាក់ ត្រូវបានគេជម្លៀសដោយបង្ខំចេញពីភូមិភាគបូព៌ា ។

បន្ទាប់ពីការគ្រប់គ្រងកម្ពុជា ដោយបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ប្រជាជនកម្ពុជាស្ទើរតែទាំងអស់ត្រូវបានគេបង្ខំដោយខុសច្បាប់ នៅក្នុងសហករណ៍ជនបទ ឬការដ្ឋាននានារបស់រដ្ឋាភិបាល ។ នៅក្នុងសហករណ៍ប្រជាជនត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យធ្វើពលកម្មនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗ ប្រជាជនត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យស៊ូទ្រាំនឹងពលកម្ម ដែលក្នុងរយៈពេលវែង ក្នុងលក្ខខណ្ឌធ្វើការងារដ៏រន្ធត់ ដោយគ្មានអាហារ និងការថែទាំផ្នែកពេទ្យគ្រប់គ្រាន់ ។

ខ្សែវីឌីអូ អំពីពលកម្មដោយបង្ខំរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ លក្ខខណ្ឌគួរឲ្យស្អប់ខ្ពើមទាំងនេះក៏បានកើតមានឡើងផងដែរនៅបណ្តាការដ្ឋានធ្វើការរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយមនុស្សរាប់ម៉ឺននាក់ត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យធ្វើការលើគម្រោងកសាងដ៏ធំធេងពាក់ព័ន្ធនឹងទំនប់ទឹក អាងស្តុកទឹក ព្រលានយន្តហោះ

និងការងារសាធារណៈដទៃទៀត ។ ដោយជៀសវាងនូវការប្រើឧបករណ៍ទំនើប និងគម្រោងផែនការព្រមទាំងគោលនយោបាយជំនួសសមត្ថភាពការងារ ថ្នាក់ដឹកនាំបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានធ្វើឲ្យកម្មករធ្វើការដោយបង្ខំរាប់ពាន់នាក់ស្លាប់ ដោយសារការអត់ឃ្លាន ការងារច្រើនហួសហេតុ និងការសម្លាប់ចោល ។ ខ្សែវ៉ឺអូ ខ្លីនេះបង្ហាញអំពីឧទាហរណ៍មួយចំនួននៃគម្រោងការដ៏ធំធេងទាំងនេះ នេះគឺជាគម្រោងលើកទំនប់ និងធ្វើស្រែ ។

[០៩:២៧:៥០]

ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវជោគជ័យសម្រាប់បដិវត្តន៍របស់ខ្លួន បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា បានស្វែងរកវិធីដោយលុបបំបាត់អ្នកទាំងអស់ដែលពួកគេចាត់ទុកថាជាខ្មាំង ។ ដោយផ្តើមនៅថ្ងៃដំបូងនៃការឡើងកាន់អំណាចរបស់ពួកខ្លួន បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានដាក់ចំណុចដៅទៅលើមេដឹកនាំនយោបាយនៃរបប លន់ នល់ និងមន្ត្រីយោធា ដែលភាគច្រើននៃពួកគេត្រូវបានសម្លាប់ក្នុងអំឡុងនៃការជម្លៀស ដោយបង្ខំពីក្រុងភ្នំពេញ ។ នាយទាហាន និងពលទាហាន មន្ត្រីរាជការ ទោះបីពីដំបូងមិនត្រូវបានគេចាត់ទុកជាអាទិភាពសម្រាប់ការសម្លាប់ក៏ដោយ ក៏បានក្លាយជាគោលដៅសម្រាប់រលកនៃការសម្លាប់នៅពេលក្រោយមកក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ដែរ ។

បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាក៏បានប្រដេញតាមគោលនយោបាយដ៏ច្បាស់លាស់នូវការលុបបំបាត់សមាជិកវណ្ណៈសេដ្ឋកិច្ច ដូចជា ម្ចាស់ដី ម្ចាស់ហាង ពាណិជ្ជករ អ្នកមានចំណេះដឹង និងអ្នកទាំងឡាយណាដែលបានភ្ជាប់ថា មានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងវណ្ណៈទាំងអស់នេះ ។

ប្រជាជនទាំងអស់ដែលគេបានបណ្តេញចេញពីទីក្រុងនានាត្រូវបានចាត់ចូលក្នុងជំពូកប្រជាជនថ្មី និងត្រូវបានគេកំណត់ថា ជាខ្មាំងដ៏សំខាន់ ។ ប្រជាជនថ្មីមួយចំនួនធំត្រូវបានគេសម្លាប់ចោល ដោយសារតែគេចោទថាមិនស្មោះត្រង់ ។ ក្រុមដទៃទៀតដែលទទួលរងការធ្វើបាប និងការកាប់សម្លាប់ដែរ រួមមានវៀតណាម ចាម បញ្ញវន្តកម្ពុជាមកពីបរទេស ដែលត្រូវបានគេបញ្ឆោះបញ្ឆូលឲ្យត្រឡប់ចូលប្រទេសវិញ ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ពុទ្ធសាសនិក និងអ្នកដទៃជាច្រើនទៀត ។ បណ្តាញនៃមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិសុខនៅពេញប្រទេស គឺជាសរសរទ្រូងនៃការធ្វើទុកបុកម្នេញនេះ ដែលត្រូវបានគេបង្កើតឡើងនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូល ។

ការផ្ទុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញពីមណ្ឌលសន្តិសុខតាមឋានានុក្រមនយោបាយ ត្រូវបានគេបង្កើតឡើនៅគ្រប់ផ្នែកតូចធំទាំងអស់ គឺបានមានការចាប់ផ្តើមពីផ្នែកម្ខាងនៃប្រទេសទៅផ្នែកម្ខាងទៀតនៃប្រទេស ។

រាប់តាំងពីគុកឃុំ ដែលស្ថិតនៅក្រោមគេបង្អស់នៃពីរ៉ាមីត រហូតដល់មន្ទីរស-២១ ដែលនៅកំពូលគេបង្អស់ ។ មណ្ឌលសន្តិសុខទាំងអស់នេះមានគោលបំណងតែមួយគត់ គឺកម្ចាត់ខ្មាំងរបស់របបនេះ ។

[០៩:៣០:៣២]

អ្នកទោសជាច្រើនបំផុតត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅមូលដ្ឋានឃុំ ឬក៏ប្រហែលជាទៅមន្ទីរសន្តិសុខស្រុក ជាកន្លែងដែលពួកគេត្រូវបានគេបង្អត់អាហារជាប្រព័ន្ធ ត្រូវតស៊ូទ្រាំនឹងលក្ខខណ្ឌឃុំឃាំងអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗ និងពលកម្មដោយបង្ខំ ការធ្វើទារុណកម្មដើម្បីបង្ខំឲ្យឆ្លើយសារភាពចំពោះបទឧក្រិដ្ឋរបស់ខ្លួន និងអ្នកសមគំនិត ហើយក៏ត្រូវបានគេសម្លាប់ចោល ។

ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើបទឧក្រិដ្ឋរបស់ពួកគេ ត្រូវបានគេយល់ថាមានជាប់ជំពាក់ទៅនឹងនយោបាយ ឬសន្តិសុខធ្ងន់ធ្ងរនោះ លទ្ធភាពដែលពួកគេត្រូវបានរាយការណ៍ និងបញ្ជូនឡើងទៅមណ្ឌលសន្តិសុខនៅថ្នាក់លើទៀត ក៏មានកាន់តែខ្លាំងឡើងផងដែរ ។

ជាចុងក្រោយ ជាអ្នកទោសជាក់លាក់មួយចំនួនត្រូវបានគេបញ្ចប់នៅមន្ទីរស-២១ ដែលជាខ្សែចុងក្រោយសម្រាប់ជនអភ័ព្វទាំងឡាយណា ដែលបានឡើងមកដល់ទីនេះ ។

មន្ទីរសន្តិសុខភូមិភាគ តំបន់ និងស្រុក ក៏បានទទួលបញ្ជាពីថ្នាក់លើ ហើយចាប់ខ្លួននិងប្រគល់បុគ្គលដែលគេបានឆ្លើយដាក់ថាជាខ្មាំង ដែលមាននៅក្នុងចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកទោស ដែលទទួលរងទារុណ្ឌកម្មនៅមន្ទីរស-២១ ។ ពេលបានជាប់ឃុំនៅទីនោះហើយ អ្នកទោសថ្មីនេះដល់វេនដែលខ្លួនត្រូវគេធ្វើទារុណកម្មវិញម្តង រហូតដល់ពួកគេព្រមឆ្លើយសារភាពថា ជាខ្មាំងមែន ហើយភ្ជាប់មិត្ត សហការី និងអ្នកជិតខាងរបស់ពួកគាត់ថាជាខ្មាំងដែរ ដែលបង្កើតបានជាបញ្ជីឈ្មោះជនក្បត់ថ្មីមួយ ដែលនឹងត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន ធ្វើទារុណកម្ម និងកម្ទេចចោល ។

វាជាកងវង្វង់ដ៏កាចសាហាវមួយ ហើយចំនួនជនរងគ្រោះចេះតែកើនឡើងរីកធំឡើងទៅតាមពេលវេលា ។ ផែនទីនៃរណ្តៅសាកសពរួមរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ *ស្លាយ* នេះគឺជាការដាក់វាយនៅលើផែនទីជំនាន់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នូវលទ្ធផលដែលបានមកពីគម្រោងកម្មវិធីមួយរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាហៅថា កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ផែនទីនេះ បង្ហាញពីរណ្តៅសាកសពរួមប្រមាណជា៣៨០កន្លែង ដែលនៅរាយប៉ាយពេញផ្ទៃប្រទេស ។

[០៩:៣៣:០៦]

តភ្ជាប់ទៅនឹងរណ្តៅសាកសពរួមទាំងនោះ គឺជាមន្ទីរសន្តិសុខប្រមាណជា ១៩៥កន្លែង ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើការចាត់ចែងជនរងគ្រោះរបស់ពួកគេ ។

នៅក្នុងពេលសវនាការនេះ លោក លោកស្រី ចៅក្រម និងជួបបុរសម្នាក់ជាសាក្សី ដែលនឹងនិយាយអំពីឋានានុក្រមដ៏តឹងរ៉ឹងរបស់ប្រព័ន្ធពន្ធនាគារខ្មែរក្រហម ។ ដោយសារអត្តសញ្ញាណរបស់សាក្សីនានាត្រូវបានការពារ មិនឲ្យដឹងនៅក្នុងពេលនេះ យើងខ្ញុំត្រូវហៅគាត់ថា តាមរហស្សនាម KW0១ រូបគាត់ត្រូវបានគេចាប់ខ្លួននៅសហករណ៍មួយដែលស្ថិតនៅទីជនបទដាច់ស្រយាលក្នុងខេត្តមួយនៃប្រទេសកម្ពុជា ។ ហើយដែលមុនដំបូង ត្រូវបានគេដាក់ឃុំឃាំងដោយដាក់ច្រវាក់នៅមន្ទីរសន្តិសុខរបស់សហករណ៍ ។ បន្ទាប់មករូបគាត់ត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខស្រុកមួយ ហើយត្រូវបានគេបញ្ជូនពីទីនោះទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខនៃភូមិភាគពាយព្យ ដែលនៅទីនោះ រូបគាត់ត្រូវបានគេធ្វើទារុណកម្ម ហើយធ្វើទារុណកម្មទៀតជាបន្តបន្ទាប់ ។

ចុងបញ្ចប់រូបគាត់ត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរ ស-២១ ដែលជាបណ្តាញនៃមន្ទីរសន្តិសុខ ដែលមានឋានានុក្រមខ្ពស់ជាងគេបំផុតនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលនៅទីនោះរូបគាត់បានជួបតទល់ផ្ទាល់ជាមួយនឹងជនជាប់ចោទនេះ ។ រូបគាត់គឺជាអ្នកតំណាងឲ្យជនជាប់ឃុំ ដែលមានសំណាងជាងគេតែមួយតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលជាប់ឃុំឃាំងនៅតាមមណ្ឌលសន្តិសុខនានា ដែលមិនត្រូវបានអស់ជីវិតក្នុងរណ្តៅកប់សពរួមណាមួយ ក្នុងចំណោមរណ្តៅកប់សពរួមទាំងនោះ ។

តុលាការជាទីគោរព!

ទោះបីជា ឌុច មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់អំពីបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ចំណោមឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតឡើងនៅក្រៅមន្ទីរស-២១, មន្ទីរ ស-២៤ និងជើងឯកក្តី ក៏ភស្តុតាងនឹងបង្ហាញឲ្យឃើញថា ឧក្រិដ្ឋ-កម្មទាំងឡាយរបស់គាត់ គឺជាផ្នែកការវាយប្រហារដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងជាប្រព័ន្ធទៅលើប្រជាជនកម្ពុជាដែរ ។ ការវាយប្រហារបែបនេះ បានបណ្តាលឲ្យមានការស្លាប់បុរស ស្ត្រី និងកុមារអស់រាប់សែននាក់ តាមរយៈស្ថានភាពរស់នៅអមនុស្សធម៌ បង្ខំឲ្យធ្វើការហួសកម្លាំង ការបង្អត់អាហារ និងការសម្លាប់ ។

[០៩:៣៥:៤១]

ដោយសារតែការដឹងរបស់គាត់អំពីការវាយប្រហារនេះ និងដោយសារតែគាត់មានចេតនាចង់ជំរុញនូវនយោបាយនេះឲ្យបន្តទៅទៀត តាមរយៈការប្រព្រឹត្តិនូវឧក្រិដ្ឋផ្សេងៗ ដែលឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះ

ឌុច ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថា ជាប្រធាននៃមន្ទីរស-២១ ដែលជាអ្នកដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ។

ជាការគួរឲ្យកត់សម្គាល់ ការវាយប្រហាររបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា នៅលើប្រជាជនរបស់ខ្លួន គឺមិនដែលជាជម្លោះតែមួយគត់ដែលកើតឡើងនៅក្នុងពេលនោះទេ ។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ប្រទេសកម្ពុជា និងវៀតណាម បានជាប់ដៃនៅក្នុងការជម្លោះប្រដាប់អាវុធមួយនៅតាមព្រំដែនរបស់ខ្លួន ។ ការវាយប្រយុទ្ធគ្នាមានលក្ខណៈខ្លាំងក្លា និងអូសបន្លាយនៅក្នុងទូទាំងអំឡុងពេលនៃកម្ពុជាប្រជាធិតេយ្យកាន់អំណាច ។ ជម្លោះនេះមានការពាក់ព័ន្ធនឹងសវនាការអង្គជំនុំជម្រះនេះ ពីព្រោះ ឌុច ត្រូវបានចោទពីបទបំពារបំពានធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញានៃទីក្រុងហ្សឺណែវ ដែលលេចចេញមកពីការធ្វើទារុណកម្ម ការធ្វើបាបដោយអមនុស្សធម៌ និងការធ្វើមនុស្សឃាតដោយចេតនាទៅលើអ្នកឈ្លើយសឹក និងប្រជាជនស៊ីវិលវៀតណាម ដែលត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២១ ។

អនុសញ្ញានៃទីក្រុងហ្សឺណែវ ជាបន្ថែម ភាគីនានានៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ មានសិទ្ធិត្រូវទទួលបាននូវការការពារមួយចំនួន ។ នៅមន្ទីរស-២១ ការការពារទាំងនេះត្រូវបានគេបដិសេធ ។ ដូច្នេះការសម្លាប់ទាហាន និងជនស៊ីវិលវៀតណាមនៅមន្ទីរស-២១ គឺជាអំពើបំពារបំពានធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញានៃទីក្រុងហ្សឺណែវ ថែមទាំងបង្កើតបានជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិផងដែរ ។

ជាជំនួសក្នុងការផ្តល់កិច្ចការពារទៅលើបុរស និងស្ត្រីទាំងនោះ ដូចដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញានៃទីក្រុងហ្សឺណែវ ឌុច បានធ្វើការត្រួតពិនិត្យមើលទៅលើការឃុំខ្លួន ការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រហារជីវិតរបស់ពួកគេទៅវិញ ។

ភស្តុតាងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង បង្ហាញឲ្យឃើញថា ជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិមួយរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាម បានចាប់ផ្តើមក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និងបង្កើននូវវិសាលភាព និងសន្ទុសន៍នៅក្នុងទូទាំងអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ជាបន្តបន្ទាប់មក ក៏មានការចូលលុកលុយប្រទេសកម្ពុជាក្នុងទ្រង់ទ្រាយដ៏ធំមួយដោយកងទ័ពវៀតណាមនៅក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ ដែលបណ្តាលឲ្យមានការដួលរលំនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ក្នុងខែមករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។

[០៩:៣៨:៣៧]

ឌុច បានដឹងអំពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធនេះ និងបានដឹងថា ទាហាន និងប្រជាជនស៊ីវិលវៀតណាម ដែលគាត់បានទទួលមកនេះ ត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន គឺពាក់ព័ន្ធនឹងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។ ការប្រយុទ្ធគ្នារវាង

កងទ័ពកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងកងទ័ពវៀតណាមបានកើតមានឡើងនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនជាមួយវៀតណាម និងតាមកោះនានាដែលស្ថិតនៅឆ្នេរសមុទ្រកម្ពុជា នៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥ និងចូលឆ្នាំ១៩៧៦ ។

ឃុតឆាកដូចខាងក្រោមនេះបង្ហាញឲ្យឃើញអំពីឧទាហរណ៍មួយ ក្នុងចំណោមការវាយប្រយុទ្ធគ្នានៅតាមព្រំដែនទាំងនេះ ។ ឃុតឆាកនេះ ពីទាហានខ្មែរក្រហមដែលកំពុងវាយប្រយុទ្ធជាមួយនឹងកងទ័ពវៀតណាម ការប៉ះទង្គិចទាំងនេះ បានមានសន្ទុះរឹតតែខ្លាំងឡើងៗជានិច្ច និងបានកើតឡើងជាញឹកញាប់ ក៏ដូចជាទំហំភូមិសាស្ត្រដ៏កាន់តែរីកធំឡើងដែរ ។

មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏មានការប្រយុទ្ធគ្នានៅតាមបណ្តោយខ្សែព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាមទាំងមូលដោយសារការចូលចូលលុកលុយដោយអាវុធទៅវិញទៅមកទាំងសងខាង ។ ខ្សែបន្ទាត់ពណ៌ក្រហមដែលមានគូសនៅលើផែនទី នៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមនេះដែរ ដែលបានបង្ហាញកាលពីមុន បង្ហាញឲ្យឃើញជាលក្ខណៈទូទៅថា តើកន្លែងណាខ្លះដែលប៉ះទង្គិច បានកើតមានឡើងនៅតាមបណ្តោយព្រំដែន ។ នេះជាផែនទីរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលបង្ហាញអំពីព្រំដែននៃប្រទេសវៀតណាម ។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៧ កងទ័ពវៀតណាមបានជ្រៀតចូលនៅក្នុងទឹកដីកម្ពុជា ក្នុងខេត្តស្វាយរៀង ក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានធ្វើការតបមកវិញ ដោយការវាយចូលក្នុងខេត្តតាយនិញ ក្នុងទឹកដីវៀតណាម ។ ការចោទប្រកាន់អំពីអំពើសាហាវព្រៃផ្សៃផ្សេងៗ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងអំឡុងពេលដែលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យវាយឆ្មក់ចូលក្នុងទឹកដីវៀតណាម ជាមូលហេតុដែលកងទ័ពវៀតណាមធ្វើការវាយលុកដ៏ធំមួយនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ដោយកងទ័ពវៀតណាមចំនួន ១១ កងពលធំ បានជ្រៀតចូលរហូតដល់ចម្ងាយប្រមាណ៤០គីឡូម៉ែត្រមកក្នុងទឹកដីកម្ពុជា មុនពេលដែលពួកគេបញ្ចប់ការលុកលុយរបស់ខ្លួន ។

ការវាយលុកដ៏ធំធេងនេះ ត្រូវបានបន្តតាមក្រោយឲ្យរយៈពេលមួយនៃការប៉ះទង្គិចគ្នាតាមព្រំដែនដែលជាលក្ខណៈទូលំទូលាយមួយនៅក្នុងអំឡុងពេលភាគច្រើនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ ដែលបានឈានទៅដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុត ដែលបណ្តាលឲ្យវៀតណាមធ្វើការចូលលុកលុយក្នុងទឹកដីកម្ពុជាម្តងទៀត នៅក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ កងទ័ពវៀតណាមចំនួនរហូតដល់១៥០.០០០នាក់ បានធ្វើការវាយប្រហារចូលក្នុងទឹកដីកម្ពុជា ហើយរដ្ឋាភិបាលនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ក៏បានដួលរលំព្រមគ្នានឹងការចូលកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី៧ មករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។

[០៩:៤១:៥៣]

អស្ថិរភាពនៃជម្លោះរវាងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនិងវៀតណាមនេះ ត្រូវបានបញ្ជាក់ការពិតដោយឯកសារចំនួនជាងបួនរយឯកសារនៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងសៀវភៅជាច្រើនក្បាលទៀត សេចក្តីរាយការណ៍តាមបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននានានៅក្នុងសម័យកាលជាមួយគ្នានោះ ចំនួនជាងពីររយអត្ថបទ សារទូរលេខ និងរបាយការណ៍ពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនៃតំបន់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាងមួយរយ ដែលរាយការណ៍ស្តីពីការប៉ះទង្គិចគ្នាជាមួយនឹងកម្លាំងរបស់វៀតណាម ។

ឯកសារនានាជាច្រើនរបស់មន្ទីរស-២១ ដែលចុះអំពីទាហានវៀតណាមដែលជាជនជាប់ឃុំឃាំង ព្រមទាំងចម្លើយពីសាក្សីនានាជាច្រើន ដែលនៅក្នុងនោះរួមមានទាំងមានការចាប់ខ្លួនៗឯងផង ។ ស្ថិរភាពនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការដឹករបស់ ឌុច អំពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធនេះ គឺជាភស្តុតាងដែលមិនអាចប្រកែកបានឡើយ ។

អង្គជំនុំជម្រះជាទីគោរព!

គឺនៅក្នុងបរិបទនៃសង្គ្រាមជាមួយវៀតណាម គឺការវាយប្រហារដោយរបបនេះប្រឆាំងនឹងប្រជាជនកម្ពុជា ដែលមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងបានដំណើរការ ក៏ប៉ុន្តែអាទិភាពរបស់មន្ទីរ និងកម្រិតនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងមន្ទីរនេះ ទើបតែបានចាប់ផ្តើមបញ្ចេញឱ្យដឹងនៅថ្ងៃទី ១៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ប៉ុណ្ណោះ ។ នៅថ្ងៃនោះទាហានទ័ពស្រួចនៃកងទ័ពវៀតណាមបានប្រទះឃើញថៃជន្យនូវទីតាំងដែលមានរបងការពារដ៏រឹងមាំមួយនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលហាក់ដូចជាត្រូវបានគេបោះបង់ចោល ។ នេះគឺជាអ្វីដែលពួកគេបានឃើញ ។

អង្គជំនុំជម្រះជាទីគោរព!

ភាពលំបាកដូចដែលយើងនឹងឃើញនៅក្នុងខ្សែវីដេអូនេះ វាគ្រាន់តែជាការចាប់ផ្តើមដំបូងតែប៉ុណ្ណោះ ជាបន្តបន្ទាប់មកទៀត ពិភពលោកត្រូវតែទទួលស្គាល់អំពីយន្តការនៃការសម្លាប់នោះ។

លោកហ្វ្រង់ស្វ័រ រូះ

(គ្មានការបកប្រែ)

អង្គជំនុំជម្រះត្រូវការសម្រេចទៅលើរូបភាពនេះ នេះគឺជាកម្មវត្ថុនៃការស្នើសុំ ហើយគឺអ្វីដែលលើកឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាគឺ ខ្ញុំមានការភ្ញាក់ផ្អើល ដោយសារតែរូបភាពនេះបានបង្ហាញជូនមុនពេលការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

លោកប្រធាន ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតសូមរំឭកខាងសហព្រះរាជអាជ្ញាថា យើងបានពិភាក្សាគ្នាពីវីដេអូនេះហើយ មិនមែនប្រធានបទនៃការពិភាក្សាចំពោះអង្គជំនុំជម្រះទេ នេះគឺជាខ្សែភាពយន្តដែលបាននៅក្នុងសំណុំរឿងជាងពីរឆ្នាំមកហើយ ដោយការអនុញ្ញាតពីអង្គជំនុំជម្រះ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតជម្រាប ដល់ខាងមេធាវីថា គឺថាមិនគប្បីមានការជំទាស់ពីភាគី ក្នុងដំណាក់កាលបើកសេចក្តីប្រកាសនេះទេ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតបន្តទៅទៀត ដែលថាមេធាវីបានដឹងពីអង្គហេតុនោះហើយ ។

[០៩:៤៥:២៩]

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រ៉ូ៖

លោកប្រធាន លើកលែងតែមានការជំទាស់ ហើយខ្ញុំសូមជំទាស់ ហើយសូមរក្សាការជំទាស់នេះ ដូច្នេះ ឯកសារនេះគឺថិតនៅក្នុងសំណុំឯកសារតាំងពីជំនាន់មុន ហើយខ្ញុំយល់ថាវាដូចគ្នា ដែលថាឯកសារដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងពេលអនុលោម ទៅតាមគំនិតនេះ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាសូមពន្យល់ដល់អង្គជំនុំជម្រះ ហេតុអ្វីបានជាបង្ហាញច្រើន ដែលថាយើងបានកត់ត្រានៅក្នុងសំណុំរឿងនោះរួមមកហើយ ?

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អញ្ជើញ ។

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

ពាក្យថារូបភាពនេះ គឺអត់មានតួនាទីទេ គឺថាតុលាការគឺត្រូវផ្តល់យុត្តិធម៌ដល់អ្នកទោស-២១ ។ តាំងពីឆ្នាំ២០០៧ គឺយើងបានបង្កើតភស្តុតាងជាច្រើនដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង រួមទាំងរូបភាពផងដែរ ។ ហើយគឺការជំទាស់របស់មេធាវី ដែលបានលើកឡើង គឺថាភស្តុតាងដោះបន្ទុកនឹងត្រូវបានដាក់ និងភស្តុតាងដាក់បន្ទុកក៏ត្រូវបានដាក់ផងដែរ ។ ហើយខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះ នាពេលនេះ សូមរំឭកថាសេចក្តីផ្តើមនៃការអានបទចោទមិនគួរធ្វើការរារាំង ឬក៏ការធ្វើអន្តរាគមន៍ណាមួយពីភាគីនោះទេ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមសហព្រះរាជអាជ្ញាឡើងធ្វើការបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ អំពីខ្សែវីដេអូដែលបានបង្ហាញអម្បាញ់មិញនេះ ដែលត្រូវបានជំទាស់ដោយមេធាវីការពារក្តី តើវីឌីអូហ្នឹងមានលក្ខណៈយ៉ាងម៉េចទៅ ? វាជាខ្សែវីដេអូថ្មី ឬក៏ជាខ្សែវីដេអូដែលបានរៀបចំរួចហើយ ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងស្រាប់ គ្រាន់តែ

យកមករៀបចំបំពេញទៅតាមបទបង្ហាញតែប៉ុណ្ណោះទេ ?

[០៩:៥១:១១]

លោក រ៉ូប៊ីត ពើទីត៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា រាល់ភស្តុតាងនីមួយៗដែលយើងបានជជែកនៅថ្ងៃនេះនោះ សុទ្ធតែបង្ហាញជូននៅក្នុងអេក្រង់ ហើយនៅក្នុងសំណុំរឿងទាំងអស់ គឺឋិតនៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយបានឋិតនៅក្នុងសំណុំរឿង វាអស់រយៈពេលប្រហែលជា គឺថា៩០ភាគរយនោះ គិតថាលើកលែងតែចម្លើយរបស់សាក្សីនោះ គឺថាជាងពីរឆ្នាំមកហើយនៅក្នុងនោះ ។ ខ្ញុំស្នើថា ប្រសិនបើមេធាវីមានជំទាស់ទៅនឹងភស្តុតាងណាមួយនេះ គឺថានៅក្នុងពេលណាមួយសមស្រប គិតថាដកចេញឬក៏ស្នើសុំឲ្យដកចេញពីសំណុំរឿងនោះ ដោយដាក់ចូលនូវបណ្តឹង ឬក៏ការស្នើសុំទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត លោកមេធាវីនោះ គឺថាបានចេញមកអំពីប្រព័ន្ធស៊ីវិលឡ គឺដឹងច្បាស់ថា ខ្ញុំកត់សម្គាល់ថាវិធាន គឺថាយើងត្រូវគោរព ដែលថាដីកាដំណោះស្រាយចូលជាស្ថាពរហើយ ហើយភស្តុតាងទាំងអស់នៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ហើយលោក លោកស្រីបានបញ្ជាក់ហើយ នៅក្នុងសវនាការមុនអង្គសេចក្តីនោះ គឺភស្តុតាងទាំងអស់នៅក្នុងសំណុំរឿង អាចលើកឡើងដោយភាគីទាំងអស់ ហើយបន្ទាប់ពីនោះ គឺអាស្រ័យទៅលើលោកស្រីចៅក្រម ថាតើយើងត្រូវ ថាតើភស្តុតាងទាំងអស់ត្រូវមកប្រើ ដើម្បីបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ថាភស្តុតាងទាំងអស់ ដែលយើងនឹងយោងរកនៅថ្ងៃនេះ គឺថាមានស្ថិតនៅក្នុងសំណុំរឿងទាំងអស់ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញ លោកស្រីចៅក្រម ។

ចៅក្រម ស៊ីលយ៉ា ខាតរាយច៍៖

អរគុណលោកពើទីត ។ ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចង់ដឹងថា ថាតើរូបភាពវីដេអូដែលលោកបានលើកឡើងថាមាននៅក្នុងសំណុំរឿងនោះគឺវាជាមួយត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ? ហើយវាដូចទៅនឹងរូបភាពវីដេអូ ដែលវាជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់ពាក្យសុំទៅចំពោះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គឺថាពាក្យសុំដែលមិនទាន់បានធ្វើការសម្រេចនៅឡើយ ។

លោក រ៉ូប៊ីត ពើទីត៖

អរគុណ។ ខ្ញុំព្យាយាមស្តាប់ការបកស្រាយ ហើយខ្ញុំសូមឆ្លើយតប ។

អត់ទេ រូបភាពនេះគឺខុសគ្នាហើយយើងបានមកនៅពេលនេះ គឺថាយើងនឹងចំណាយពីភាពខុសគ្នា ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា យើងដឹងច្បាស់ ជាសហព្រះរាជអាជ្ញា ដឹងអំពីកាតព្វកិច្ច អំពីការិយាល័យរបស់យើង ហើយយើងគោរពតាមសាលក្រម និងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរហូតដល់ពេលមានការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញ លោកមេធាវី ការ សាវុត្ថ ។

[០៩:៥៤:០១]

លោក ការ សាវុត្ថ៖

សូមគោរពលោកប្រធាន ។ នៅក្នុងចំណុចទីបួននេះ គឺការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ហើយនៅក្នុងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ គឺថាលោកប្រធាននៅក្នុងនីតិវិធីនេះគឺថាឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដោយមិនបានបញ្ជាក់ថា នៅពេលធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ តើមានបង្ហាញភស្តុតាងឬទេ ? វាអត់មាននិយាយទេ ហេតុអីក៏យកព្រះរាជអាជ្ញាមកបង្ហាញពេលនេះ ភស្តុតាងខ្លះអីពេលក្រោយបង្ហាញក៏បាន ព្រោះពេលនេះឲ្យតែធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានទេ មិនទាន់ដល់ពេលបង្ហាញភស្តុតាងទេ ។ សូមអរគុណ ។

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

យើងមានឱកាស នេះជាឯកសារមួយដែលមិនបានពិភាក្សាទេនៅក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត យើងបានចំណាយពេលមួយឆ្នាំហើយ ជាមួយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ខ្ញុំតែងតែស្នើសុំ ថាឯកសារទាំងអស់នៅក្នុងកំណត់ត្រានៃសំណុំរឿងត្រូវតែមានទាំងអស់នៅក្នុងការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ហើយខ្ញុំបញ្ជាក់ថា វានឹងមានយុត្តិធម៌ ប្រសិនបើមុនដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងនូវខ្សែភាពយន្តនេះ ដែលជាឯកសារដើម្បីមានគោលបំណងលើកឡើងហើយកម្មវត្ថុដែលបានលើកឡើងចំពោះអង្គជំនុំជម្រះវានឹងមានយុត្តិធម៌ដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា--

អ្នកបកប្រែ៖

មិនគ្មានការបកប្រែទេដោយស្តាប់មិនឮ ។

ថាតើខាងបកប្រែភាសាអង់គ្លេសហ្នឹងឮដែរឬទេ ? តើអាចស្តាប់បានទេ ?

[០៩:៥៦:២៩]

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

ខ្ញុំមានឯកសារច្រើនពាន់ទំព័រនៅក្នុងឯកសារ-- នោះវានឹងមានយុត្តិធម៌ក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ដើម្បីសហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីស្នើឲ្យទទួលយកជាឯកសារដោយលើកឡើងមកពិភាក្សាតទល់គ្នា ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ផ្អាកបន្តិចសិន មានបញ្ហាបកប្រែ! មានបញ្ហា?

សុំអញ្ជើញមេធាវី អញ្ជើញបន្តទៀត ។

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

(គ្មានការបកប្រែ)

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមចាត់ចែងរៀបចំឲ្យបានល្អ អ្នកបច្ចេកទេស ។

អ្នកបកប្រែ៖

សូមធ្វើការសាកល្បង នេះគឺជាប៉ុស្តិ៍ខ្មែរ ។

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

អរគុណលោកប្រធាន ។ អ្វីដែលខ្ញុំបានលើកឡើង គឺយើងមានរយៈពេលមួយឆ្នាំកន្លះនៃការស៊ើបអង្កេត ដែលជាប្រព័ន្ធនៃការតទល់ គឺសហព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកធ្វើការស៊ើបអង្កេត ហើយគឺថាឯកសារជាច្រើនបានធ្វើការពិភាក្សានិងស៊ើបអង្កេត ក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ។ ប៉ុន្តែ ឯកសារមួយចំនួនមិនទាន់បានធ្វើការតទល់គ្នានៅឡើយ ប្រសិនបើលោក លោកស្រី លើកឡើងមុនពេលនេះ គឺថាសហព្រះរាជអាជ្ញា បានប្រកាសថា គាត់បានរកឃើញឯកសារជាច្រើន ហើយគាត់មានបំណងក្នុងការលើកឡើងនិងបង្ហាញ ។ អ្វីដែលយើងបានឃើញនៅថ្ងៃនេះ យើងឃើញថា យើងឃើញនៅក្នុងសំណុំរឿងនូវឯកសារមួយចំនួនដែលយើងមិនទាន់បានធ្វើការពិភាក្សាតទល់នៅក្នុងអំឡុងពេលការស៊ើបអង្កេត ហើយរូបភាពនោះ គឺវាដូចគ្នា គឺវាមិនមែនជាការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ទេ ប្រសិនបើជាសហព្រះរាជអាជ្ញាចង់នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ ប្រើប្រាស់ឯកសារមិនបានពិភាក្សាតទល់គ្នាក្នុងពេលស៊ើបអង្កេត អ្វីដែលគាត់អាចធ្វើបាន គឺគាត់ត្រូវឲ្យសហមេធាវីគាត់បានដឹង ។ គឺយើងឃើញមានឯកសារ១៧.000 ទំព័រថា តើសហមេធាវីគាត់អាចធ្វើការរៀបចំយ៉ាងម៉េចដែលឯកសារទាំងអស់នោះ មិនបានធ្វើការ

ពិភាក្សាដេញដោលក្នុងពេលស៊ើបអង្កេតដោយមិនបានចង្អុលបញ្ជាក់ជូនសហមេធាវីការពារក្តី និងអង្គជំនុំជម្រះថាតើឯកសារទាំងអស់នោះគឺជាអ្វី? ដោយមិនបានបង្ហាញថាឯកសារនោះចង់លើកឡើងនៅពេលនេះ ។ អ៊ីចឹង គឺវាដូចគ្នានឹងឯកសារដែលលោកព្យាយាមចង់បញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង គឺរូបភាពនៅស-២១ ។ គឺលោកបង្ហាញពីរូបភាពស-២១ លោកមិនបានជម្រាបអំពីរូបភាព ហើយគឺរូបភាពដែលបានបង្ហាញនេះ គឺលោកលើកឡើងថាមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ។ គឺវាមិនបានបង្ហាញនៅពេលស៊ើបអង្កេតនៅដំណាក់កាល-- នៅក្នុងដំណើរការរបស់គឺថាអ្វីៗត្រូវតែបង្ហាញឲ្យមានការតទល់គ្នាក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ។

[១០:០១:២៨]

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

ខ្ញុំសូមអភ័យទោសដើម្បីពន្យារពេលនេះ ហើយខ្ញុំនឹងលើកឡើងអំពីការអះអាងរបស់ខ្ញុំ ។ ទីមួយគឺមិនមែនជាសំណុំរឿងរបស់យើងទេ គឺជាសំណុំរឿងរបស់តុលាការ ។ គឺជាឯកសាររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ ឥឡូវនេះជាឯកសាររបស់លោកមេធាវីការពារដែរ ។ មិនមែនមួយម៉ឺនប្រាំមួយពាន់មិនមែនមួយម៉ឺនប្រាំពីរពាន់ទេ ។ វាជាអង្គហេតុតែមួយជាឯកសារក្នុងឆ្នាំ២០០៧មក ហើយគឺថាអាចនឹងមានការកែតម្រូវបន្តិចបន្តួចនៅក្នុងដំណាក់កាលមានចម្លើយរបស់សាក្សីមួយចំនួន ហើយបានពិនិត្យយ៉ាងជាក់លាក់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយយើងបានលើកឡើងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួននៅក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ដែលថាមេធាវីមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងអន្តរជាតិ ដែលថាបានពិនិត្យមើលដោយចេតនាច្បាស់លាស់ហើយ ។ គឺថាឯកសារភស្តុតាងទាំងអស់យើងបានយោងទៅរកនោះ ។ គឺពីរឆ្នាំមកហើយ ដែលថាជាភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធ ហើយដែលអាចទទួលបានសម្រេច ដើម្បីដាក់មកជូនដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីគាំទ្រការចោទប្រកាន់នេះ ។

ដូច្នេះ ខ្ញុំមានការយល់ច្រឡំបន្តិចអំពីការភ្ញាក់ផ្អើលរបស់មេធាវីនៅពេលនេះ តើហេតុអ្វីដែលថាលោកយល់ថាភស្តុតាងនេះពាក់ព័ន្ធមិនពាក់ព័ន្ធនោះ?

[១០:០២:៤៥]

ដូចដែលខ្ញុំយល់អំពីកាយវិការនៃអន្តរាគមន៍នោះ គឺអំពីខ្សែភាពយន្តឯកសារនេះ ហើយយើងអាចបង្ហាញខ្សែវីដេអូពីរនេះដែលអាចនឹងឃើញមានភាពខុសគ្នា ប៉ុន្តែយើងនិយាយអំពីស-២១ ។ មេធាវីការពារនិយាយថា "គ្រប់ពេលទាំងអស់យើងនិយាយពីស-២១ គឺយើងនិយាយតែម្តងបានហើយគឺមាន

ភស្តុតាងតែមួយ" ។ ដើម្បីកម្រិតអំពីការពិចារណាភស្តុតាង ដែលថា វាស្ថិតនៅក្នុងសំណុំរឿង គឺភាពខុសគ្នានោះថាអាចនឹងឲ្យលោកប្រាប់យើងថា តើភាគីអាចយោងទៅចំណុចណាមួយក្នុងសំណុំរឿងដែរឬទេ? ខ្ញុំមិនថាសមស្របនោះទេ ។

ដូច្នេះការអន្តរាគមន៍របស់មេធាវីការពារនោះមិនស្របទេ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំសុំស្នើថាបន្តតាមពិត ដើម្បីឲ្យទទួលពេលវេលាសមស្របដើម្បីគោរពតាមពេលវេលា ដើម្បីយើងអាចនឹងឲ្យសវនាការនេះបន្តទៅទៀតបាន ។ សូមអរគុណ ។

[១០:០៦:៤៣]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

បន្ទាប់ពីបានស្តាប់នូវសម្តីជំទាស់ដោយលោក ហ្វ្រង់ ស្វ័រ រូ ដែលជាមេធាវីការពារឲ្យជនជាប់ចោទ លើកការបញ្ចាំងនូវខ្សែវីដេអូ ហើយទន្ទឹមនឹងនេះក៏មានការឆ្លើយតបបង្ហាញដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការជំទាស់នេះ ។ អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការជំទាស់របស់មេធាវីនេះក្នុងករណីនេះ គឺមិនត្រឹមត្រូវទេ គឺច្រានចោលការជំទាស់នេះ ។ ហើយអនុញ្ញាតសហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការសេចក្តីថ្លែងសង្ខេបអំពីបទចោទប្រកាន់បន្តទៀតនូវតាមអ្វីដែលបានគ្រោងទុក ។ សូមអញ្ជើញ ។

[១០:០៧:៣៦]

លោកស្រី ជា លាង៖

ខន្តីញោម ។ សូមអរគុណ ហើយសុំអនុញ្ញាតបន្តទៀត ។

អង្គជំនុំជម្រះជាទីគោរព! ភាពលំបាកដូចដែលយើងនឹងឃើញនៅក្នុងខ្សែវីដេអូនេះ វាគ្រាន់តែជាការចាប់ផ្តើមដំបូងតែប៉ុណ្ណោះ ។ ជាបន្តបន្ទាប់មកទៀត ពិភពលោកត្រូវតែទទួលស្គាល់អំពីយន្តការនៃការសម្លាប់នេះ គឺមន្ទីរស-២១ និងតួនាទីដ៏សំខាន់បំផុតរបស់មន្ទីរនេះក្នុងការធ្វើឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវរងទុក្ខវេទនា ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មុនពេលដែលយើងពិនិត្យមើលភស្តុតាងមួយចំនួននៃបទឧក្រិដ្ឋផ្សេងៗ ដោយបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ នោះ យើងនឹងបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់មុនគេបំផុតគឺអំពីផ្នែករូបវន្តនិងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់មន្ទីរនេះ ។

មន្ទីរស-២១ រួមមាន៖ ទីតាំងស្នាក់ការធំ តំបន់ជិតខាងដែលនៅជាប់គ្នាដែលនៅជុំវិញបរិវេណទីតាំង ជំរំសម្រាប់ធ្វើពលកម្មដោយបង្ខំមួយនៅព្រៃស ដែលជាចំណុះដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាមន្ទីរស-២៤ ព្រមទាំងកន្លែងសម្រាប់ប្រហារជីវិត និងកប់សពដែលស្ថិតនៅជើងឯក ។

[១០:០៩:០០]

ផែនទីទីក្រុងភ្នំពេញនិងតំបន់ព័ទ្ធជុំវិញ ឥឡូវនេះបើពិនិត្យមើលផែនទីនៅទីក្រុងភ្នំពេញនិងតំបន់ព័ទ្ធជុំវិញយើងអាចឃើញមានប្រអប់ព៌ណបៃតងមួយដែលស្ថិតនៅផ្នែកខាងលើនៃជ្រុងខាងស្តាំដៃ នោះហើយជាកន្លែងដែលទីតាំងស្នាក់ការកណ្តាលនៃមន្ទីរស-២១ នៅទីនោះ ។ ប្រអប់ព៌ណខៀវនៅខាងត្បូងនិងដែលនៅពីខាងក្រោមនៅមន្ទីរស-២១ គឺជើងឯក ។ ជាកន្លែងដែលអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ភាគច្រើនត្រូវបានគេយកទៅសម្លាប់ ហើយសាកសពរបស់ពួកគេត្រូវបានកប់នៅទីនោះ ។ ប្រអប់ព៌ណក្រហមដែលនៅខាងលិចជើងឯក ដែលនៅពីក្រោមជើងឯកនៅខាងជ្រុងខាងឆ្វេងដៃគឺជាមន្ទីរស-២៤ ។ មន្ទីរស-២៤ ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់មួយដែលស្ថិតព័ទ្ធជុំវិញពន្ធធនាគារចាស់មួយតាំងពីសម័យអាណានិគមនិយមដែលត្រូវបានដំណើរការធ្វើជាកន្លែងសម្រាប់អប់រំកែប្រែ និងជាជំរំសម្រាប់ធ្វើពលកម្មដោយបង្ខំមួយ ។

[១០:១០:១២]

ទីតាំងទាំងអស់នេះស្ថិតនៅក្នុងឋានានុក្រមរបស់មន្ទីរស-២១ និងដែលត្រូវត្រួតត្រាដោយ ឌុច ក្នុងនាមជាប្រធានមន្ទីរស-២១ ។ ផែនទីផ្លូវចូលនៃទីក្រុងភ្នំពេញ ឥឡូវនេះបើពិនិត្យទៅមើលផែនទីនៃទីក្រុងនោះ យើងអាចមើលឃើញមន្ទីរស-២១ បានលម្អិតជាងនេះ ។ តំបន់ដែលមានព៌ណក្រហម បង្កើតបានជាទីតាំងមន្ទីរកណ្តាលនៃមន្ទីរស-២១ ហើយដែលឥឡូវនេះជាសារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួល-ស្លែង ។ តំបន់ព៌ណលឿងដែលព័ទ្ធជុំវិញទីតាំងមន្ទីរកណ្តាលក៏ត្រូវបានត្រួតត្រាដោយមន្ទីរស-២១ និងជាផ្នែករបស់មន្ទីរស-២១ ដែរ ។

ក្នុងតំបន់នេះមានអគារសំខាន់ៗជាច្រើនសម្រាប់កិច្ចដំណើរការការងាររបស់មន្ទីរស-២១ ។ អគារទាំងអស់នោះរួមមាន៖ ផ្ទះមួយចំនួនសម្រាប់សួរចម្លើយនិងធ្វើទារុណកម្ម ពន្ធធនាគារពិសេសមួយសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសសំខាន់ៗ អគារមួយសម្រាប់ទទួលអ្នកទោស កន្លែងសម្រាប់ប្រហារជីវិតមួយចំនួន និងរណ្តៅកប់សពរួមនានា។ សាលសម្រាប់បរិភោគអាហាររួមសម្រាប់បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ឃ្លាំងផ្សេងៗ ប៉ុស្តិ៍ឆែកឆេរមួយចំនួន និងផ្ទះសម្រាប់បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ដែលរួមទាំងផ្ទះមួយចំនួនដែល ឌុច បានប្រើប្រាស់នៅទូទាំងរយៈពេលដែលគាត់កាន់តំណែង ។

មន្ទីរស-២១ បានគ្របដណ្តប់មហាវិថីម៉ៅសេទុងទៅខាងត្បូង មហាវិថីមុនីវង្សទៅខាងកើត មហាវិថីសីហនុទៅខាងជើង ហើយនិងផ្លូវលេខ១៦៣ ទៅខាងលិច ។ ទីតាំងមួយចំនួនក្នុងចំណោមទីតាំងជាពិសេសទាំងអស់នេះ ដែលស្ថិតនៅខាងក្រៅទីតាំងមន្ទីរកណ្តាលនៃមន្ទីរស-២១ បានកំណត់

សម្គាល់នៅក្នុងផែនទីដែលថតពីលើអាកាសនៃតំបន់ពីមន្ទីរស-២១ អំពីតំបន់នេះ ។ ទីតាំងស្នាក់ការកណ្ដាលនៃមន្ទីរស-២១ បើមើលឲ្យជិតត្រង់ទីតាំងមន្ទីរកណ្ដាលនោះ លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងអាចមើលឃើញអគារធំៗចំនួនប្រាំ ដែលដាក់អក្សរថា “ក”, “ខ”, “គ”, “ឃ”, និង “ង” ។ អគារ “ង” គឺជាកន្លែងដែលគេថតរូបអ្នកទោស និងធ្វើប្រវត្តិរូបអ្នកទោស ដែលជាផ្នែកនៃកិច្ចដំណើរការនៃការចុះបញ្ជី ។

[១០:១២:៥៨]

ចេញពីអគារ “ង” ទៅអ្នកទោសទាំងឡាយនឹងត្រូវគេនាំទៅកាន់អគារ “ក”, “ខ”, “គ” ឬ “ឃ” ដែលនៅក្នុងអគារទាំងនោះមានបន្ទប់សម្រាប់ឃុំឃាំងជាច្រើន ។ អ្នកទោសដែលសំខាន់ៗត្រូវគេដាក់នៅក្នុងអគារ “ក” ។

បន្ទាប់មក សម្រាប់ឃុំឃាំងៗទាំងឡាយនៅក្នុងអគារ “ក” ធំជាងគេ-- បន្ទប់ឃុំឃាំងនៅអគារ “ខ”, “គ”, និង “ឃ” ហើយតាមធម្មតាគេដាក់អ្នកទោសសំខាន់តែម្នាក់ៗគត់ប៉ុណ្ណោះ ។ អគារ “ខ”, “គ” និង “ឃ” ប្រើធ្វើជាគុកសម្រាប់ជនជាប់ឃុំឃាំងធម្មតារបស់មន្ទីរស-២១ ដែលក្នុងនោះមានបន្ទប់ឃុំឃាំងរួមធំទូលំទូលាយសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសជាក្រុមផង និងលាយចម្រុះជាមួយនឹងកូនបន្ទប់សម្រាប់ដាក់អ្នកទោសម្នាក់ៗផង ។

[១០:១៣:៤៥]

មានពេលខ្លះកន្លែងទាំងនោះអាចដាក់អ្នកទោសបានរាប់រយនាក់ផងដែរ ។ ដូចអ្វីដែលយើងបានឃើញនៅមន្ទីរស-២១ ជាអង្គភាពរដ្ឋបាលដែលរួមមាន ព្រៃស និងជើងឯក ហើយនឹងពិនិត្យមើលទីតាំងទាំងនោះ និងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តនៅទីនោះ ។ ប៉ុន្តែ ឥឡូវនេះ យើងសូមទាញអារម្មណ៍របស់លោក លោកស្រី ទៅលើភស្តុតាងដែលទាក់ទងទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដែលបានប្រព្រឹត្តនៅទីតាំងកណ្ដាលនៃមន្ទីរស-២១ ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនោះត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលមានការឃុំឃាំងខុសច្បាប់, អំពើអមនុស្សធម៌, និងការធ្វើទារុណកម្ម, និងការសម្លាប់ ។

អង្គហេតុទាំងនេះគាំទ្រធាតុផ្សំបទល្មើសដែលមិនអាចប្រកែកបាន ។ ជនរងគ្រោះដែលបាននាំមកមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានចាប់ដោយកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមនិងដឹកតាមរថយន្ត ឬទាក់ទាញឲ្យមកដល់មាត់ទ្វារដោយប្រើល្បិច និងបន្ទាប់មកត្រូវបានចាប់ខ្លួនតែម្តង ។ ប្រព័ន្ធច្បាប់ត្រូវបានលុបបំបាត់ចោល ជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានប្រាប់ពីបទចោទ មិនមានឱកាសក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការចោទប្រកាន់ គ្មាន

មេធាវីតំណាង គ្មានចៅក្រមដើម្បីស្តាប់អំណះអំណាងរបស់ពួកគេទេ ។ រាល់ការចាប់ខ្លួនគឺមិនស្របច្បាប់ ដោយអ្នកទោសទាំងអស់សុទ្ធតែត្រូវឃុំខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ។ ដូចដែលជនជាប់ចោទខ្លួនឯងបានទទួលស្គាល់ថា គ្មានផ្លូវណាផ្សេងក្រៅពីសេចក្តីស្លាប់ ។ អ្នកទោសទាំងអស់ដែលបានចូលក្នុងមន្ទីរស-២១ នេះគឺមកពីទូទាំងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទាំងមូល ។ លោក លោកស្រី នឹងបានឮ *KW*០៩ ដែលជាជនម្នាក់ដែលធ្លាប់ធ្វើជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការងារយាមកាមនៅក្នុងការដឹកជញ្ជូនអ្នកទោស ទៅមន្ទីរស-២១ និយាយថា ជនរងគ្រោះទាំងអស់មកពីគ្រប់ ទិសទីទាំងអស់ ហើយពួកគេបានរួមបញ្ចូលនូវមនុស្សគ្រប់ទាំងអស់ ចាប់តាំងពីកម្មាភិបាលថ្នាក់ខ្ពស់ចុះរហូតដល់ប្រជាជនសាមញ្ញ ។ នៅពេលដែលអ្នកទោសភាគច្រើនត្រូវបានអង្គភាពរបស់ខ្លួនជាអ្នកធ្វើការចាប់ខ្លួន និងបន្ទាប់មកបញ្ជូនខ្លួនទៅកាន់មន្ទីរស-២១នោះ ពេលខ្លះក៏មានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងជនជាប់ចោទផងដែរ ។ បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការចាប់ខ្លួនមនុស្ស ដូចដែលសាក្សី *KW*០៩ បាននិយាយថា មានពេលខ្លះអង្គភាពទាំងនោះបានឲ្យពួកយើងខ្ញុំចុះទៅចាប់ដោយខ្លួនឯងដែរ ដោយដឹកតាមរថយន្តរបស់មន្ទីរស-១២ ។ សម្រាប់គោលដៅជនរងគ្រោះមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ ល្បិចល្បួងលោមត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីឲ្យជនរងគ្រោះមកក្នុងបរិវេណមន្ទីរស-២១ ហើយក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅទីនោះតែម្តង ។ អ្នកទោសទាំងឡាយបានចូលមកមន្ទីរស-២១ ស្ទើរតែរាល់ថ្ងៃ ។ ជាធម្មតាត្រូវបានគេដឹកមកដល់តាមរថយន្តដំបូលបិទជិត អ្នកទោសទាំងអស់នោះត្រូវគេឲ្យចុះពីលើរថយន្ត និងត្រូវគេដាក់ឲ្យនៅតាមផ្ទះដែលស្ថិតនៅខាងក្រៅទីស្នាក់ការឃុំជាបណ្តោះអាសន្នសិន។ បន្ទាប់មកទៀត អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវបានគេរុំមុខ ហើយត្រូវគេចងមុខ ហើយត្រូវគេនាំទៅកាន់ទីស្នាក់ការធំ ។ លោក លោកស្រី នឹងបានឮសាក្សី *KW*១០ និងសាក្សី *KW*១១ ដែលជាអតីតឆ្មាំយាមគុកនៅមន្ទីរស-២១ រៀបរាប់ជូនអំពីថា តើអ្នកទោសទាំងឡាយបានមកដល់ទីស្នាក់ការធំ ត្រូវគេរុំមុខនឹងដាក់ខ្នោះដៃតាមបែបដូចម្តេចខ្លះ ? រូបគំនូរនៃការមកដល់មន្ទីរស-២១ លោក វ៉ាន់ ណាត ដែលជាអ្នកគូររូបដ៏ប៉ិនប្រសព្វ និងជាអ្នកដែលបានរួចរស់ជីវិតម្នាក់ពីមន្ទីរស-២១ បានគូររូបឡើងវិញអំពីការមកដល់របស់គាត់នាសម័យនោះ ។ អគារ “ង” គឺជាកន្លែងឈប់ដំបូងគេរបស់ជនរងគ្រោះ ។ នៅទីនេះសាក្សី *KW*០៧ នឹងធ្វើការចុះឈ្មោះចូលក្នុងបញ្ជី និងសួរអំពីឈ្មោះទីកន្លែងកំណើត និងមុខតំណែងរបស់អ្នកទោស ដើម្បីអាចបង្កើត ជាប្រវត្តិរូបសង្ខេបមួយ ។ បន្ទាប់មកអ្នកថតរូបរបស់មន្ទីរស-២១ បានថតរូបអ្នកទោសទាំងនោះ ដែលក្នុងនោះរួមទាំងសាក្សី *KW*១៦ ផង ។ រូបថតនេះក្រោយមកត្រូវបានគេផ្តិតហើយបិទភ្ជាប់ជាមួយនឹងប្រវត្តិរូបសង្ខេបដែលសាក្សី *KW*០៧ និង

KW ១៦ នឹងធ្វើការបញ្ជាក់ការពិតក្នុងពេលសវនាការ ។ ការមកដល់របស់អ្នកទោស និងព័ត៌មានលម្អិតរបស់អ្នកទោស ត្រូវចុះក្នុងបញ្ជីអ្នកទោស និងជាបន្តបន្ទាប់មកទៀត ការសម្លាប់នឹងត្រូវបានចុះក្នុងបញ្ជីកម្ទេចដោយល្អិតល្អន់ ។ គ្មានអ្នកណាម្នាក់ដឹងច្បាស់ថា ជនរងគ្រោះប៉ុន្មាននាក់ទេដែលបានឆ្លងកាត់ដំណើរការនេះ ប៉ុន្តែមានរូបថត អ្នកទោសជាង៥០០០ សន្លឹក និងបញ្ជីឈ្មោះ បញ្ជីកម្ទេចអ្នកទោស និងប្រវត្តិរូបជាច្រើនដែលមាននៅសេសសល់នៅឡើយ ។ វិធីនៃដំណើរការនៃការថតរូបអ្នកទោស រូបថតនេះជាឧទាហរណ៍ ។ ប្រវត្តិរូបរបស់ ភា ឆាយ ដែលស្រង់ដោយមន្ទីរស-២១ នេះគឺជាឧទាហរណ៍មួយនៃប្រវត្តិរូបក្នុងចំណោមប្រវត្តិរូបជាច្រើនដែលមានរូបថតមួយភ្ជាប់ជាមួយ។ នេះជាប្រវត្តិរូបរបស់ ភា ឆាយ ហៅ ស្ទូ ។ ក្នុងប្រវត្តិរូបនេះមានព័ត៌មានស្តីពីប្រវត្តិរបស់ ភា ឆាយ ដែលក្នុងនោះរួមមានអំពីទីកន្លែងកំណើត អាយុ និងឈ្មោះឪពុកម្តាយ ។ គាត់បានបញ្ជាក់ថា មុនពេលការចាប់ខ្លួនបានធ្វើការនៅផ្នែកពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស និងថាគាត់ត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មកាលពីថ្ងៃទី២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ នៅពេលដែលដំណើរការចុះបញ្ជីបានបំពេញរួចរាល់ហើយភ្លាម ឆ្មាំយាមពន្ធនាគារមួយចំនួនបានយកអ្នកទោសចេញពីអគារ “ង” ទៅកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងរបស់ពួកគេ ។ KW២១ ជាអតីតឆ្មាំយាមពន្ធនាគារមួយរូបនៅមន្ទីរស-២១ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា ពួកអ្នកដែលចូលមកដល់ថ្មីនៅមន្ទីរស-២១ ជាធម្មតាតែងតែត្រូវបានគេដោះខោអាវចេញនៅពេលមកដល់ចំណុចនេះ ។ ប្តីប្រពន្ធទាំងឡាយដែលត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនមកទាំងអស់គ្នាតាមធម្មតា គឺត្រូវគេបំបែកចេញពីគ្នា ហើយនិងមិនដែលជួបគ្នាទៀតទេ គឺនៅពេលដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់បានឃើញប្រពន្ធរបស់គាត់ជាចុងក្រោយ ។ មកដល់សព្វថ្ងៃនេះអ្វីដែលគាត់នៅសេសសល់គឺរូបថតចម្លងពីរូបថតប្រពន្ធរបស់គាត់នៅមន្ទីរស-២១ ។ កុមារតូចៗជាទូទៅនៅជាមួយម្តាយដើម្បីឲ្យមានការឃុំខ្លួនមានការងាយស្រួលរហូតដល់ពួកគេត្រូវបានសម្លាប់ផងដែរ ។ លេខបន្ទប់ឃុំឃាំងរបស់អ្នកទោសនីមួយៗ ត្រូវបានកត់ដោយ *KW*០៧ ដើម្បីឲ្យពួកអ្នកសួរចម្លើយងាយស្រួលរកឆាប់ឃើញ។ អ្នកទោសណាម្នាក់ត្រូវបញ្ចប់នៅត្រឹមបន្ទប់នោះ គឺវាអាស្រ័យទៅនឹងកត្តាមួយចំនួនដែលរួមមានកត្តាអំពីភេទ សញ្ជាតិ និងសារសំខាន់របស់អ្នកទោស ។

[១០:២១:៥៨]

ជាញឹកញាប់អ្នកទោសភេទស្រីទាំងឡាយតែងតែត្រូវបានគេឃុំនៅជាន់ផ្ទាល់ដីនៃអគារ “គ” ។ អគារ“ក” និងផ្ទះមួយដែលស្ថិតនៅខាងក្រៅទីស្នាក់ការកណ្តាលដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាគុកពិសេសសម្រាប់ដាក់ឃុំអ្នកទោសដែលសំខាន់ៗ ។ ជនបរទេសត្រូវបានគេឃុំឃាំងដាច់ដោយឡែកពីជនជាតិ

ខ្មែរ ។ ជាបន្ថែមពីលើនេះ អ្នកទោសទាំងឡាយដែលត្រូវបានគេសួរចម្លើយរួចត្រូវបានគេដាក់ដោយឡែកពីអ្នកទោសដែលកំពុងរង់ចាំការសួរចម្លើយ ។ អ្នកទោសដែលតែងតែត្រូវគេដាក់ក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងសម្រាប់ម្នាក់ៗ នៅក្នុងពេលដែលរង់ចាំការសួរចម្លើយ ។ នៅពេលដែលការសួរចម្លើយត្រូវបានបំពេញចប់សព្វគ្រប់ ហើយអ្នកទោសត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងដែលធំជាងគេសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសជាក្រុមដើម្បីរង់ចាំការសម្លាប់ ។ ប្រហែលជាអ្វីដែលអាចបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីតួនាទីសំខាន់នៃមន្ទីរស-២១ និងស្ថានភាពរបស់វាក្នុងក្របខ័ណ្ឌ មន្ទីរសន្តិសុខទាំងឡាយដែលគេអាចយល់បានគឺតាមរយៈប្រភេទអ្នកទោសដែលគេបញ្ជូនទៅទីនោះ ។ កម្រងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ រួមបញ្ចូលគ្នានេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយការដាក់លាយបញ្ចូលគ្នានូវបញ្ជីឈ្មោះចំនួនពីរ។ បញ្ជីឈ្មោះទីមួយគឺមានអ្នកទោសចំនួន៩៨០៥នាក់ ដែលត្រូវបានគេសម្លាប់នៅមន្ទីរស-២១ ។ បញ្ជីឈ្មោះទីពីរ គឺមានអ្នកទោស ១១៨៦នាក់ ដែលត្រូវបានគេចាប់ខ្លួននឹងបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរស-២១ ។ បញ្ជីទាំងពីរនេះ ត្រូវបានរៀបចំចងក្រងដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដោយផ្អែកលើបញ្ជីឈ្មោះទាំងនេះហើយ ហើយនិង បញ្ជីប្រហារជីវិតដែលជាច្បាប់ដើម ដែលត្រូវបាននៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ។

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាបានរួមបញ្ចូលគ្នានូវបញ្ជីទាំងពីរនេះ ហើយបានលុបបំបាត់នូវកន្លែងណាដែលមានឈ្មោះជាន់គ្នា ។ ជាលទ្ធផលនោះគឺ កម្រងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ដែលរួមបញ្ចូលគ្នានេះ ដែលមានឈ្មោះអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ចំនួន១២៣៨០នាក់។ បញ្ជីឈ្មោះនេះគឺជាបញ្ជីឈ្មោះដល់ល្អិតល្អន់ជាងគេបំផុតនៃជនរងគ្រោះដោយមន្ទីរស-២១ ក្នុងចំណោមបញ្ជីណាមួយទាំងអស់ដែលធ្លាប់រៀបរាប់ចងក្រងកន្លងមក ហើយដែលជនជាប់ចោទក៏បានទទួលស្គាល់ផងដែរថាជាបញ្ជីនេះមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវជាសារវន្ត ហើយតាមពិតចំនួនជនរងគ្រោះអាចមានច្រើនជាងនេះទៀតផង ។ ការយល់ដឹងរបស់យើងជាច្រើនអំពីសមាសភាពផ្សេងៗ នៃជនជាប់ឃុំឃាំងទាំងអស់នៅមន្ទីរស-២១ គឺទទួលបានមកដោយសារតែការធ្វើវិភាគទៅលើបញ្ជីនេះ ។ តារាងគំនូសបង្ហាញរាងសំប៉ែតបង្ហាញអំពីសមាសភាពអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ។ តាមតារាងគំនូសនេះបង្ហាញថា អ្នកទោសមានចំនួន៧៨ភាគរយ នៃអ្នកទោសស-២១ ទាំងនោះគឺមកពីរដ្ឋាភិបាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬពីអង្គភាពយោធានានា ។

[១០:២៥:២៥]

ចំនួន៤ភាគរយទៀតនៃអ្នកទោសទាំងនេះដែលមានពណ៌ ពណ៌នាថាគឺជាភរិយារបស់កម្មាភិបាល

ទាំងឡាយដែលត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន ។ ប្រហែលជា៣ភាគរយទៀតនៃអ្នកទោសទាំងនេះ ត្រូវបានបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណថា គឺជាជនជាតិវៀតណាម ។ ចំនួនដែលសេសសល់ ចំនួន១៥ភាគរយទៀតនៃអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ទាំងនោះ គឺមានលាយចំរុះគ្នារវាងប្រជាជនថ្មី អតីតទាហាន មន្ត្រីនានានៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ប្រជាជន ដែលត្រូវបានពិពណ៌នាថា ជាអណិកជនចិន បញ្ញាជន ជនបរទេសមួយចំនួនតូចមកពីប្រទេសផ្សេងៗ និងមានការចុះបញ្ជីមួយចំនួនដែលទូលំទូលាយពេក ដែលមិនអាចឲ្យកំណត់ពីប្រភេទបាន ។ ព័ត៌មាននៅក្នុងកម្រងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ រួមបញ្ចូលគ្នាបង្ហាញអ្នកទោសប្រមាណជា៧០ភាគរយ គឺមានភេទប្រុស និងអាយុ ជាមធ្យមនៃអ្នកទោសទាំងនោះគឺ២៩ឆ្នាំ ទោះបីជាអត្រាភាគរយនេះអាចខ្ពស់ ដោយសារតែកុមារទូទៅមិនឃើញមានចុះក្នុងបញ្ជីមន្ទីរស-២១ ទេ ។ ជាមធ្យមអ្នកទោសត្រូវបានគេដាក់ឃុំចំនួន៦១ថ្ងៃមុននឹងត្រូវកម្ទេចចោល ។

ក្នុងកម្រងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសមន្ទីរស-២១រួមបញ្ចូលគ្នា ក៏បង្ហាញឲ្យឃើញផងដែរថា មានកម្មាភិបាលមន្ទីរស-២១ ជាច្រើនរូបក្លាយទៅជាអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ។ មានអ្នកទោសនៅក្នុងបញ្ជីតិចណាស់ក៏១៩០នាក់ដែរ ដែលអាចស្គាល់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់ថា គឺជាអតីតបុគ្គលិករបស់មន្ទីរស-២១ ។ ដោយដៅទៅលើកម្មាភិបាល និងទាហានរបស់ខ្លួន ដំណើរការចម្បងរបស់មន្ទីរស-២១ គឺច្បាស់ដើម្បីលុបបំបាត់សត្រូវរបស់បក្សដែលស្របទៅនឹងពាក្យស្លោករបស់ខ្មែរក្រហមដែលថា "សត្រូវស៊ីរូងផ្ទៃក្នុង" ។ ខ្មែរក្រហមធានាថា ការប្រឆាំងទាំងអស់ត្រូវលុបបំបាត់ ដោយសម្លាប់ប្រពន្ធ ប្ដី និងកូនរបស់សត្រូវ ។ បញ្ជីនេះក៏ចង្អុលបង្ហាញផងដែរនូវតួនាទីរបស់មន្ទីរស-២១ ក្នុងការវាយប្រហារ ជាលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងជាប្រព័ន្ធ ដែលបានកើតឡើងនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។ គំនូសបង្ហាញអំពីការចុះបញ្ជីនៃមន្ទីរស-២១ អំពីអ្នកទោសពីភូមិភាគបូព៌ា ។ នៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៨ ការបោសសម្អាតភូមិភាគបូព៌ាគឺមានឯកសារជាច្រើន ដែលត្រូវបានបញ្ជាដោយថ្នាក់ដឹកនាំខ្មែរក្រហមក្នុងតារាងគំនូសនេះបង្ហាញពីការវិភាគលើតួលេខស្ថិតិតាមខែនៃអ្នកទោសដែលមកពីភូមិភាគបូព៌ា ។ ដូចលោកលោកស្រីចៅក្រមបានឃើញស្រាប់ ហើយចំនួនអ្នកទោសមកពីភូមិភាគបូព៌ាដែលចូលមកមន្ទីរស-២១ មានចំនួនតិចណាស់ ទាល់តែមកដល់ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៨ ស្រាប់តែកើនឡើងខ្ពស់ភ្លាម ។ មានអ្នកទោសជិត១០០០នាក់ មកពីភូមិភាគបូព៌ា បានចូលមកក្នុងមន្ទីរស-២១ ក្នុងអំឡុងខែមេសា ឧសភា និងមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

នេះបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជនជាប់ចោទបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ ជាផ្នែក

មួយដ៏សំខាន់នៃការវាយប្រហារ ដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងជាប្រព័ន្ធរបស់បក្សកុម្មុយនីស្ដកម្ពុជាលើប្រជាជនកម្ពុជា ។

[១០:២៩:០៨]

អង្គហេតុដែលច្បាស់មួយទៀតគឺ ទោះបីជារយៈពេលឃុំខ្លួននៅមន្ទីរស-២១ នោះយូរ ឬឆាប់ក៏ដោយអ្នកទោសត្រូវបានទទួលរងនូវលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនដ៏អមនុស្សធម៌ ។ ពួកអ្នកទោសត្រូវគេបដិសេធមិនផ្ដល់ឲ្យគ្រប់គ្រាន់នូវម្ហូបអាហារបរិភោគ ទឹកផឹក និងពេទ្យសម្រាប់ផ្ដល់ការថែទាំសុខភាពទេ ។ ហើយជាធម្មតាគឺត្រូវបានគេយកចេញពីមន្ទីរឃុំឃាំងដែលមិនមានអនាម័យ មិនដែលមានមនុស្សច្រើនហួសចំណុះពេក ដើម្បីយកទៅធ្វើទារុណកម្ម និងដើម្បីសម្លាប់តែប៉ុណ្ណោះ ។ អ្នកទោសទាំងឡាយត្រូវបានគេដាក់ខ្នោះជើងទាំងអស់គ្នា នៅក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងនានាដែលមានលក្ខណៈដ៏តូចចង្អៀតដែលបិទជិតជុំវិញ និងដែលមានមនុស្សច្រើនលើសចំណុះ ។

[១០:៣០:០១]

KW១០ នឹងបង្ហាញសក្ខីកម្មថា ពួកអ្នកទោសនៅក្នុងអគារ “ខ” និង “គ” ដែលត្រូវគេដាក់ខ្នោះជើង និងខ្នោះដៃទាំងអស់គ្នាជាក្រុមៗដែលមានមនុស្សដប់ៗនាក់ដេកទល់ជើងគ្នាពេញបន្ទប់ ។ សាក្សី KW១៥ នឹងផ្ដល់សក្ខីកម្មថា អ្នកទោសបានដេកដោយជើងជាប់ខ្នោះ ដែលមានដែករនុកមួយប្រមាណប្រាំពីរតឹក ដែលមាន-- សូម្បីតែពួកអ្នកទោសដែលត្រូវបានគេធ្វើទារុណកម្មរួចហើយក្ដីក៏គេបដិសេធមិនព្រមឲ្យខ្មើយដើម្បីកើយ ឬកន្ទេលក្រាលដេកដែរ ។

របបអាហារហូបចុកនៅមន្ទីរស-២១ គឺមិនដែលគ្រប់គ្រាន់ទាល់តែសោះ សាក្សី *KW០៩* ដែលធ្លាប់ជាអតីតឆ្មាំយាមគុកមួយរូបនឹងផ្ដល់សក្ខីកម្មថា អ្នកទោសមន្ទីរស-២១ទាំងឡាយ គឺគេឲ្យរបបបបរ រាវហូបពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ ។ ហើយពេលហូបនោះទៀតសោត គឺគេឲ្យអ្នកទោសហូបទាំងជើងជាប់ខ្នោះនៅក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងរបស់ពួកគេ។ សាក្សី KW១០ នឹងផ្ដល់សក្ខីកម្មថា ពេលខ្លះអ្នកទោសបានទទួលកាន់តែតិចជាងនេះថែមទៀត របបអាហារបាយ ឬសម្លតែមួយវែកប៉ុណ្ណោះ និងគ្មានសាច់ ឬត្រីទេ ។ ការដកយករបបអាហារហូបចុកដែលមិនបានគ្រប់គ្រាន់ទៅហើយនេះក្ដី ក៏ត្រូវបានគេធ្វើជាការដាក់ទណ្ឌកម្មមួយផ្នែកដែរ ។

[១០:៣១:៣៥]

អ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ក៏ត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដែលគ្មានអនាម័យផងដែរ ។

សាក្សី KW១៥ ដែលជាអតីតឆ្មាំយាមគុកមួយរូបនៅមន្ទីរស-២១ នោះនឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា អ្នកទោសទាំងឡាយមិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យចាកចេញពីបន្ទប់ឃុំឃាំងរបស់ខ្លួន ដើម្បីឲ្យទៅបត់ជើងតូច ឬបត់ជើងធំនោះទេ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ពួកអ្នកទោសទាំងអស់ត្រូវបានគេផ្តល់នូវធុង ឬកែសគ្រាប់សម្រាប់ឲ្យពួកគេបន្ទោរបង់លាមក ឬនោមដាក់នៅក្នុងនោះ ។ ដែលគេទុកនៅក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងនោះ រហូតដល់ពេលមានឆ្មាំគុកផ្នែកខាងអនាម័យមកប្រមូលយកទៅ ។ អ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានគេឃុំឃាំងនិងឲ្យងូតទឹកនៅក្នុងស្ថានភាពអមនុស្សធម៌ដែលមិននឹកស្មានដល់ ។ សាក្សី KW១៥ និង KW២៧ នឹងរំឭកឡើងវិញអំពីអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ទាំងឡាយ ដែលមានជះចំហាយក្លិនស្អុយដោយគេមិនអនុញ្ញាតឲ្យងូតទឹក ។ សាក្សីទាំងនោះក៏នឹងរៀបរាប់ផងដែរអំពីថា តើធ្វើដូចម្តេចខ្លះទៅនៅពេល ដែលឆ្មាំគុកចូលមកក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងនូវរៀងរាល់ប្រាំពីរថ្ងៃទៅដប់ថ្ងៃម្តង? ដែលបញ្ជាឲ្យអ្នកទោសក្នុងនោះស្រាតខោខ្លីចេញ ដែលជាសម្លៀកបំពាក់ដែលមានតែមួយគត់របស់ពួកគេ ។ ហើយក៏ជះទឹកទាំងធុងទៅទាំងធុង ទៅលើពួកគេដែលគេដេកតម្រៀបគ្នាដោយជើងជាប់ខ្នោះ ដែលមានរនុកដែកតភ្ជាប់ពីម្នាក់ទៅម្នាក់ទៀត ។

[១០:៣៣:០៧]

នៅមន្ទីរស-២១ ការព្យាបាលជំងឺមិនមានគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ បញ្ហាដំបូង គឺបុគ្គលិកពេទ្យពុំទទួលការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវទេ ។ សាក្សី KW២០ គឺជាក្មេងដែលពុំទទួលការបណ្តុះបណ្តាលពីមុខវិជ្ជាពេទ្យនិងមិនចេះអក្សរ ប៉ុន្តែគាត់ជាកុមារពេទ្យតែម្នាក់គត់ដែលនៅរស់ពីមន្ទីរស-២១ ខណៈពេលដែលបុគ្គលិកពេទ្យធំៗត្រូវបានគេចាប់ខ្លួននិងសម្លាប់ ។

បន្ថែមលើការដែលបានទទួលការហ្វឹកហ្វឺនមិនបានល្អ ។ ពួកពេទ្យទាំងនោះមិនមានសម្ភារៈ ឬថ្នាំសង្កូវឲ្យបានត្រឹមត្រូវដើម្បីព្យាបាលអ្នកជាប់ឃុំដែលបានទទួលរងនូវទារុណកម្មទេ ។ នៅក្នុងករណីជាច្រើន ពួកនោះគ្រាន់តែអាចសម្អាតរបួសបានដោយប្រើទឹកអ៊ីដ្សូឌីន ឬទឹកអំបិលតែប៉ុណ្ណោះ ។

នេះនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ ។ ដូចដែល សាក្សី KW២០ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា នៅពេលខ្លះអ្នកទោសដែលបានរងទទួលទារុណកម្មមានរបួសនៅពាសពេញខ្នង នៅលើដៃ និងនៅលើដងខ្លួនរបស់ពួកគេ ព្រមទាំងមានរបួសធ្ងន់ធ្ងរនៅលើក្បាល ក្រចកដៃ ក្រចកជើង ត្រូវបានដកថែមទៀតផង ។ ទីបញ្ចប់ការព្យាបាលផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ គឺត្រូវបានប្រើសម្រាប់តែរក្សាជីវិតអ្នកជាប់ឃុំឲ្យនៅរស់ទុកសម្រាប់សួរចម្លើយនិងធ្វើទារុណកម្មលើកក្រោយទៀតតែប៉ុណ្ណោះ។

[១០:៣៤:៣៥]

សាក្សី KW១៩ ដែលជាអតីតពេទ្យនៅមន្ទីរស-២១ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា គាត់ត្រូវបានទទួលបញ្ជាពិសេសឲ្យធ្វើការព្យាបាលអ្នកទោសសំខាន់ៗបន្ទាប់ពីការសួរចម្លើយ ដើម្បីឲ្យពួកគេនៅមានសុខភាពល្អសម្រាប់សួរចម្លើយម្តងទៀត ។ ច្បាស់ណាស់ថា គ្រប់អ្នកទោសរស់នៅក្នុងបរិយាកាសនៃការភ័យខ្លាចក្នុងការធ្វើទារុណកម្មឬការសម្លាប់ ។ មិនមែនជាការគួរឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេ ដែលពួកអ្នកទោសព្យាយាមធ្វើការសម្លាប់ដោយខ្លួនឯង ដើម្បីគេចផុតពីលក្ខខណ្ឌអមនុស្សធម៌ទាំងអស់នេះ សាក្សី KW១៥ ដែលជាអតីតអ្នកយាមនៅមន្ទីរស-២១ ពិពណ៌នាអំពីរបៀបដែលពួកអ្នកយាមត្រូវធ្វើនៅពេលចាប់ផ្តើមដំបូងនៃវេនយាមរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យអ្នកទោសនៅក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំង ដើម្បីប្រយ័ត្នកុំឲ្យអ្នកទោសដាក់ដែលគោល ម្ជុល ឬសម្ភារៈផ្សេងៗដែលអាចប្រើសម្រាប់សម្លាប់ខ្លួនឯងបាន ។

[១០:៣៥:៤៥]

សាក្សី KW១០ ដែលជាអតីតអ្នកយាមនៅមន្ទីរស-២១ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា អ្នកទោសខ្លះនៅមន្ទីរស-២១ ធ្វើឃាតកម្មបានសម្រេច ។ ក្នុងចម្លើយជាកសិណរបស់គាត់សាក្សីរូបនេះ នឹងរំឭកឡើងវិញអំពីវិសាលភាពដែលពួកអ្នកទោសនៅសម្លាប់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង និងអំពីវិធី ដែលបានប្រើដូចជា៖ ការចាក់ខ្លួនឯងនឹងខ្មៅដៃឬប៊ិច ការចាក់ខ្លួនឯងនឹងអម្បែងកែវ ការដុតខ្លួនឯងនឹងចង្កៀង និងការលោតពីលើអគារគុក ។

ប្រហែលជាការបង្ហាញលក្ខខណ្ឌទាំងអស់នេះអាចជួយឲ្យយើងយល់បាន ។ រូបថតទាំងនេះទំនងជាត្រូវបានថតដោយអ្នកថតរូបម្នាក់នៅមន្ទីរស-២១ នៅពីខាងក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងរួមមួយ ។ នៅផ្នែកខាងក្រោយ លោក លោកស្រី អាចមើលឃើញអ្នកទោសក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងដេកជាជួរនៅលើឥដ្ឋ ។ បន្ទប់ឃុំឃាំងរួមនេះជាគំនូរដែលគូរដោយលោក វ៉ាន់ ណាត បង្ហាញអំពីផ្នែកខាងក្នុងនៃបន្ទប់ឃុំឃាំងរួមមួយ ។ បន្ទប់ឃុំឃាំងរួមនៅទីនេះ លោក លោកស្រី អាចមើលឃើញរូបភាពអំពីផ្នែកខាងក្នុងនៃមន្ទីរឃុំឃាំងរួមដូចដែលបានឃើញនៅថ្ងៃនេះ ។

នេះជារូបថតអ្នកទោសម្នាក់នៅមន្ទីរស-២១នេះ ត្រូវបានថតពីខាងក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងឯកជនមួយដែលនៅក្នុងអគារ “ខ” “គ” ឬ “ឃ” ។ នៅខាងឆ្វេងនិងនៅខាងស្តាំរូបថតនេះ លោក លោកស្រី អាចមើលឃើញជញ្ជាំងឥដ្ឋអត់បូកស៊ីម៉ង់ត៍ ដែលបានសាងសង់អំពីខ័នបន្ទប់ធំៗទៅជាបន្ទប់ឃុំឃាំងតូចៗ ។ គំនូរដែលគូរដោយលោក វ៉ាន់ ណាត ជារូបគំនូរពាក់កណ្តាលខ្លួននៅខាងក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងឯកជនមួយ ។

រូបថតនេះបង្ហាញអំពីបន្ទប់ឃុំឃាំងឯកជនដែលស្ថិតនៅជាប់ពីមួយទៅមួយ ។ វាច្បាស់ណាស់ ទោះបីជារយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃក៏ដោយ អ្នកជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ គឺត្រូវឋិតក្នុងលក្ខខណ្ឌអមនុស្សធម៌គ្រប់នាទីទាំងអស់ ។

ជាបន្តទៀតនេះ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតឲ្យសហការីរបស់ខ្ញុំខាងផ្នែកអន្តរជាតិនឹងធ្វើការសន្និដ្ឋានសង្ខេបជាបន្ត ។ សូមអរគុណ ។

[១០:៣៨:១០]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ម្ភៃនាទីរហូតដល់ម៉ោងដប់មួយ អញ្ជើញចូលវិញ ។ សូមជម្រាបអ្នកចូលរួមនិងសាធារណជនទាំងអស់អញ្ជើញចូលមកវិញមកកាន់កន្លែងរៀងៗខ្លួនឲ្យបានមុនម៉ោងដប់មួយ ។

សូមសម្រាក ។

[សវនាការសម្រាកពីម៉ោង ១០៣៩នាទីដល់ម៉ោង ១១:០០នាទី]

[១១:០៣:០៣]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសបន្តដំណើរការសវនាការរបស់យើងបន្តទៀត ហើយជាកិច្ចចាប់ផ្តើមនេះគឺសូមអញ្ជើញលោកសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ដើម្បីឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ដោយសង្ខេបបន្តពីសហចៅក្រមជាតិ ។

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

លោកមេធាវី លោកប្រធានជាទីគោរព ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ហើយនឹងប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាទាំងអស់ជាទីគោរព ។ ថ្ងៃនេះខ្ញុំឈរទីនេះ ដោយមានសេចក្តីអំណរគុណ ដោយមានកិត្តិយសបានជួយលោក លោកស្រីចៅក្រម ដើម្បីនាំមកនូវយុត្តិធម៌ជូនជនរងគ្រោះរាប់ពាន់នាក់នៅស-២១ ។ ខ្ញុំគ្មានសង្ស័យអ្វីទេ ដែលយើងទាំងអស់នៅទីនេះ យើងបានដឹងអំពីសារសំខាន់នៃការជំនុំជម្រះនេះ ហើយ

នឹងអានុភាពនៃសាលក្រមដែលនឹងត្រូវចេញ ។ ដូចដែលសហសេវិកខ្ញុំបានសន្យា យើងជាសហព្រះរាជអាជ្ញានឹងជួយលោក លោកស្រីចៅក្រម ដើម្បីឲ្យស្វែងរកយុត្តិធម៌អស់ពីសមត្ថភាពរបស់យើងខ្ញុំ ។

ស្របតាមការប្តេជ្ញានេះ និងដោយមានការអនុញ្ញាតពីអង្គជំនុំជម្រះ ខ្ញុំសូមបន្តលើកឡើងនូវបទឧក្រិដ្ឋដែលបានប្រព្រឹត្តនៅស-២១ និងជាពិសេសអ្វីដែលពិតជាមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងស-២១ នោះ គឺទារុណកម្មទៅលើជនរងគ្រោះ ដើម្បីទាញយកចម្លើយសារភាព ។ ដូចដែលជនជាប់ចោទបានសារភាពខ្លួនឯង គឺថានឹងមានភស្តុតាងជាច្រើនដែលគាំទ្រ គឺថាការទារុណកម្មបានធ្វើឡើងយ៉ាងទូលំទូលាយនៅស-២១ ។ ហើយតាមការបញ្ជាក់ផ្ទាល់របស់ជនជាប់ចោទ ជួនកាលដោយដៃគាត់ផ្ទាល់ អ្នកជាប់ឃុំឃាំងត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការឈឺចាប់ ឬក៏ទុក្ខសោកយ៉ាងខ្លាំងលើរាងកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដើម្បីស្រង់យកសម្លើយសារភាព ជួនកាលក្នុងរូបភាពជាទណ្ឌកម្ម ។ ភស្តុតាងទាំងនេះ គឺច្បាស់លាស់ ហើយមិនអាចបដិសេធបាន ។ ជាឧទាហរណ៍ សាក្សី KW០៤ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គាត់ជាមនុស្សតែម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សមួយចំនួនតូចដែលរួចរស់ជីវិតនៅក្នុងស-២១ ។ គាត់ជាមនុស្សក្នុងចំណោមជនមួយចំនួន ដែលអាចផ្តល់បញ្ជាក់ពីហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនៅក្នុងស-២១ ។ គេបានវាយគាត់ ដោយរំពាត់ខ្សែតី ឆក់ខ្សែភ្លើង ឆក់រហូតទាល់តែគាត់បានសារភាព ។

[១១:០៦:០០]

ជនរងគ្រោះត្រូវបានវាយដំ ដោយរំពាត់ផ្តៅ រំពាត់ខ្សែតី ឆក់ខ្សែភ្លើង ដកក្រចកដៃ ក្រចកជើង យកថង់ផ្លាស្ទិកមកគ្របក្បាល ដើម្បីបង្ខំឲ្យឆ្លើយ និងសម្រាតខោអាវចេញ ហើយយកខ្សែភ្លើងឆក់ប្រដាប់ភេទជនរងគ្រោះ ។ អ្នកសួរចម្លើយនៅស-២១ មិនមែនជាអ្នកសម្រេចវិធីធ្វើទារុណកម្មដ៏ឃោរឃៅនេះនោះទេ ប៉ុន្តែជនជាប់ចោទបានបង្រៀនវិធីធ្វើទារុណកម្មនោះ ។ ដូចដែលបញ្ជាក់ជាលម្អិតក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់គាត់ ជនជាប់ចោទបានប្រាប់អ្នកសួរចម្លើយឲ្យធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោស ដោយវាយនឹងដំបង ឆក់ខ្សែភ្លើង ច្រកថង់ផ្លាស្ទិក បន្តក់ទឹកលើថ្ងាស បន្ទាប់មកយកកន្សែងពោះគោគ្របមុខ ។ ជនជាប់ចោទបានបញ្ជាក់ថា គេចូលចិត្តប្រើទារុណកម្មវាយនឹងដំបងច្រើនជាងគេ ពីព្រោះវិធីផ្សេងទៀតធ្វើឲ្យខាតពេល ។

សាក្សី KW១០ ជាអតីតអ្នកយាមនៅ ស-២១ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មថា ជនជាប់ចោទបានបង្រៀនវិធីនេះ និងបញ្ជាក់ថាគេប្រាប់អ្នកឲ្យសួរចម្លើយធ្វើយ៉ាងណាដែលចាំបាច់ដើម្បីទទួលបានចម្លើយ ។ ភស្តុតាងដែលបន្សល់ទុកដោយជនជាប់ចោទ ឬអ្នកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់នៅស-២១ បញ្ជាក់ច្បាស់អំពីហេតុ-

ការណ៍នេះ ។ ដូចលោក លោកស្រីចៅក្រមបានជ្រាបហើយ គឺថាសំណុំរឿងមានឯកសារជាង១២០ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយ ស-២១ ហើយនិងមានចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងសម័យនោះ ។ ចំណារទាំងនេះមានរហូតចាប់ពីចំណារ ដែលមានកាលបរិច្ឆេទដំបូងនៅចម្លើយសារភាពរបស់ អ៊ុំ សឺន នៅថ្ងៃទី០១ កញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតចំណារចុងក្រោយចុះថ្ងៃទី២១ ធ្នូ ១៩៧៨ លើចម្លើយសារភាពរបស់ គឹម សុខ ។ ខ្ញុំសូមជម្រាបថា ចំណារទាំងនោះផ្តល់ផ្លូវឆ្ពោះទៅរកការពិត អំពីបញ្ហាសំខាន់បំផុតក្នុងរឿងក្តី ។ ជាឧទាហរណ៍ ចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់ជនជាប់ចោទ ទីមួយ គឺឧទាហរណ៍ឯកសាររបស់ ដាញ់ ស៊ីយ៉ាន ជនជាប់ចោទបានណែនាំឲ្យអ្នកសួរចម្លើយថា វាយរហូតដល់នាងឈប់និយាយថា "នាងទៅប្រទេសវៀតណាមដើម្បីព្យាបាលជំងឺ" ។ ចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់ជនជាប់ចោទ ក្នុងឧទាហរណ៍ដូចជាការសួរចម្លើយរបស់ យ៉ា ដែលជាអតីតលេខាភូមិភាគឦសាន និងសមាជិកពេញសិទ្ធិរបស់គណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមបក្ស ។ ចំពោះចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់ ឌុច ។បានប្រាប់ ប៉ុន ថា គាត់ប្រើវិធានការក្តៅប្រឆាំង យ៉ា ។ វិធីក្តៅមានន័យថា ទារុណកម្ម ហើយធ្វើជ្រុលដល់ស្លាប់ក៏មិនខុសនឹងអង្គការវិន័យដែរ តាមពិត ឌុច កំពុងប្រាប់ ប៉ុន ឲ្យធ្វើទារុណកម្ម យ៉ា រហូតដល់ស្លាប់ ។ ជនជាប់ចោទទទួលស្គាល់ថា គាត់បានសរសេរឯកសារណែនាំការធ្វើទារុណកម្ម តែគាត់បានអះអាងថា ក្នុងករណីជាច្រើនគាត់គ្រាន់តែសរសេរដាក់ ចម្លងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ថ្នាក់លើរបស់គាត់ ដែលគាត់ហៅឲ្យ ។

[១១:០៩:២៥]

យើងខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ការអះអាងមិនអាចទទួលយកបានទេ គ្មានភស្តុតាងគាំទ្រ មិនអាចជឿបានទេ ។ ខ្ញុំនឹងនិយាយបន្ថែមអំពី-- បន្តិចអំពីការពិនិត្យមើលអំពីបញ្ហាអ្វីជនរងគ្រោះណាជាប់ចោទពេញចិត្តសួរចម្លើយគាត់បានស្រង់ ហើយខ្ញុំបានបញ្ជាក់ថា អ្វីដែលជនជាប់ចោទបញ្ជាក់នោះ គឺត្រូវតែស្លាប់ ។ ជនជាប់ចោទបានទទួលស្គាល់ថា ជួនកាលគាត់បានទុកអ្នកទោសម្នាក់ជាបណ្តោះអាសន្នរហូតដល់ទាល់តែសម្រេចយកទៅកម្ទេច ។ ជនជាប់ចោទបានទទួលស្គាល់ថា ជួនកាលគាត់បានរក្សាទុកជាបណ្តោះអាសន្នអ្នកទោសដែលមានជំនាញ ប៉ុន្តែនៅទីបំផុត នឹងត្រូវយកទៅសម្លាប់ដដែល ។ យើងនឹងបានស្តាប់សក្ខីកម្ម សាក្សីរបស់អតីតអ្នកយាមស-២១ សាក្សី KW១១ និងដូចដែលជនជាប់ចោទបានទទួលស្គាល់ខ្លួនឯង ចាប់ពីថ្ងៃទី១ ដែលមន្ទីរនេះឃុំខ្លួនជនរងគ្រោះទីមួយ ដែលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា គឺគ្មាននរណាម្នាក់អាចចេញពី ស-២១ ដែលរស់បានទេ ។

ស-២១ បានរក្សាទុកឯកសារយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នដូចគ្នានឹងបុព្វជនសម័យហាយនភាពដែរ ។

ឯកសារទាំងនោះរួមទាំងឯកសាររបស់អ្នកដែលត្រូវបានសម្លាប់ផងដែរ ។ បញ្ជីប្រហារជីវិតលេខប្រាំ យើងសូមអរគុណចំពោះប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ុន្តែយុត្តិធម៌ផងដែរ ដែលបានបន្សល់ទុកនៅឯកសារទាំងអស់នេះ ដែលយើងទាំងអស់គ្នាមានមួយចំនួននៅក្នុងសំណុំរឿង ។

នៅក្នុង *ស្លាយ* ដែលលោក លោកចៅក្រម បានឃើញនេះ គឺឯកសារកំណត់ត្រាពីបីទំព័រក្នុងចំណោមកំណត់ត្រារាប់រយសន្លឹកក្នុងបញ្ជីប្រហារជីវិត ដែលរៀបរាប់ឡើងដោយស-២១ ។ រាល់បន្ទាត់នីមួយៗតំណាងឲ្យជនរងគ្រោះម្នាក់ដែលត្រូវបានសម្លាប់ ។ ដំបូងឡើយគេសម្លាប់អ្នកទោសភាគច្រើននៅក្នុងជុំវិញបរិវេណ ស-២១ តាមការពិពណ៌នារបស់អ្នក-- ហើយគេបានសម្លាប់ឲ្យទម្លាក់ចូលក្នុងរណ្តៅរួចវះពោះ ។

សាក្សី KW១០ អតីតអ្នកសួរចម្លើយ ស-២១ នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មអំពីវិធីសម្លាប់បែបត្រជាក់ គឺការបូមឈាមអ្នកទោស ។ គេបានចងអ្នកទោសភ្ជាប់ទៅនឹងគ្រែ ចាក់ម្ជុលចូលភ្ជាប់ទៅនឹងដបមួយ ទុកឲ្យជីវិតរបស់គេហូរចេញពីខ្លួនបន្តិចម្តងៗ ។ យោងតាមសម្តីរបស់សាក្សីមានអ្នកទោសរាប់ពាន់អ្នកត្រូវបានសម្លាប់តាមវិធីនេះ ទោះបីជាគាត់អះអាងថា គាត់មិនបានដឹងអំពីវិធីនេះក៏ដោយ ជនជាប់ចោទមិនបានបដិសេធថា រឿងនេះមិនបានកើតឡើងនោះទេ ។ លោក លោកស្រីចៅក្រមជាអ្នកកំណត់អំពីការអះអាងនេះ ។ នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៧ ដោយមានការភ័យខ្លាចអំពីជំងឺឆ្លង ដោយសារមានសាកសពច្រើន ដែលកប់នៅជុំវិញបរិវេណធំ ជនជាប់ចោទបានសម្រេចថា គាត់ត្រូវការកន្លែងសម្លាប់ និងកន្លែងកប់ថ្មី ។ ចាប់ពីពេលនោះមកជនរងគ្រោះភាគច្រើន ត្រូវបានយកចេញពីស-២១ ទៅកាន់កន្លែងមួយហៅថា ជើងឯក ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ រហូតទាល់តែក្រោយពេលការសម្លាប់ភាគច្រើនត្រូវបានផ្ទេរទៅ ជើងឯក ជនជាប់ឃុំមួយចំនួនរួមទាំងជនបរទេស និងកម្មាភិបាលសំខាន់ៗត្រូវបានសម្លាប់នៅក្នុងនិងបរិវេណជុំវិញកន្លែងធំដដែល ។ ស-២១ អ្នកជាប់ឃុំឃាំងនៅលើគ្រែ តាមពិតការសម្លាប់បន្តកើតមាននៅបរិវេណធំរហូតដល់ចុងក្រោយនៃស-២១ ។

កន្លែងដែលយើងហៅថា “ជើងឯក” ថ្ងៃនេះគឺសំដៅដល់កន្លែងមួយដែលស្ថិតនៅប្រហែលជា ៧ គីឡូម៉ែត្រពីទីក្រុងភ្នំពេញ ស្ថិតនៅតំបន់ជិតភូមិមួយដែលឈ្មោះជើងឯកដូចគ្នា ។ មុនឆ្នាំ១៩៧៧ ផ្នែកមួយនៅកន្លែងនោះត្រូវបានប្រើជាកន្លែងកប់ខ្មោចចិន ។ ផ្នូរចិនទាំងនោះនៅអាចមើលឃើញរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តីចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៧ មកវាបានក្លាយជាវាលពិឃាតចម្បងសម្រាប់ជនរងគ្រោះមកពី ស-២១ ក្នុងរយៈពីរឆ្នាំកន្លងខាងមុខ អ្នកទោសប្រហែលរាប់ពាន់ នឹងត្រូវបាននាំចេញពី ស-

២១ ឃុំខ្លួនចងមុខដាក់ខ្នោះដៃរួចដឹកឡានទៅជើងឯក ។ ជួនកាលគេយកចេញរៀងរាល់ថ្ងៃ ធម្មតាគេយកទៅនៅពេលយប់ មធ្យាបាយដឹកជញ្ជូនបាននាំគេទៅជើងឯក និងកាន់សេចក្តីសម្លាប់ ។ ដូចដែលអ្នកយាមបញ្ជាក់ នៅពេលទៅដល់ទីនោះអ្នកទោសស្គម សល់តែស្បែកដណ្តប់ឆ្អឹង ខ្នងកោង ចងមុខហើយត្រូវបានអូសចេញពីឡានចូលផ្ទះឈើមួយ ។ អតីតអ្នកយាមជើងឯកនិងពេជ្ឈឃាដសាក្សីKW២៤ នឹងបញ្ជាក់ប្រាប់ថា ចេញពីផ្ទះក្នុងរាត្រីមរណៈអ្នកទោសម្តងមួយៗ បាននាំទៅកាន់រណ្តៅដោយពន្លឺចង្កៀងប្រេងកាត គេបានបញ្ជាឲ្យអង្គុយ លុតជង្គង់ ហើយវាយដំបងពីក្រោយ ហើយក៏បានធាក់ទម្លាក់ក្នុងរណ្តៅ ហើយនិងដោះខ្នោះចេញនៅពេលដែលអ្នកនោះស្លាប់ហើយ ។

រណ្តៅសពរួម នៅក្នុងការគាស់រណ្តៅដែលបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ នោះនៅជើងឯកគេបានប្រទះឃើញអដ្ឋិធាតុរាប់ពាន់ ។ អដ្ឋិធាតុមួយចំនួននៅសល់រហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ដែលថាមានរណ្តៅតម្រៀបគ្នាដែលយើងអាចឃើញរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ រូបភាពដើមឈើមួយដើមដែលមានផ្លាកថាជាកន្លែងសម្លាប់កុមារ ឈើនេះឈរនៅទីនោះរហូតដល់សព្វថ្ងៃ ។ តាមកំណត់ត្រា និងរូបដ៏គួរឲ្យរន្ធត់ផ្សេងទៀត រូបភាពស-២១ បង្ហាញអំពីជនរងគ្រោះមួយចំនួនជាកុមារ សូម្បីតែទារកក៏មានដែរ ។ ពួកគេទាំងនោះប្រឈមមុខនឹងជោគវាសនាអាក្រក់ដូចឪពុកម្តាយរបស់គេដែរ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ការស៊ើបអង្កេតមិនបានកំណត់របៀបដែលពួកគេបានប្រឆាំង ពិនិត្យឃើញទាំងស្រុងទេ ។ សាក្សីបានបញ្ជាក់ថា កុមារបានត្រូវគេសម្លាប់ សាក្សីម្នាក់បានបញ្ជាក់ថា ករណីមួយដែលគា ាត់បានឃើញគេទម្លាក់កុមារចេញជាន់ខាងលើនៃអគារនៅស-២១ ។ ប៉ុន្តែគ្មាននរណាម្នាក់បានផ្តល់សេចក្តីលម្អិតចំពោះបុគ្គលនោះទេ ។ ជនជាប់ចោទបានបដិសេធថាមិនមានការសម្លាប់កុមារ ហើយ តាមពិតសញ្ញាពិតប្រាកដលើដើមឈើនេះមិនបានផ្តល់ព័ត៌មានអ្វីថែមទៀតទេ ។

ខ្ញុំសូមគោរពស្នើលោក លោកស្រីចៅក្រមថា ផ្តល់កិត្តិយសដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធកុមារទាំងនេះតាមរយៈការសំណូមឲ្យបានសមស្របដើម្បីរិះរកវិធីដែលគេសម្លាប់ជនរងគ្រោះ ជាជនស្លូតត្រង់ទាំងនេះ ។ ដោយប្រឈមនឹងភស្តុតាងដ៏លើសលប់អំពីការសម្លាប់ក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំបែបនេះ ហើយបានប្រព្រឹត្តក្នុងរយៈពេលដ៏យូរមកហើយនោះ និងក្នុងទម្រង់ជាប្រព័ន្ធ យើងប្រហែលជាមិនអាចដឹងពីចំនួនរងគ្រោះពិតប្រាកដ ត្រូវបានសម្លាប់នៅស-២១ ក្រោមអំណាចរបស់ជនជាប់ចោទនោះទេ ។

លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! ដូចដែលបានពិភាក្សា ជនជាប់ចោទក៏ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនៅស-២៤ ដែលហៅថាជា ព្រៃស ។ ព្រៃស គឺជាកន្លែងលត់ដំ ដែលស្ថិតនៅក្រោម ស-២១ ហើយរាយការណ៍ផ្ទាល់ទៅឲ្យជនជាប់ចោទ ។ ស-២១ មានមូលដ្ឋាននៅម្តុំអតីតគុកសម័យអាណានិគម ដែលមានឈ្មោះថា ព្រៃស ឬ នឹងគ្របដណ្តប់លើតំបន់ធំមួយរួមទាំងការដ្ឋាន និងភូមិភាគនៅជិតនោះ ។ ពីដំបូងកន្លែងនោះគ្រប់គ្រងដោយ ហ៊ុយ ស្រែ ជា កម្មាភិបាលជាន់ខ្ពស់ទីបីក្នុងឋានានុក្រម ស-២១ នៅក្រោម ឌុច និង ហ៊រ ។ នៅពេលដែល ហ៊ុយ ស្រែ ត្រូវបានចាប់ខ្លួនបញ្ជូនមក ស-២១ ក្នុងចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ផល ដែលធ្លាប់ទទួលបន្ទុកអង្គភាពអ្នកយាមនៅស-២១ បានឡើងតំណែងជំនួស ។ ស-២៤ ជាកន្លែងលត់ដំកម្មាភិបាល កម្មករ និងយុទ្ធជនដែលមានកំហុស ឬត្រូវបានសង្ស័យថាជាខ្មាំង ។ គេបែងចែកអ្នកទាំងនោះទៅជាបីប្រភេទ អ្នកនៅក្នុងប្រភេទទី១ ត្រូវទទួលរងលក្ខខណ្ឌអាក្រក់បំផុត ការលត់ដំរាប់បញ្ចូលទាំងការឃុំខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ការងារដោយ បង្ខំ អាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ និងថ្នាំពេទ្យមិនគ្រប់គ្រាន់ ការអប់រំនយោបាយនិងអំពើឃោរឃៅ ។ ការងារដោយបង្ខំរួមមានការធ្វើប្រឡាយ ធ្វើស្រែចម្ការ ឃ្វាលគោក្របី ការងារសាងសង់ទំនប់ដែល ភាគច្រើនធ្វើដោយដៃមិនមានឧបករណ៍គ្រប់គ្រាន់ឡើយ ។ ការងារចាប់ផ្តើមពីព្រលឹមស្រាងៗ និងឈប់សម្រាកនៅពេលព្រលប់ អ្នកដែលមិនខំប្រឹងប្រែងធ្វើការត្រូវបានគេវាយរំពាត់ ឬដំបង ។ មនុស្សរាប់ពាន់នាក់ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅតាមការដ្ឋាននានាក្នុង ស-២១ នៅពេលណាមួយ ហើយគ្រប់ៗគ្នា សុទ្ធតែទទួលរងការងារដោយបង្ខំ ។ អ្នកទោសដែលមិនអាចលត់ដំបានត្រូវបានសម្លាប់ចោល ឡានដឹកពួកគេនៅពេលយប់ ហើយដឹកពួកគេទៅស-២១ ហើយនិងដើងឯង ។ អ្នកទាំងនោះមិនមានអ្នកណាត្រឡប់មកវិញឡើយ ។

បញ្ជីអ្នកទោសរួមនៅ ស-២១ ចង្អុលបង្ហាញថា មានអ្នកទោសជាង៥០០នាក់ រួមទាំងអ្នកទោសដែលកំពុងលត់ដំ ឬបុគ្គលិក ស-២៤ ត្រូវបានបញ្ជូនមកស-២១ ដើម្បីសួរចម្លើយ និងសម្លាប់ចោល ។

[១១:១៩:៥០]

ដូចបញ្ជាក់ក្នុងឯកសារនេះ ក្នុងចំណោមអ្នកដែលត្រូវបានសម្លាប់ទាំងនោះ រួមទាំងកុមារផងដែរ ការបាត់មនុស្សជាបន្តបន្ទាប់បានបង្កើតនូវបរិយាកាសភ័យរន្ធត់ដែលគម្រាមដល់អាយុជីវិតរបស់គេជារៀងរាល់ថ្ងៃនៅស-២៤ ។ បន្ថែមលើឋានៈ ជាអ្នកបញ្ជានៅស-២៤ ដោយសារមុខតំណែងរបស់ខ្លួនជាប្រធាន ស-២១ ជនជាប់ចោទបានសារភាពថា គាត់ទៅស-២៤ ម្តងម្កាល ប៉ុន្តែ បដិសេធថាគាត់

ឯកសារដើម

មិនបានឃើញលក្ខខណ្ឌលំបាកទាំងនោះទេ ។ ដែលថាជនជាប់ចោទមានអំណាច ហើយគាត់បានទទួលស្គាល់សារភាពនៅអំពីនោះ ។

លោកប្រធាន, លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! ខ្ញុំសូមដាក់ជូនដោយគោរពថា លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងឃើញមានភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលអាចយើងជឿជាក់ហួសពីវិសមតិសង្ស័យថា ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះពិតជាបានប្រព្រឹត្តឡើង។

ជាការពិតណាស់ នៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត ជនជាប់ចោទខ្លួនឯងភាគច្រើនបានទទួលស្គាល់ថាឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់នោះបានកើតឡើងមែន ។ ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត និងតាមរយៈសេចក្តីប្រកាសរបស់មេធាវីការពារក្តី ជនជាប់ចោទក៏បានអះអាងដែរថា គាត់ទទួលស្គាល់ការទទួលត្រូវរបស់គាត់ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់នោះ ។ ប៉ុន្តែ ការទទួលស្គាល់អំពីការទទួលខុសត្រូវដូចដែលបានបង្ហាញ និងតវ៉ាដោយជនជាប់ចោទ និងមេធាវីការពារក្តីមានភស្តុតាងគាំទ្រត្រឹមត្រូវត្រឹមកម្រិតណា ?

ខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា ចំណុចនេះអាចជាបញ្ហាចម្រូងចម្រាស់មួយដែលត្រូវសម្រេចដោយសាលក្រម របស់លោក លោកស្រីចៅក្រម ។ ចំណុចនេះអាចបញ្ហាដ៏ចម្រូងចម្រាស់មួយមែន ប៉ុន្តែវាមិនអាចជាបញ្ហាដ៏ពិបាកបំផុតនោះទេ ។ ជនជាប់ចោទបានប្រឹងប្រែងរៀបរាប់អំពីអំណាចរបស់គាត់ថា អំណាចនេះមានលក្ខណៈកម្រិតនិងមានតែឈ្មោះ ។ អំពីការចូលរួមរបស់គាត់នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មនានា គ្រាន់ជាការបង្គ្រប់កិច្ច ហើយជាសំខាន់ គឺដើម្បីបញ្ជូនបញ្ហាទាំងឡាយបន្ត ហើយអំពីការប្តេជ្ញារបស់គាត់ចំពោះគោលនយោបាយឧក្រិដ្ឋរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានិងស-២១ ដែលមានលក្ខណៈស្ទាក់ស្ទើរ និងធ្វើឡើងក្រោមការបង្ខិតបង្ខំ ។ ប៉ុន្តែ យើងខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា ភស្តុតាងទាំងអស់ដែលត្រូវពិនិត្យ មើល និងបង្ហាញហួសពីវិមតិសង្ស័យថា ជនជាប់ចោទមានអំណាចឯករាជ្យនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងស-២១ ជនជាប់ចោទបានប្រើអំណាចនោះដោយចេតនា និងយ៉ាងសកម្ម នៅក្នុងការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់នោះ ហើយជនជាប់ចោទបានបំពេញការងារទាំងនេះរហូតដល់ស-២១ បញ្ចប់គោលដៅនិងទទួលជោគជ័យ។

ដោយមានការអនុញ្ញាតពីលោក លោកស្រីចៅក្រម នាពេលនេះ ខ្ញុំនឹងរៀបរាប់ភស្តុតាងទាំងនោះដោយចាប់ផ្តើមពីរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ស-២១ ។ ដ្យាក្រាមនេះ គឺបង្ហាញនូវរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងរបស់ស-២១ ចាប់តាំងពីខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅពេលដែលជនជាប់ចោទក្លាយជាប្រធានស-២១ រហូតដល់ពេលចាប់ខ្លួន ហ៊ុយ ស្រែ នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ។ ដ្យាក្រាមនេះបានផ្អែកលើភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយបានរៀបរាប់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៥៩ ដល់ ៧៨ នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានស្ពាពររបស់សហព្រះរាជ

អាជ្ញា។ មានចំណុចពីរ ដែលខ្ញុំចង់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញចាប់អារម្មណ៍ ចំណុចទី១ ជនជាប់ចោទរាយការណ៍ផ្ទាល់ជូនគណៈអចិន្ត្រៃយ៍អំពីការងារទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការឃុំខ្លួន ការសួរចម្លើយ និងការសម្លាប់អ្នកទោសនៅ ស-២១ ។

ពីដំបូង ជនជាប់ចោទរាយការណ៍ជូនសមាជិក គណអចិន្ត្រៃយ៍ សុន សេន ប៉ុន្តែនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ ជនជាប់ចោទបានចាប់ផ្តើមរាយការណ៍ជូន នួន ជា ដែលជាសមាជិកគណអចិន្ត្រៃយ៍មួយរូបផ្សេងទៀត ។ តាមរយៈការសារភាពរបស់គាត់ ជនជាប់ចោទរាយការណ៍ដូច្នេះ រហូតដល់ស-២១ ដួលរលំ ។ ចំណុចទី២ មានអង្គភាពធំៗចំនួនបី នៅ ស-២១ អង្គភាពការពារ អង្គភាពសួរចម្លើយ និង ស-២៤ អង្គភាពនីមួយៗរាយការណ៍ផ្ទាល់ជូនជនជាប់ចោទ ហើយបុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់របស់ជនជាប់នៅគ្រប់អង្គភាពទាំងអស់បានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដូចដែលបានរៀបរាប់ ។ ដ្យាក្រាមនេះ ដោយមានការកែប្រែមានគូសពណ៌លឿងបង្ហាញថា មានការផ្លាស់ប្តូរតិចតួចប៉ុណ្ណោះក្រោយពីចាប់ ហ៊ុយ ស្រែ ដែលជាប្រធា ស-២៤ ។ មានបុគ្គល៣រូប បានប្តូរមុខតំណែង ប៉ុន្តែរចនាសម្ព័ន្ធទាំងមូលត្រូវបានរក្សាទុកឲ្យនៅដដែល ។ ចំណុចសំខាន់ដែលត្រូវកត់សម្គាល់នោះ គឺបុគ្គលគ្រប់រូបនៅតែបន្តរាយការណ៍ជូនជនជាប់ចោទដដែល ។

[១១:២៤:៣០]

ដ្យាក្រាមទាំងនេះផ្អែកជាចំបងលើចម្លើយរបស់អតីតបុគ្គលិកស-២១ ហើយប្រហែលវាគ្មានអ្វីគួរឲ្យយើងភ្ញាក់ផ្អើលឡើយ ។ ដ្យាក្រាមទាំងនេះ ខុសពីតារាងរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងនានាដែលជនជាប់ចោទបានដាក់ចូលជាភស្តុតាងនៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត ។ ដ្យាក្រាម ឧទាហរណ៍នៅក្នុងតារាងមួយនេះដែល ឌុច បានរៀបចំវាហាក់ដូចជាបង្ហាញថាជនជាប់ចោទទទួលខុសត្រូវលើ ស-២៤ លើវគ្គនយោបាយ វគ្គរៀនសូត្រនយោបាយប្រចាំឆ្នាំ និងការលើការទទួលចម្លើយសារភាពពីអង្គភាពសួរចម្លើយតែប៉ុណ្ណោះ ។ ការទទួលខុសត្រូវទាំងអស់ផ្សេងទៀត និងការស្តីបន្ទោសនានាបានទម្លាក់លើ ហ៊ិរ ដែលជាបុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់របស់ជនជាប់ចោទ ។ ហើយដែលជនជាប់ចោទបានដឹងច្បាស់ថា ហ៊ិរ បានស្លាប់បាត់ជាយូរមកហើយ ។

នៅអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតជនជាប់ចោទមិនបានបដិសេធថា អ្វីដែលគាត់បានរៀបរាប់បានបង្ហាញហួសពីតួនាទីជាប្រធានក្នុងទ្រឹស្តី ហើយជាក់ស្តែងជនជាប់ចោទបានបន្តលើកឡើងថា ជនជាប់ចោទមិនបានក្តាប់ព័ត៍មានអ្វីជាក់ស្តែងឡើយនៅក្នុងជីវិតការងាររបស់គាត់ ។ យោងតាមជនជាប់ចោទ

សេចក្តីសម្រេចថាអ្នកណាខ្លះដែលត្រូវយកទៅសម្លាប់ ត្រូវបានចោទថា សុន សេន ឬ នួន ជា ជាអ្នកសម្រេច ហើយសេចក្តីសម្រេចទាំងនោះឆ្លងតាមរយៈការិយាល័យរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។

[១១:២៥:៤៧]

ហើយចំពោះសេចក្តីសម្រេចប្រចាំថ្ងៃអំពីដំណើរការ ស-២១ តាមការប្រមើលមើល ឬបុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ជាអ្នកសម្រេច ។ ជនជាប់ចោទបានអះអាងថា ខ្លួនគ្មានអ្វី ធ្វើអ្វីក្រៅពីអានចម្លើយសារភាពនៅក្នុងការិយាល័យរបស់ខ្លួនពេញមួយថ្ងៃ នៅពេលឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយបានប្រព្រឹត្តជុំវិញខ្លួន ។

យើងខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា ការអះអាងរបស់ជនជាប់ចោទពុំមានភស្តុតាងគាំទ្រឡើយ ហើយនៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត នៅពេលដែលមានភស្តុតាងផ្ទុយ ជនជាប់ចោទត្រូវតែទទួលស្គាល់អំពីអំណាចពិតប្រាកដរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ ដូចដែលយើងខ្ញុំបានបញ្ជាក់ការទទួលស្គាល់នេះនៅខ្វះការពិតនៅឡើយ ។ សូមលោក លោកស្រីចៅក្រម ធ្វើការចាប់អារម្មណ៍លើភស្តុតាងមួយចំនួនដែលអាចជួយ បង្ហាញការពិតវាប្រាកដណាស់ភស្តុតាងមួយចំនួនលេចចេញពីជនសមគំនិតរបស់ជនជាប់ចោទ ។ មនុស្សជំនិតដ៏ទុកចិត្តម្នាក់របស់ជនជាប់ចោទនៅម-១៣ និង ស-២១ គឺសាក្សី KW0៨ និងចូលមក ផ្តល់ចម្លើយថាជនជាប់ចោទបានចាត់ចែងអង្គភាពសន្តិសុខទាំងមូល ហើយជនជាប់ចោទបានដឹងគ្រប់ការងារ ហើយបានចេញគ្រប់សេចក្តីសម្រេចនៅស-២១ ។ អ្នកសួរចម្លើយនឹងមកផ្តល់ចម្លើយថា ជនជាប់ចោទបានបង្រៀនពួកគេអំពីទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តបច្ចេកទេសធ្វើទារុណកម្ម ដែលរួមមាន បង្គាប់ពួកគេឲ្យសួរសំណួរបែបណា ហើយប្រើបច្ចេកទេសបែបណានៅក្នុងស្ថានភាពជាក់លាក់មួយចំនួន ។

សាក្សីនានានឹងផ្តល់ចម្លើយថា ជនជាប់ចោទបានបញ្ជាឲ្យធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោស ហើយលទ្ធផលនៃការសួរចម្លើយត្រូវបញ្ជូនឲ្យជនជាប់ចោទពិនិត្យមើលភ្លាមៗ ។ ជនជាប់ចោទនឹងបង្គាប់ឲ្យសួរចម្លើយ និងធ្វើទារុណកម្មបន្ថែមប្រសិនខ្លួនមិនពេញចិត្ត ឬនឹងបង្គាប់ឲ្យសម្លាប់អ្នកទោសប្រសិនបើមិនចាំបាច់សួរចម្លើយ ឬធ្វើទារុណកម្មបន្ថែម ។

ការអះអាងថា បុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់ជាអ្នកដំណើរការស-២១ និងការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយតាមចិត្តចង់របស់ពួកគេ គឺផ្ទុយនឹងភស្តុតាង និងផ្ទុយនឹងលក្ខណៈជាក់ស្តែង ។ សូមលោក លោកស្រីចៅក្រមពិចារណាត្រង់នេះ បុគ្គលនៅទីនេះប្រហែលអាចដឹងច្រើនជាងបុគ្គលដទៃទៀតនៅក្នុងប្រទេសនេះថា កំហុសតូចមួយតែប៉ុណ្ណោះ ឬការខ្ជិលធ្វើការ តាមការមើលឃើញជាក់ស្តែង ឬតាមការសន្និដ្ឋាន

អាចឆក់យកសង្ខាររបស់អ្នក ឬសង្ខាររបស់អ្នក អ្នកដែលស្គាល់អ្នក ។ បុគ្គលនៅទីនេះ ដដែលខ្លួនឯងនឹងទទួលយកភារកិច្ចពីរបបនេះ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធានាមិនឲ្យរបបនេះទទួលការគំរាមកំហែងភាគច្រើនពីសត្រូវទាំងឡាយ ។ ហើយបុគ្គលនេះបានបំពេញការងារទាំងអស់នេះជាច្រើនឆ្នាំ ។ ឥឡូវនេះ បុគ្គលនេះដដែលបានសុំឲ្យលោក លោកស្រីចៅក្រមជឿគាត់ថា គាត់បានលះបង់ការទទួលខុសត្រូវទាំងនោះ ហើយបណ្តោយឲ្យវាសនារបស់គាត់ និងគ្រួសារគាត់ស្ថិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់បុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ ។

ខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា ចំណុចនេះមិនគួរឲ្យយើងជឿឡើយ ។ វាមិនគួរឲ្យយើងជឿបានទេដែលថា រាល់សេចក្តីសម្រេច រាល់ការបញ្ជា នៅពីក្រោយ រាល់ចំណារមរណៈ ជនជាប់ចោទកំពុងនិយាយទូរស័ព្ទ ឬសន្ទនាជាមួយថ្នាក់លើដើម្បីទទួលយកសេចក្តីណែនាំមកបំពេញភារកិច្ចលើគ្រប់ករណីទាំងអស់ ។

មានអ្នកទោសរាប់ពាន់នាក់ដែលរងទារុណកម្ម រងការសួរចម្លើយ និងរងការសម្លាប់ចោលក្នុងអំឡុងពេលជាងបីឆ្នាំ ហើយចំពោះគ្រប់សេចក្តីសម្រេចទាំងអស់ ជនជាប់ចោទចង់ឲ្យយើងជឿថា មានតែកម្មាភិបាលសំខាន់តែពីររូបប៉ុណ្ណោះ គឺ សុន សេន ដែលជារដ្ឋមន្ត្រីការពារជាតិ និង នួន ជា ជាអនុលេខាបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានចំណាយពេលយ៉ាងច្រើនឥតគណនាចាត់ចែងក្នុងទ្រង់ទ្រាយលើមន្ទីរស-២១ ហើយកម្មាភិបាលទាំងពីរនេះ បានធ្វើអ្វីទាំងអស់នោះ ។ ទន្ទឹមនឹងការព្យាយាមបង្កើតការគ្រប់គ្រងប្រទេសនេះ ការព្យាយាមផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធទាំងអស់របស់ស-២១ ហើយនិងការព្យាយាមធ្វើសង្គ្រាម ជាមួយសត្រូវដ៏ខ្លាំងក្លា និងដ៏ភ័យខ្លាច ។

ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសូមលើកឡើងថា ចំណុចនេះមិនគួរឲ្យជឿនោះទេ ។ ជាការពិតណាស់គឺថាការអំណាចឯករាជ្យរបស់ជនជាប់ចោទពុំអាចបដិសេធថាពុំមាននោះទេ ។ ការវិភាគលើបញ្ជីអ្នកទោសរួមបង្ហាញថា ចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥ និងឆ្នាំ១៩៧៩ យ៉ាងហោចណាស់មានសមាជិកស-២១ ចំនួន១៩១នាក់ ត្រូវបានគេសម្លាប់ចោល ។

ខ្ញុំជឿថាបុគ្គលមួយចំនួនគាត់ងោកពេលធ្វើការ ហើយថាតើជនជាប់ចោទចាំបាច់ត្រូវការអំណាចថ្នាក់លើបំផុតនៅក្នុងប្រទេសនេះដើម្បីអាចចាប់ខ្លួន និងសម្លាប់ចោលដែរឬទេ?

វាបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា គឺជនជាប់ចោទមានអំណាចនៅលើស-២១ ហើយគាត់មិនអាចបដិ-សេធថាពុំបានប្រើប្រាស់អំណាចនោះទេ ។ ជាការពិតទៅតើគេឲ្យគាត់ធ្វើអ្វីខ្លះ នៅពេលគេឲ្យគាត់ទទួលខុសត្រូវលើដំណើរការមន្ទីរដ៏សំខាន់មួយដូចស-២១? ផ្ទុកពីការអះអាងរបស់មេធាវីការពារក្តីថា

មន្ទីរសន្តិសុខទាំងឡាយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យពុំមានចាត់ថ្នាក់ជាក់លាក់ ។ ភស្តុតាងបានបញ្ជាក់ថាពុំមានមន្ទីរណាសំខាន់ជាងមន្ទីរ ស-២១ សម្រាប់របបនេះឡើយ ។

សាក្សីមួយរូបនឹងមកផ្តល់ចម្លើយថា សុន សេន ខ្លួនឯងទទួលស្គាល់ករណីនេះ នៅពេលគាត់ថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងពេលប្រជុំមួយដែលជនជាប់ចោទបានចូលរួមដោយលើកឡើងថា ស-២១គឺជាព្រលឹងជាតិដ៏សំខាន់មួយ ។ យើងពុំមានឃើញភស្តុតាងណាមួយនៅក្នុងសំណុំរឿង ឬពុំឃើញក្រុមមេធាវីការពារក្តីចង្អុលបង្ហាញភស្តុតាងណាមួយដល់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបញ្ជាក់ថា មន្ទីរសន្តិសុខមួយផ្សេងទទួលការយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងជាងពីគណៈមជ្ឈិម ។ មន្ទីរសន្តិសុខមួយផ្សេងដើរតួសំខាន់ក្នុងការកម្ទេចកម្មាភិបាលជាន់ខ្ពស់បំផុតរបបនេះ ជាងមន្ទីរនេះ ហើយមន្ទីរសន្តិសុខមួយផ្សេងទៀតមានប្រធានដែលអាចទាក់ទងជាមួយជួរដឹកនាំរបស់ប្រទេសនេះ ដូចមន្ទីរសន្តិសុខរបស់ជនជាប់ចោទ ។

តាមរយៈតួនាទីរបស់ខ្លួន ជនជាប់ចោទអាចទាក់ទងផ្ទាល់ជាមួយមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់បំផុតរបស់របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ដោយមានកម្មាភិបាលតិចតួចប៉ុណ្ណោះទទួលបានបុព្វសិទ្ធិបែបនេះ ។ ជនជាប់ចោទគឺជាកម្មាភិបាល ស-២១ តែម្នាក់គត់ដែលមានសិទ្ធិទាក់ទងរាយការណ៍ជូនគណៈអចិន្ត្រៃយ៍របស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាពីដំបូងតាមរយៈរដ្ឋមន្ត្រីការពារជាតិ និងក្រោយមកតាមរយៈបងទីពីរ គឺ នួន ជា ។

តើអាចឲ្យយើងជឿតាមរយៈការតវ៉ាថា ជនជាប់ចោទពុំទទួលខុសត្រូវលើមន្ទីរសន្តិសុខដ៏សំខាន់បំផុតមួយរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យយ៉ាងដូចម្តេច? ខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា វាមិនអាចទៅរួចឡើយ ។

[១១:៣២:៥២]

ដោយសារជានជាប់ចោទបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំងលើដំណើរការស-២១របស់ខ្លួន យើងខ្ញុំមានយើងមានភស្តុតាងបង្ហាញថា គាត់បានដើរតួនាទីសំខាន់មួយនៅក្នុងដំណើរការសន្តិសុខជាតិ ។ សាក្សី KW២៥ ជានីរសាររបស់ក្រសួងការបរទេសនឹងផ្តល់ចម្លើយថា ជនជាប់ចោទបានចូលរួមនៅទីស្តីការក្រសួង ដោយមានមេដឹកនាំដទៃទៀតជួបប្រជុំគ្នា ។ មានឯកសារជាច្រើនបានបង្ហាញឲ្យឃើញ ។ តុលាការនឹងស្តាប់ចម្លើយរបស់អ្នកជំនាញប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ជនជាប់ចោទរវល់នឹងវិភាគចម្លើយសារភាព ដើម្បីទាញយកព័ត៌មានពីអ្នកទោសក្នុងបុព្វហេតុការពាររបបនេះ និងផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ដល់មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយជនជាប់ចោទធ្វើការងារនេះអស់រយៈពេលច្រើនឆ្នាំ ។

យើងគ្មានអ្វីឆ្ងល់ឡើយនៅពេលដែលមានបោកគ្រាប់បែកនៅកណ្តាលក្រុងភ្នំពេញ ឬនៅពេលមានការបាចត្រាក់នៅក្នុងក្រុង ក្នុងគោលបំណងគំរាមកំហែងដល់អំណាចរបស់អង្គការ ។ មេដឹកនាំទាំងឡាយបានកោះហៅជនជាប់ចោទឲ្យជួយរែកមុខពិរុទ្ធជន ។ ដោយសារតួនាទីនេះ និងការជឿជាក់បែបនេះ ទើបជនជាប់ចោទបានដឹងច្បាស់អំពីគោលនយោបាយដ៏ឧក្រិដ្ឋរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា និងគោលនយោបាយឧក្រិដ្ឋចំពោះការវាយប្រហារលើប្រជាជនកម្ពុជា ។ តាមរយៈការគ្រប់គ្រង ឬពេលខ្លះតាមរយៈការប្រព្រឹត្តិ ការសួរចម្លើយ និងចម្លើយសារភាពពិស្តាររបស់ជនរងគ្រោះរាប់ពាន់នាក់ រាប់តាំងពីជួរកម្មាភិបាលថ្នាក់ក្រោមរហូតដល់សមាជិកគណៈមជ្ឈិម និងតាមរយៈការទាក់ទងជាមួយកម្មាភិបាលជាន់ខ្ពស់ទាំងឡាយនៅក្នុងប្រទេសនេះ ។ ជនជាប់ចោទប្រហែលបានដឹងច្បាស់ជាងអ្នកផ្សេងនៅក្នុងប្រទេសណា តើមានប្រទេសនេះ តើមានអ្វីខ្លះនៅលើប្រជាជនកម្ពុជា?

ទោះបីជាគោលនយោបាយទូទៅរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលថា កម្មាភិបាលដឹងតែអំពីការងារនិងភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក៏ដោយ យើងដឹងច្បាស់ថា ជនជាប់ចោទបានដឹងពេញលេញថាឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់មន្ទីរនេះ គឺការវាយប្រហារក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំ និងក្នុងលក្ខណៈស៊ីសង្វាក់លើប្រជាជនស៊ីវិល ហើយជនជាប់ចោទបានអនុវត្តអំណាចរបស់ខ្លួនក្នុងការឈានដល់ការវាយប្រហារបែបនេះ ។

លោកប្រធាន លោក លោកស្រីចៅក្រម ក្នុងឋានៈអ្នកមានអំណាចខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខដ៏សំខាន់បំផុតនៅក្នុងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ តើជនជាប់ចោទប្រើអំណាចនោះដូចម្តេច? តើគាត់ចូលរួមដូចម្តេចខ្លះនៅក្នុងការប្រព្រឹត្តិបទឧក្រិដ្ឋនៅស-២១? បញ្ហានោះក៏មានជម្រុងចម្រាស ហើយនិងមានការ ដោយមានការអនុញ្ញាតពីលោក លោកស្រីចៅក្រម ខ្ញុំនឹងគូសបញ្ជាក់ដោយសង្ខេបអំពីបញ្ហាដែលយល់ថាជាមុខតំណែងពាក់ព័ន្ធ និងទាញយកការពិនិត្យភស្តុតាងមួយចំនួនដែលអាចមានប្រយោជន៍ដល់ការវាយតម្លៃរបស់លោក លោកស្រីចៅក្រម ។

[១១:៣៥:៥៧]

តាមការបញ្ជាក់របស់គាត់ក្នុងបទសម្ភាសន៍មុខតំណែងរបស់ជនជាប់ចោទ គឺគ្រាន់តែជាអ្នកសម្រួលក្នុងការប្រព្រឹត្តិបទឧក្រិដ្ឋ ។ អនុលោមតាមសម្តីរបស់គាត់ផ្ទាល់ តួនាទីរបស់គាត់ភាគច្រើនបំផុតគឺគ្រាន់ មានកម្រិតត្រឹមតែអនុវត្តនយោបាយ និងសម្រេច អនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គភាពប៉ុណ្ណោះ ។ អង្គការបានសម្រេចថា ត្រូវចាប់ខ្លួនអ្នកណា ការសួរចម្លើយ និងទារុណកម្មអ្នកទោស គឺជាការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកក្រោយបង្គាប់របស់គាត់ ហើយអង្គការបានពេញចិត្តថា ជនរងគ្រោះបាន

ប្រាប់ពីពាក្យចុងក្រោយដែលជាប្រយោជន៍គ្រប់គ្រាន់រួចហើយ ។ ជនជាប់ចោទគ្រាន់តែបញ្ជូនសេចក្តីសម្រេចដើម្បីសម្លាប់ជនរងគ្រោះនោះ ។

អនុលោមតាមសម្តីរបស់គាត់ ការទទួលខុសត្រូវស្ថិតនៅក្នុងការរាយការណ៍របស់គាត់ទៅថ្នាក់លើរបស់គាត់ ហើយបានផ្សព្វផ្សាយបទបញ្ជាទៅថ្នាក់នោះជាពិសេសជាសេចក្តីអធិប្បាយយ៉ាងល្អនៃការទទួលខុសត្រូវស្របច្បាប់របស់អ្នកដែលជាអ្នកជួយ និងអ្នកជំរុញបទល្មើស ។ ហើយជាពិសេសទៅទៀតបង្កនូវលក្ខខណ្ឌអមនុស្សធម៌ជាច្រើននៅស-២១ ។ ការបញ្ជាទាក់ទងទៅនឹងប្រឆាំងទៅលើជនជាប់ឃុំឃាំងនោះ សាក្សីនោះក៏បានបង្ហាញថា ជនជាប់ចោទបានបញ្ជា ហើយបានធ្វើផែនការក្នុងការចាប់ខ្លួនជនមួយចំនួនដែលទាក់ទងទៅនឹង-- ហើយក៏បញ្ជាបុគ្គលិកឲ្យទៅខេត្តដើម្បីចាប់មនុស្ស ។

ជនជាប់ចោទ គឺថាមើល-- ទទួលស្គាល់ទៅលើភស្តុតាងថា អ្នកក្រោមបង្គាប់របស់ខ្លួន ហើយរៀបចំដើម្បីរៀបចំមនុស្សចេញពីអង្គភាពយោធាមួយជាស្រេច ។ នៅទីបំផុតនៅក្នុងកាលៈទេសៈមួយចំនួននោះ ជនជាប់ចោទបានចាប់ខ្លួនមនុស្សដោយផ្ទាល់ដៃដែលបានគ្រោងទុកនោះ ។

ទារុណកម្ម ហើយនិងអំពើផ្សេងៗដើម្បីស្រង់យកចម្លើយសារភាពនៅស-២១ ជនជាប់ចោទហើយបានទទួលបញ្ជាថា ត្រូវធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ហើយនិងឈានដល់ការសម្លាប់ ។ នៅពេលដែលមានសេចក្តីសម្រេចដើម្បីធ្វើការចាប់ខ្លួនទទួលបានទៅថ្នាក់លើ សេចក្តីសម្រេចនោះគឺថាគឺធ្វើឡើងតាមសំណើរបស់ជនជាប់ចោទ ដើម្បីធ្វើការចាប់ខ្លួន ។ គឺថាមានភស្តុតាងដ៏ល្អចំពោះបញ្ជាក់ពីបញ្ហានេះ ជនរងគ្រោះដែលគាត់បានស្នើឡើងគឺត្រូវតែបានចាប់ខ្លួន ។

[១១:៣៨:៥៧]

ជាពិសេសនោះ តាមការយល់ដឹងរបស់គាត់ ដែលជាបទពិសោធន៍នៅ ម១៣ នោះ ជនជាប់ចោទគឺបានបង្កើតនូវលក្ខខណ្ឌអមនុស្សធម៌ និងការរស់នៅអមនុស្សធម៌នៅស-២១ នូវសាក្សី KW១១ នឹងបញ្ជាក់ថា ការឃុំខ្លួនគាត់បានផ្តល់ការណែនាំពីលក្ខខណ្ឌឃុំខ្លួន ហើយជនជាប់ចោទបានឃើញមនុស្សដែលស្គមស្គាំងអំពើទារុណកម្ម ហើយរស់នៅក្នុងស្ថានភាពដ៏អាក្រក់បំផុត ។ ហើយមិនមានភស្តុតាងណាមួយដែលបញ្ជាក់ថា គាត់បានដោះស្រាយបញ្ហាហ្នឹងឲ្យបានធូរស្រាលនោះទេ ។ គឺថាមានការតាមដាន ហើយនិងការពិនិត្យមើល គឺថាយន្តការទាំងអស់ដែលបង្កើតឡើងនៅស-២១ ត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងតឹងរ៉ឹង ហើយគាត់ពិតជាបានសួរសម្លើយជនរងគ្រោះដោយខ្លួនឯងផងដែរ ។

ដូចដែលអ្នកសួរចម្លើយពីស-២១ នឹងបញ្ជាក់នៅពេលនេះ គឺថាការបញ្ជានោះឲ្យប្រើការសួរចម្លើយ ឬទារុណកម្មនោះ ជួនកាលធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ជួនកាលដោយផ្ទាល់មាត់អំពីរបៀបប្រើទារុណកម្ម ។ ជនជាប់ចោទបានទទួលស្គាល់ថា ហើយគាត់បានសួរចម្លើយផ្ទាល់ទៅលើអ្នកទោសសំខាន់ៗមួយចំនួនឯកសារភស្តុតាងមួយចំនួនបញ្ជាក់អំពីការចូលរួមរបស់គាត់ក្នុងនីតិវិធីនោះ ។

ជនជាប់ចោទបានទទួលស្គាល់ថា ពេលដែលគាត់បានតទល់ជាមួយភស្តុតាង គាត់បានចូលរួមក្នុងការសួរចម្លើយ ប៉ុន្តែគាត់បានបដិសេធថាមិនបានប្រើទារុណកម្មនោះទេ គឺថាគ្រាន់តែបានទះកំភ្លៀងអ្នកទោសតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែសាក្សីនោះបាននិយាយថា ជនជាប់ចោទបានទាក់អ្នកទោស ហើយនិងវាយនឹងដំបង ហើយក៏បានឆក់ខ្សែភ្លើងទៅលើអ្នកទោសរហូតទាល់តែសន្លប់ ។ អតីតកម្មាភិបាលស-២១ KW១៥ និងផ្តល់សក្ខីកម្មថា គាត់បានឃើញថា ជនជាប់ចោទបាននិយាយថា ខ្លួនមិនពេញចិត្តអំពើរបស់អ្នកសួរចម្លើយក្នុងការធ្វើទារុណកម្ម ។ អ្នកសួរចម្លើយនេះ គឺថាក្រោយមកត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន ហើយសម្លាប់នៅស-២១ ។ នេះជាឧទាហរណ៍គំរូមួយ ។

ទៅនៅបំផុតសាក្សីនឹងបង្ហាញថាជនជាប់ចោទ គឺថាយើង គាត់មានធ្វើចំណារផ្ទាល់ដៃនៅលើឯកសារជាច្រើនដែលដាក់ថា “កម្ទេច” ។

ដោយមានការអនុញ្ញាតទាំងនេះ អ្នកយាម ហើយនិងនាំយកនូវអ្នកទោសដាក់លើឡាន ហើយពិនិត្យមើលអត្តសញ្ញាណ ហើយបញ្ជូនទៅវាលមរណៈនៅជើងឯក ។ នេះសាក្សីបើមានកំហុស ឬក៏មានការកុហកនោះ គឺថាជនជាប់ចោទ គឺជាមេ ។

ដូច្នេះហើយលោក លោកស្រីចៅក្រមជាអ្នកវិនិច្ឆ័យលើកត្តានេះ ។ ដូច្នេះ ដូចដែលយើងបានឃើញហើយ ជនជាប់ចោទនៅរស់ ហើយត្រូវតែលោក លោកស្រីចៅក្រមធ្វើនូវសេចក្តីសម្រេចសាលក្រមនៅក្នុងរបាយការណ៍មួយដែលចែងថា ជនជាប់ចោទបានដឹងអំពីការបន្ទុះគ្រាប់បែកមួយ នេះជាហេតុការណ៍មួយ ។

សូមអភ័យទោសលោក រ៉ូបឺត ពើទីត នេះក្នុងករណីចម្លើយសារភាព ប៊ុន ណារ៉ាក់ ហើយនិងគឺមានការវិភាគនៅលើចម្លើយសារភាពដែលគាត់បានស្នើឲ្យចាប់ ឈឹម សំអួន ។ ហើយគាត់បានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យស៊ើបអង្កេតលើបុគ្គលបីនាក់ទៀត ដែលថានៅក្នុងអាចនឹងស៊ើបអង្កេតដើម្បីរកមនុស្សផ្សេងទៀតដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹង ជន សំអឿន នោះ ។

នេះហើយជាសេចក្តីសារភាពរបស់ សំអឿន ដែលថាបានផ្តល់ចំណារផ្ទាល់ដៃមួយនៅកន្លែងនេះ នៅក្នុងឯកសារនៅស-២១ ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានសរសេរថា មិនទាន់សារភាពទេ ត្រូវធ្វើទារុណកម្ម ។ នៅក្នុងចម្លើយសារភាពនេះ ឯកសារនេះក៏បានបង្ហាញថា ជនចោទបានស្នើទៅអង្គការថា ១៥០នាក់នៃជនជាប់ចោទត្រូវកម្ទេច ហើយអង្គការត្រូវបានឯកភាព ។

ជនជាប់ចោទទទួលស្គាល់ថា ត្រូវសួរបួននាក់ សម្លាប់អ្នកផ្សេងទៀតទាំងអស់ ។ នៅក្នុងចំណុចនេះគឺថាជនជាប់ចោទទទួលស្គាល់ថា ខ្លួនបានសរសេរ ពូ ប៉េង សម្លាប់ទាំងអស់នេះ សម្លាប់ឲ្យហ្មត់ ។ នេះហើយគឺជាចម្លើយសារភាពរបស់ គឹម សុខ នៅថ្ងៃទី២១ ខែ១២ ឆ្នាំ១៩៧១ ដែលទទួលបានមកពីស-២១ នៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ជនជាប់ចោទបានសរសេរចំណារ និយាយសុំ អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំចាប់ខ្លួនជនម្នាក់នោះ ។

១៥ថ្ងៃមុនពេលដែលដួលរបបនេះ លោក លោកស្រីចៅក្រមបានឃើញហើយ លោកចៅក្រមគិតថាសុំដោយស្របច្បាប់សូមចាប់ខ្លួនជនរងគ្រោះម្នាក់មួយទៀត ។ ហើយនៅក្នុងកិត្តិយសកិត្តិសព្ទរបស់យើង គឺថាជនជាប់ចោទបានធ្វើអំពើដូចមានពន្យល់នៅក្នុងចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់គាត់ ដែលគាត់និយាយថា ពូ ប៉េង សម្លាប់ឲ្យហ្មត់ គាត់ផ្តល់ឱកាសឲ្យ ប៉េង នូវដើម្បីជំរុញការងាររបស់ខ្លួនក្នុងភារកិច្ចអ្នកក្រោមបង្គាប់នោះ ។

[១១:៤៩:៥១]

ចំពោះអ្នកផ្សេងទៀងដូចដែលយើងបានបញ្ជាក់នោះ គឺថាជនជាប់ចោទបានអះអាងថា អ្វីដែលគាត់ធ្វើឡើងត្រូវបានជាសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវសរសេរតាមថ្នាក់លើបង្គាប់ឲ្យ ។ ដូច្នេះហើយ លោក លោកស្រីចៅក្រមត្រូវពិនិត្យសេចក្តីពន្យល់ ដោយពិនិត្យលើភស្តុតាង ហើយនិងកំណត់ត្រានៅក្នុងសំណុំរឿង ។

យើងបានជឿជាក់ថា នៅពេលដែលលោក លោកស្រីចៅក្រមបានពិនិត្យភស្តុតាង ដែលទាក់ទងទៅនឹងសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី ហើយនិងការសារភាពរបស់ជនជាប់ចោទ កាលៈទេសៈនៃប្រតិបត្តិការនៃស-២១ ហើយនឹងឯកសារនានា ។ លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងសន្និដ្ឋានជនជាប់ចោទ បានអនុវត្តដោយដឹងខ្លួន ដោយមានចេតនា ហើយលើការត្រួតពិនិត្យលើរចនាសម្ព័ន្ធម៉ាស៊ីនឧក្រិដ្ឋនៃស-២១ ហើយគាត់មានអំណាចចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន សួរចម្លើយ ធ្វើទារុណកម្ម និងសម្លាប់ ។ ហើយតាមពិត គាត់បានប្រើសិទ្ធិ និងអំណាចទាំងនោះក្នុងរយៈពេលពេញមួយអាណត្តិដែលគាត់ធ្វើជាប្រធានស-២១ ។ ហើយយើង

នឹងជឿថា ផ្អែកលើអង្គហេតុ និងភស្តុតាង គឺវាហួសពីវិមតិសង្ស័យ ហើយយើងអាចនឹងកំណត់ថា តើអ្វីជាការទទួលខុសត្រូវស្របច្បាប់ ដែលថាគាំទ្រដោយអង្គហេតុនោះ ។ នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ដូចបាន លោកចៅក្រមបានជ្រាបហើយ នៅក្នុងការដឹកនាំស-២១នោះ គាត់ទទួលការចោទប្រកាន់ថាបានប្រព្រឹត្ត ហើយទទួលខុសត្រូវចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ដែលបានប្រព្រឹត្តិនៅស-២១ ដែលជាការទទួលខុសត្រូវជាបុគ្គល នៅក្នុងការគាត់ជម្រុញ ញុះញង់ ហើយជួយសម្រួលក្នុងការប្រពឹត្តបទល្មើស ហើយនិងខកខានមិនបានទប់ស្កាត់ ឬក៏ដាក់ទណ្ឌកម្មបទឧក្រិដ្ឋ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅស-២១ ។

នៅក្នុងសេចក្ដីដីកាសន្និដ្ឋាននោះ ដីកាដំណោះស្រាយបានបញ្ជាក់ថា ពីព្រោះភស្តុតាងបានបង្ហាញថា ជនជាប់ចោទបានអំណាចទទួលនូវលទ្ធផលឧក្រិដ្ឋ ដែលគាត់បានចង់បាន ហើយបានចូលរួមយ៉ាងសំខាន់គ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃម៉ាស៊ីនឧក្រិដ្ឋស-២១ ហើយយើងក៏មានជឿជាក់ថា ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវដែរ គឺថាជាផ្នែកមួយនៃបទឧក្រិដ្ឋរបស់ជនជាប់ចោទ ហើយជាផ្នែកមួយ ជាប្រតិបត្តិការរបស់ស-២១ ។ ដូចដែលយើងបានបញ្ជាក់ពីខាងដើមនៃដំណើរការនេះ យើងជំរុញឲ្យ តុលាការនេះពិចារណា ហើយនឹងអនុវត្តនូវទ្រឹស្ដីថាការ-- ទ្រឹស្ដីសហកម្មឧក្រិដ្ឋរួម ហៅថា *ជេស៊ីអ៊ី* ចំពោះអង្គហេតុនៃរឿងនេះ ទោះបីជាយ៉ាងណាក្ដី គឺថាយើងមិនទាន់បានដល់ដំណាក់កាល ដែលយើងត្រូវលើកទេ ។ ប៉ុន្តែ ជាការល្អ យើងនិយាយថាអំពីការយល់ដឹងរបស់គាត់ ដូច្នេះជាផលពិបាក គឺនៅក្នុងសហកម្មឧក្រិដ្ឋរួម គឺថាអាចត្រូវអនុវត្តចំពោះករណីនេះក្នុងអង្គហេតុ ដើម្បីរកឲ្យឃើញនៅការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ជនជាប់ចោទ ជាពិសេសប្រសិនបើយើងរកឃើញថា គាត់បានអនុវត្តអំពើនោះ ជាសហចារី ជាមួយនឹងអ្នកក្រោមបង្គាប់ ហើយគាត់បានប្រព្រឹត្តអំពើឧក្រិដ្ឋ ដើម្បីសម្រេចបាននូវលទ្ធផលឲ្យបានព្រមគ្នា ជាមួយគ្នានោះ ពេលនោះ គាត់ត្រូវតែរកឃើញថា គាត់បានពិនិត្យបទឧក្រិដ្ឋ ដូចដែលគាត់បានបញ្ជាផ្ទាល់នោះដែរ ។ ហើយជាពិសេសអំពើរបស់គាត់ គាត់បានចូលរួមក្នុងការប្រព្រឹត្តិអំពើជាមួយនឹងសហចារីរបស់គាត់ ។ បន្ទាប់ពេលនោះ គាត់មិនមែនត្រឹមតែជាអ្នកជួយសម្រួល និងប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះទេ ប៉ុន្តែគាត់នឹងមានពិរុទ្ធភាពអំពីការប្រព្រឹត្តិបទឧក្រិដ្ឋ ហើយការដាក់ទោសចំពោះអ្វីដែលគាត់បានប្រព្រឹត្តនោះ ។

ខ្ញុំសូមជម្រាបថា ទ្រឹស្ដីសហកម្មឧក្រិដ្ឋរួម គប្បីតែយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណី ដើម្បីភ្ជាប់ការទទួលខុសត្រូវនឹងជនម្នាក់អំពីការប្រព្រឹត្តិរបស់គាត់ ហើយនិងការចូលរួមនៅការប្រព្រឹត្តិក្នុងបទឧក្រិដ្ឋនោះ ទោះបីជាគាត់មិនបានយកដៃផ្ទាល់គាត់ទៅប៉ះពាល់នោះក៏ដោយ ។ ហើយប្រសិនបើបទឧក្រិដ្ឋ

នោះមិនមានចម្រូងចម្រាសអ្វីនោះក៏ដោយ ផ្តុះបញ្ចាំងអំពីឧក្រិដ្ឋនេះ រួមទាំងការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនជាប់ចោទ តែហេតុអ្វីបានជាយើងចំណាយពេលច្រើននៅលើអង្គហេតុទាំងឡាយ ប្រសិនបើអង្គហេតុនោះ ទទួលស្គាល់ហើយនោះ? តុលាការនេះ គឺជំរុញមិនឲ្យចំណាយពេលអង្គហេតុ ពីព្រោះអង្គហេតុទាំងឡាយត្រូវបានទទួលស្គាល់រួចហើយ ។

ជាការពិតណាស់ចម្លើយ គឺសាមញ្ញបំផុត នៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់នេះ ជនជាប់ចោទ គឺមិនអាចមានពិរុទ្ធភាពទេ ទាល់តែអង្គហេតុនោះត្រូវបានវិនិច្ឆ័យ ហើយជាការពិតណាស់ យើងត្រូវពិចារណាអំពីអង្គហេតុទាំងអស់នេះ ហើយនិងការសហការរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងពេលស៊ើបអង្កេត ។ ជាមន្ត្រីតុលាការ យើងត្រូវតែទទួលស្គាល់អំពីការសហការបែបនោះ ។

ជាប់តាំងពីពេលចាប់ផ្តើម ជនជាប់ចោទបានបោះបង់សិទ្ធិនៅស្ងៀមមិននិយាយស្តី ហើយផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍ចំពោះ២៤ ជូនសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលរួមមានឯកសារជាច្រើន និងការពន្យល់ទៅលើឯកសារទាំងអស់នោះ ។ ការសហការរបស់ជនជាប់ចោទ គឺបានសម្រួលដល់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើភស្តុតាងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយនិងការរកឃើញ ឬការបំភ្លឺទៅលើឯកសារជាក់លាក់មួយចំនួន ដែលយើងដឹងច្បាស់ថា វាអាចជួយសម្រួលដល់ដំណើរការនេះ ។

[១១:៥០:៥៨]

ជាពិសេសជនជាប់ចោទបានជួយឲ្យយើងយល់អំពីគោលនយោបាយរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ គាត់បានជួយបញ្ជាក់លើភាពត្រឹមត្រូវលើឯកសារ និងសំណេរមួយចំនួន ។ គាត់បានចូលរួមនៅក្នុងការសម្តែង និងការតទល់ និងបានផ្តល់នូវការបកស្រាយរបស់គាត់លើឯកសារលាយលក្ខណ៍អក្សរមួយចំនួនក៏រួមទាំងវាក្យសព្ទខ្មែរក្រហមមួយចំនួន ។

ដូច្នេះ ទោះបីយើងខ្ញុំសន្និដ្ឋានថា ការសហការនេះត្រូវបានកម្រិតត្រឹមការទទួលស្គាល់លើអំណាចពិតប្រាកដ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់គាត់នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋក៏ដោយ សក្ខីកម្មរបស់គាត់ គឺជាផលប្រយោជន៍នៃការស្វែងរកការពិតក្នុងលក្ខណៈកម្រិតមួយតែប៉ុណ្ណោះ ។ ជនជាប់ចោទទទួលស្គាល់ថា ការសហការនេះគឺកើតចេញពីវិប្បដិសារី គាត់ទទួលស្គាល់ភាពអសីលធម៌នៃសកម្មភាពអតីតកាលរបស់គាត់ ហើយជាការពិតណាស់ គាត់បានសុំឲ្យជនរងគ្រោះទាំងឡាយអភ័យទោសដោយ ផ្ទាល់តែម្តងនៅពេលសម្តែងឡើងវិញ និងតាមរយៈមេធាវីការពារក្តីរបស់គាត់ ។

ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា គាត់នឹងមិនធ្វើដូច្នេះតែទេ នៅចំពោះមុខលោក លោកស្រីចៅក្រម ។ ថាតើវិប្បដិសារីនេះមានលក្ខណៈពិតប្រាកដប៉ុនណា ? ផ្ទុយពីការយល់ឃើញរបស់អ្នកជំនាញផ្នែកវិកលចរិត ខ្ញុំសូមលើកឡើងថា ជាការពិត ចំណុចនេះគឺជាសំណួរដ៏ត្រឹមត្រូវមួយដែលត្រូវសួរ ។ គាត់មិនដែលបានសុំឲ្យជនរងគ្រោះអភ័យទោសឲ្យគាត់ពេលគាត់ត្រួតពិនិត្យការធ្វើទារុណកម្ម និងសម្លាប់លើជនរងគ្រោះឡើយ ។ តើយើងអាចជឿលើការសារភាពនាពេលនេះដែរឬទេ? ប្រសិនបើជនជាប់ចោទទទួលវិប្បដិសារីចំពោះការដាក់ទោសមែននោះ ដូច្នេះ វិប្បដិសារីនោះ ត្រូវតែបង្ហាញតាមការពេញចិត្ត និងរកឲ្យឃើញតាមរយៈការយល់របស់ចៅក្រម ។ ប្រសិនបើវាអ៊ីចឹងមែននោះ ខ្ញុំសូមលើកឡើងថា អតីតកាលអាចជួយឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីបច្ចុប្បន្នកាល ដើម្បីវិនិច្ឆ័យថាតើជនជាប់ចោទបានកែប្រែត្រឹមកម្រិតណា? លោក លោកស្រីចៅក្រមត្រូវតែមើលចំណុចណា ដែលគាត់បានចាប់ផ្តើមកែប្រែ ។ ចំណុចនេះ លោក លោកស្រីចៅក្រមត្រូវពិនិត្យមើលចាប់ពីឆ្នាំ ដែលគាត់បានចូលរួមក្នុងបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា គាត់បានធ្វើ-- គាត់បានគេជ្រើសរើសឲ្យចូលជាសមាជិកនៅក្នុងបក្ស ដោយគ្រូរបស់គាត់ឈ្មោះ ឆាយ គឹមហួ ។ ១៥ឆ្នាំក្រោយមក គឺគាត់ទៅជាអ្នកចាត់ចែងលើការធ្វើទារុណ និងការសម្លាប់ ឆាយ គឹមហួ។ ចាប់តាំងពីគាត់ចាប់អារម្មណ៍ការអំពាវនាវរបស់បក្ស ហើយគាត់បានលាក់ខ្លួននៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦៦ ដល់ឆ្នាំ ដល់ប្រហែលជាឆ្នាំ១៩៩២ នៅពេលដែលគាត់ដកខ្លួនឆ្ងាយពីខ្មែរក្រហម យើងពុំឃើញមានភស្តុតាង គាំទ្រលើការសន្និដ្ឋានជាជាងភស្តុតាងថា ជនជាប់ចោទបានប្តេជ្ញាទាំងស្រុងចំពោះបុព្វហេតុខ្មែរក្រហម និងគោលនយោបាយរបស់បក្ស ។ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា បានទទួលស្គាល់តាំងពីដើមលើការប្តេជ្ញា ហើយជនជាប់ចោទបានក្លាយជាកម្មាភិបាលដឹកនាំមន្ទីរសន្តិសុខនៅតំបន់១៥នៃភូមិភាគពិសេស ។ ចាប់ពីនោះមក គាត់បានបង្កើត និងដំណើរការមន្ទីរសន្តិសុខរបស់ភូមិភាគពិសេស គឺម១៣ ដែលដំណើរការស្របជាមួយមន្ទីរឧក្រិដ្ឋដទៃទៀត ដូចស-២១ ចាប់តាំងពីខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧១ ដល់ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ។ គឺថាចំណុចនេះ គឺវាស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់តុលាការ ទោះបីជាមិនស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការតុលាការក៏ដោយ ប៉ុន្តែលោក លោកស្រីចៅក្រមត្រូវតែបញ្ជាក់ថា ម១៣ គឺវាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងករណីនេះ ។

[១១:៥៥:០៥]

ក្រោមបង្គាប់របស់ សុន សេន ហើយគ្រូមួយទៀតដែលគាត់បានសម្លាប់នៅស-២១ ជនជាប់ចោទ គឺបានដុសខាត់ជំនាញរបស់គាត់នៅម១៣ គឺជនជាប់ចោទ គាត់បានដំណើរការមន្ទីរម១៣ ហើយ

គាត់បង្កើតលក្ខខណ្ឌមួយដែលមានអមនុស្សធម៌នៅម១៣ ។ សាក្សីនឹងត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្ម ដែលថាមានស្ត្រីជាច្រើន ហើយអ្នកទាំងអស់នោះ ត្រូវបានគេដាក់ខ្នោះ ហើយអ្នកទោសទាំងអស់ នោះមិនត្រូវបានគេផ្តល់ទឹកគ្រប់គ្រាន់ ។ ជនជាប់ចោទ គឺគាត់សម្លាប់ដោយខ្លួនឯង ឬក៏អ្នកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ ហើយគាត់ គឺថាជនជាប់ចោទបានធ្វើទារុណកម្មដោយខ្លួន ឧទាហរណ៍ដោយយកក្រណាត់ជ្រលក់ប្រេងកាត ។

ម១៣ គឺជាទីកន្លែងហ្វឹកហាត់ ហើយគឺជាកន្លែងដែលមានការវាយតប់ផ្សេងៗដល់អ្នកទោស ហើយជនជាប់ចោទបានធ្វើការសម្លាប់អ្នកទោស ។ សាក្សី អ្នកចុងក្រោយដែលត្រូវសម្លាប់នៅម១៣ គឺសម្លាប់នៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ក្រោយពីការដួលរលំភ្នំពេញ គឺជនជាប់ចោទនឹងមកផ្តល់សក្ខីកម្ម ។ សាក្សី KW៣៣ គឺគាត់នឹងមកផ្តល់ចម្លើយថានៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ គឺជនជាប់ចោទ គឺបានធ្វើការគ្រប់គ្រងទៅលើការសម្លាប់ និងការធ្វើទារុណកម្មរបស់ជនជាប់ចោទ គឺថាមានសាក្សីមកបង្ហាញអំពីការដែលអ្នកទោសផ្សេងៗត្រូវបានសម្លាប់ ហើយជនជាប់ចោទ គឺគាត់បានបង្កើតប្រព័ន្ធនៃការកត់ត្រាអ្នកចេញ អ្នកចូល ចំពោះអ្នកទោស ។ ហើយគាត់ គឺបង្កើតអំពីប្រព័ន្ធរាយការណ៍ ហើយគឺថា យើងឃើញមានការទទួលសេចក្តីបង្គាប់របស់គាត់ ហើយ ម១៣ គឺគាត់បានបង្កើតបច្ចេកទេសសួរចម្លើយ ហើយក្រោយមកយកមកប្រើនៅស-២១ ។ ម១៣ គឺផ្តល់ឱកាសឲ្យ គាត់ធ្វើការហ្វឹកហាត់អ្នកសួរចម្លើយ និងបុគ្គលក្រោមបង្គាប់ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់គាត់ ។ នេះគឺជាអំពើរបស់បុគ្គលដែលគាត់ធ្វើនៅក្នុងក្រោមការបង្ខិតបង្ខំ នេះជាជម្រើសរបស់គាត់ ហើយក្រោយពីការដួលរលំរបស់របបនេះ ហើយគាត់ចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយផ្ទៃក្នុងរបស់របបនេះ ។ ថាតើមានអ្វីកើតឡើងក្រោយពេលដួលរលំរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ មានការលើកឡើងច្រើន ។ ជនជាប់ចោទ គឺគាត់បានលើកឡើងថា-- គឺយើងឃើញមាន ការកើតឡើងនូវស-២១ ប៉ុន្តែយើងត្រូវកត់សម្គាល់ថា នៅពេលដែលរបបនេះដួលរលំ គឺគាត់មិនបានរត់ចេញ គឺគាត់មិនបានឆក់យកឱកាសដែលវាកើតចេញពីផលវិបាកនៃសង្គ្រាមនេះ រត់ចេញពីខ្មែរក្រហម ហើយចេញមកទទួលស្គាល់សកម្មភាពរបស់គាត់ ហើយគាត់បានរត់ចូលព្រៃជាថ្មីម្តងទៀត ហើយគឺ គាត់នៅតែជាសមាជិកអស់រយៈពេល១៣ឆ្នាំទៀត ។ គឺខ្មែរក្រហមបានជឿជាក់លើគាត់ ហើយគាត់ត្រូវ បានគេបញ្ជូនទៅចិនឲ្យសិក្សារយៈពេល២ឆ្នាំ ។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩២ និង១៩៩៣ ជនជាប់ចោទចុងក្រោយចាប់ផ្តើមរត់ចោលបក្ស ហើយគាត់ឈប់គាំទ្រគោលនយោបាយរបស់បក្ស ។

លោក លោកស្រីចៅក្រមទីគោរព យើងមិនអាចបដិសេធថា សូម្បីតែអ្នក បុគ្គលិកដែលយកចិត្តទុកដាក់ គាត់បានរស់នៅក្នុងរបបនេះមួយរបប ។ ប៉ុន្តែច្បាប់ទទួលស្គាល់បញ្ហាមួយចំនួន ប៉ុន្តែវាមិនជាចំណុចការពារដែលលើកឡើងថា លោកបានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មបែបនេះ ខ្លាចខ្លួនឯងក្លាយជាជនរងគ្រោះ ។ ការលើកឡើងដូច្នេះ វាមានលក្ខណៈងាយស្រួលពេក យើងត្រូវការពិចារណាចំពោះភស្តុតាងទាំងឡាយដែលថា ជនជាប់ចោទគាត់បានជ្រើសរើសយកផ្លូវមួយដែលនាំទៅដល់ការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មដែលដាក់បន្ទុកលើគាត់ ហើយជនជាប់ចោទបានចូលរួម ដោយបានដឹង និងដោយមានឆន្ទៈ ជាជាងជនរងគ្រោះនៃការភ័យខ្លាច គាត់គឺជាបុគ្គលម្នាក់ដែលបង្កើតការភ័យខ្លាច ដែលការភ័យខ្លាចនេះគ្របដណ្តប់រហូតដល់ថ្ងៃឆក់យកជីវិតរបស់ជនរងគ្រោះ ។

នៅក្នុងការបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើយើងបង្ហាញការពិតអំពីអ្វីដែលកើតឡើងនៅស-២១ ខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានដោយគោរពថា លោក លោកស្រីត្រូវតែដេញដោលជនជាប់ចោទអំពីអង្គហេតុនៃរឿងក្តីនេះ ហើយការសន្និដ្ឋាននៃអង្គហេតុទាំងនេះ បង្ហាញថា ជាជាងរូបភាពដែលគាត់ជាបុគ្គល ដែលអនុវត្តដោយខ្លួនឯង គឺគាត់បានបង្ហាញនៅក្នុងពេលស៊ើបអង្កេតថា គាត់មិនបានដឹងអំពីភាពភ័យខ្លាច ដែលប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលិកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ ។ គាត់មិនដឹងច្បាស់ ហើយគាត់គឺជាអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការសម្លាប់របស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ហើយព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់នេះ គឺអាចអះអាងថា គឺជាឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយគាត់ក៏អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ខ្លះអំពីការទទួលស្គាល់ ។

ដើម្បីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ លោក លោកស្រីចៅក្រម យើងទាំងអស់គ្នានឹងចាប់ផ្តើមស្តាប់ភស្តុតាងដាក់បន្ទុកទៅលើជនជាប់ចោទ ដូចជាភស្តុតាងដែលយើងខ្ញុំលើកឡើងសង្ខេបសម្រាប់ថ្ងៃនេះ ។ យើងបានលើកឡើងទៅលើប្រធានបទមួយចំនួន ហើយបង្ហាញក្នុងលក្ខណៈទូទៅ ។យើងបានពិភាក្សាអំពីការកើតឡើងនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ការវាយប្រហារក្នុងលក្ខណៈរីករាលដាល និងលក្ខណៈស៊ីសង្វាក់លើប្រជាជនកម្ពុជា និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធនៅវៀតណាម ។

យើងនិយាយអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏សាហាវ ដែលប្រព្រឹត្តនៅស-២១ ហើយនឹងការទទួលខុសត្រូវផ្នែកច្បាប់ និងជាក់ស្តែងចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់នោះ ។ បញ្ហាទាំងអស់នេះ គឺវាជាធាតុផ្សំសម្រាប់ការជំនុំជម្រះ ហើយគួរ យើងគួរតែពិនិត្យឲ្យបានហ្មត់ចត់ ហើយខ្ញុំគិតថាយើងគួរតែពិនិត្យ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានដោយគោរពថា ដើម្បីរកយុត្តិធម៌ យើងត្រូវតែរកការពិត ហើយការពិតគឺអាចបង្ហាញតាមរយៈរឿងរ៉ាវរបស់ជនរងគ្រោះនីមួយៗពីជនរងគ្រោះ ។ បុគ្គលដែលគាត់នៅពីក្រោយពាក្យស្លោក និងប្រភេទមួយ

ចំនួន គឺបុគ្គលទាំងអស់នេះ មានឈ្មោះ មានជន មានសាច់ញាតិរបស់ខ្លួន មានការចងចាំផ្សេងៗ ហើយពួកគេគួរទទួលបានថ្ងៃនេះនៅក្នុងតុលាការ ហើយមករៀបរាប់អំពីរឿងរ៉ាវដែលពួកគេចងចាំ ។ ហើយនៅពេលដែលមានការជំនុំជម្រះ គាត់នឹងនិយាយអំពីរឿងរ៉ាវរបស់គាត់ ការស្តាប់ផ្សេងៗ ហើយជនជាប់ចោទ គឺគាត់មិនមែនជាបុគ្គលដូចនៅក្នុងថ្ងៃនេះទេចំពោះការឈឺចាប់ផ្សេងៗដែលកើតឡើងពីរបបមុន ។ ទោះបីជាមានការឈឺចាប់ក៏ដោយ គឺកាំង ហ្កេកអ៊ាវ ឬ ឌុច ហៅ ឌុច ត្រូវតែស្តាប់នៅលើរឿងរ៉ាវទាំងអស់នេះ ដោយសារតែវាជាតម្រូវផ្នែកយុត្តិធម៌ ។

[១២:០៣:២៥]

មុនពេលដែលយើងពិចារណាការអញ្ជើញមេធាវីការពារក្តីធ្វើការយល់ទៅលើចំណុចមួយចំនួននោះ គឺយើងឃើញថា មានការមិនគិតរវល់អំពីបញ្ហាមនុស្សធម៌ ហើយគាត់បានក្លាយទៅជាឃាតក អ្នកសម្លាប់ ហើគាត់បានទទួលស្គាល់ចំពោះជនរងគ្រោះរបស់គាត់ ចំពោះមនុស្សធម៌ទាំងអស់នេះ ។ ថាតើយើងរកយុត្តិធម៌យ៉ាងម៉េច យើងត្រូវតែយកច្បាប់មកអនុវត្តចំពោះអង្គហេតុ ដើម្បីឲ្យយើងរកឃើញយុត្តិធម៌ យើងមិនអាចធ្វើអ្វីក្រៅពីនេះ ។ គឺយើងដឹងអំពីច្បាប់ ហើយច្បាប់នៅចំពោះមុខយើង ។ យើងមានអង្គហេតុគឺជនរងគ្រោះ ហើយយើងមានភាពត្រេកអរដែលថា យើងបានដឹងអំពីបញ្ហាសាហាវផ្សេងៗដែលកើតឡើង ហើយចំពោះអង្គហេតុ និងកិត្តិយស ដែលបានបដិសេធចំពោះគាត់កាលពីលើកមុន គឺយើងត្រូវតែស្តាប់សម្លេងរបស់គាត់ដែលវាបាត់បង់យូរមកហើយនៅក្នុងនិទ្ទណ្ឌភាព ហើយគាត់នៅពេលនេះទាមទារឲ្យមានយុត្តិធម៌ដែលបានបដិសេធយូរមកហើយ ។ ដូច្នេះ គឺនៅពេលនេះ គឺយើងព្យាយាមរកយុត្តិធម៌ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោកព្រះរាជអាជ្ញា ឥឡូវហ្នឹងយ៉ាងម៉េចទៅ ពេលវេលាដូចជាអស់ហើយ ។ ពេលវេលាអស់ហើយម៉ោង១២ជាងហើយ ហើយតើបទបង្ហាញរបស់លោកហ្នឹងនៅប៉ុន្មានទៀត?

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

អ៊ឺចឹង ខ្ញុំនឹងចំណាយពេលតែប៉ុន្មាននាទីតែប៉ុណ្ណោះ ។

នៅពេលដែលយើងពិនិត្យលើជនរងគ្រោះ គឺយើងនឹងឃើញមានការឆ្លើយតបទៅលើសំណួរដែលលោកសាស្ត្រាចារ្យ *អាវ៉ូសែល* សួរ គឺគាត់បានសួរថា គឺមិនមែនតែរឿងរ៉ាវទេ យើងត្រូវធ្វើការរកយុត្តិធម៌តាមរយៈរឿងរ៉ាវ ដែលបានប្រាប់ទាំងអស់នោះ ។

ខ្ញុំសូមដាក់ជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងអស់ ដូចលោក លោកស្រីចៅក្រមបានជ្រាបនៅពេលនេះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ឥឡូវនេះដល់ពេលត្រូវពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសូមប្រកាសសម្រាក ដើម្បីពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់រហូតដល់ម៉ោងមួយកន្លះរសៀល ហើយអង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបអ្នកចូលរួម និងសាធារណជនទាំងអស់ចូលមកកាន់ទីកន្លែងរៀងខ្លួនៗឲ្យបានមុនម៉ោង១និង៣០នាទី ដើម្បីបន្តសវនាការ ។

បង្គាប់ឲ្យអនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំងទៅកាន់បន្ទប់រងចាំ ហើយនាំបង្គាប់ឲ្យត្រឡប់មកវិញឲ្យបានមុនម៉ោង១ និង៣០នាទី ។

[សវនាការសម្រាកនៅម៉ោង ១២:០៧នាទីដល់ម៉ោង ១៣:៣៣នាទី]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ ៖

អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសកិច្ចបន្តដំណើរនីតិវិធីសវនាការ ។

កិច្ចជាបន្តនេះត្រូវដល់ពេលវេលាដែលមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ និងជនជាប់ត្រូវឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ដែលធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ ប៉ុន្តែ ពីម្សិលមិញអង្គជំនុំជម្រះបានបានទទួលនូវលិខិតមួយរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែលបានស្នើសុំមកអង្គជំនុំជម្រះអំពីការប្រព្រឹត្តិទៅនៃការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបនេះ ហើយមុននឹងសម្រេចអំពីដំណើរការនីតិវិធីទៅមុខទៀត សូមអញ្ជើញមេធាវីការពារក្តីឡើងបង្ហាញបញ្ជាក់អំពីខ្លឹមសារនៃលិខិតនិងគោលបំណងរបស់លិខិតដែលផ្ញើមកអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពីម្សិលមិញ ថាតើការប៉ុនប៉ងនោះយ៉ាងដូចម្តេច?

សូមអញ្ជើញ ។

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។ មេធាវីការពារពិចារណាឃើញថា ជនរងគ្រោះបានរង់ចាំជាយូរមកហើយដើម្បីឲ្យជនជាប់ចោទនិយាយដោយខ្លួនឯង ។ មេធាវីការសូមស្នើថា សូមឲ្យផ្តល់ឱកាសឲ្យ

ជនជាប់ចោទនិយាយក្នុងពេលនេះ ។ បន្ទាប់ពីនោះមក មេធាវីការពារនឹងសម្រេច ថាតើមេធាវីរបស់ខាងការពារត្រូវមានអ្វីបន្ថែមដែរឬទេ?

ចំណុចដំបូងគឺ យើងសូមស្នើការអនុញ្ញាតពីតុលាការ ដើម្បីសូមឲ្យជនជាប់ចោទគាត់និយាយដោយខ្លួនឯងជាមុន ។ ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការបើករបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះយល់ព្រម និងការសូមឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនូវ នូវការដែលឡើងធ្វើសេចក្តីថ្លែង-ការណ៍តបទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ដោយសង្ខេបដែលធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញានេះ។

ហើយជាកិច្ចបន្តសូមអញ្ជើញលោក កាំង ហ្គេកអ៊ាវ សូមអញ្ជើញក្រោកឈរ ។

សូមអញ្ជើញលោកធ្វើការសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបទៅនឹងបទចោទប្រកាន់ដែលបានធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ សូមអញ្ជើញ ។

[១៣:៣៥:៤៧]

ជនជាប់ចោទ៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។ ដំបូងខ្ញុំសូមបញ្ជាក់អំពីព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រនៅកម្ពុជាខ្លះ ។ តាមតម្រាយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាលោកមានប្រសាសន៍រួចមកហើយ ។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ប្រជាជនកម្ពុជា រងទុក្ខវេទនា ដោយការកាប់សម្លាប់នេះយូរឆ្នាំហើយ គឺចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៦៦ ដែលឧត្តមសេនីយ៍ លន់ នល់ គាត់កាប់សម្លាប់កសិករនៅសំឡូត ។ បន្ទាប់មកទៀតរដ្ឋប្រហារ ១៨មីនា ភាគនយោបាយទាំងអស់ ប្រណាំងប្រជែងគ្នាកាប់សម្លាប់ប្រជាជនកម្ពុជារហូតដល់ថ្ងៃ១៧ មេសា ១៩៧៥ ទើបឧក្រិដ្ឋ-កម្មនេះ វាធ្លាក់ផ្តាច់មុខទៅលើបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា នេះតម្រាយប្រវត្តិសាស្ត្រដែលខ្ញុំសូមលើកជូនអង្គប្រជុំ ស្របតាមតម្រាយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាព្រឹកមិញ លោកមានប្រសាសន៍ ។

តទៅនេះ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់អំពីគោលជំហរខ្ញុំ ដូចតទៅ៖

ពីថ្ងៃ១៧ មេសា ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃ៦ មករា ១៩៧៩ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវផ្តាច់មុខលើឧក្រិដ្ឋកម្មនៅកម្ពុជា ភស្តុតាងសំខាន់គឺ លក្ខន្តិកៈបក្សឆ្នាំ១៩៧៦ ។ ទំព័រទី១ នៃលក្ខន្តិកនេះសរសេរជាអាទិ៍ថា "ក្រោយពីដឹកនាំសម្រេចបដិវត្តន៍ប្រជាជាតិប្រជាធិបតេយ្យ បានទាំងស្រុងនឹងជាស្ថាពរនៅថ្ងៃ១៧ មេសា ១៩៧៥ មក ។ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដឹកនាំបដិវត្តន៍សង្គមនិយម និងកសាង

សង្គមនិយមតទៅទៀត ដោយផ្ដាច់មុខ ដាច់ខាតនឹងគ្រប់ផ្នែក” នេះជាភស្តុតាងដែលខ្ញុំសូមលើកជូនជាតិប្រជាជនតាមរយៈអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃ អ.វ.ត.ក ។

ទី១) ខ្ញុំសូមវិភាគអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មទូទាំងប្រទេសពីថ្ងៃ១៧មេសា ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃ៦ មករា ១៩៧៩។ ក្រោយ ១៧ មេសា ១៩៧៥ ប៉ុល ពត កើតចិត្តភ្លើតភ្លើនខ្លាំងណាស់ បានលើកមាគ៌ាដែលប៉ះពាល់អាយុមនុស្ស នេះគឺមកពី ប៉ុល ពត គាត់មានសព្វមានគ្រប់ សំខាន់គឺមានបក្ខជនរាប់ម៉ឺននាក់នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃគាត់ ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មជំនាន់នោះធំធេងណាស់ ។ ដោយឡែកការបាត់បង់អាយុជីវិតមានទៅដល់ជាងមួយលាននាក់ ដោយខ្ញុំជាបក្ខជនមួយរូបរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ខ្ញុំទទួលស្គាល់ថា “ខ្ញុំពិតជាមានតួនាទីទទួលខុសត្រូវខាងផ្លូវចិត្តលើឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាប្រព្រឹត្តនៅជំនាន់នោះ” ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវវិប្បដិសារី សោកស្ដាយយ៉ាងឈឺចាប់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មគ្រប់យ៉ាង ដែលបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាប្រព្រឹត្តពីថ្ងៃ១៧ មេសា ១៩៧៥ ដល់ ៦ មករា ១៩៧៩ ។

ទី២) ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ដោយឡែក អំពីឧក្រិដ្ឋកម្មនៅ ស-២១ ខ្ញុំសូមទទួលស្គាល់នូវការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្ញុំតាមផ្លូវច្បាប់ ។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា តាមផ្លូវច្បាប់ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់ដែលកើតមាននៅ ស-២១ សំខាន់គឺសកម្មភាពធ្វើទារុណកម្ម និងសម្លាប់ផ្ដាច់ផ្ដោចអាយុជីវិតមនុស្ស ។

តាមតម្រាយដែលខ្ញុំបានធ្វើរួចមកហើយ នៅវេលាដែលលោកសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនាំខ្ញុំទៅសម្ដែងសកម្មភាពរំឭកព្រឹត្តិការណ៍ចាស់ឡើងវិញ នៅជើងឯកនិងនៅសារមន្ទីរប្រល័យពូជាសាសន៍ទួលស្លែងគឺ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតចូលសុំទោសជនរងគ្រោះ ដែលនៅរស់រានមានជីវិត និងសុំទោសក្រុមគ្រួសារជនរងគ្រោះទាំងអស់ដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិតយ៉ាងអាណោចអាធ័មនៅស-២១ ។

ពេលនេះ ខ្ញុំសូមអស់លោកទាំងនោះ លោកមេត្តាទទួលដឹងឮថាខ្ញុំចង់សុំទោស សូមលោកមេត្តាយកបំណងនេះទៅពិចារណា ។ ខ្ញុំមិនជាមិនទាន់ទាមទារសូមឲ្យលោកអត់ទោសឲ្យខ្ញុំនៅពេលឥឡូវនេះទេ ។ ខ្ញុំដឹងហើយថា ឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ខ្ញុំទៅលើជីវិតមនុស្សជាពិសេសទៅលើជីវិតស្ត្រី និងកុមារ ជាឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរមិនអាចអត់ឱនឲ្យបានទេ ។ សំណូមពរបច្ចុប្បន្ននេះ របស់ខ្ញុំគឺសូមអស់លោក លោកមេត្តាទុកទ្វារចូលសុំទោសនេះ ឲ្យនៅចំហ ។

[១៣:៤៥:០០]

ទី៣) វិប្បដិសារីដ៏សែនចុកចាប់របស់ខ្ញុំ

រំឭកអតីតកាលពេលណា ខ្ញុំសែនខ្លោចផ្សាពេលនោះ ។ ខ្ញុំតក់ស្លុតណាស់ កាលណាខ្ញុំនឹកដល់សកម្មភាពកន្លងមក ដែលខ្ញុំបានទទួលអនុវត្តនិងបានបញ្ជាឲ្យអនុវត្ត ដែលសុទ្ធតែជាសកម្មភាពប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិតជនស្លូតត្រង់យ៉ាងច្រើនក្នុងនោះរួមមានទាំងស្ត្រី និងកុមារផង ។

ទោះបីខ្ញុំធ្វើដោយគោរពតាមបញ្ជារបស់អង្គការក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំពិតជាទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋ-កម្មទាំងនេះ ។ ខ្ញុំបានជម្រាបសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតហើយថា ខ្ញុំជាចំណាប់ថ្នូរនិងជាតួសម្តែងនៃរបបឧក្រិដ្ឋកម្មនេះ ។ ខ្ញុំជឿថា មនុស្សម្នាជាទូទៅនៅពេលនេះ ចាត់ទុកខ្ញុំថាកំសាក ថាអមនុស្សធម៌ ខ្ញុំទទួលពាក្យនេះដោយស្មោះនិងដោយគោរព ។ នៅសម័យស-២១នោះ ខ្ញុំចាត់ទុកជីវិតខ្ញុំនិងជីវិតគ្រួសារខ្ញុំសំខាន់លើសជីវិតអ្នកជាប់ឃុំឃាំងនៅស-២១ នោះ ។

ប្រកែកប្រណាំងនឹងបទបញ្ជាពីខាងលើ ទោះបីដឹងថា បទបញ្ជានោះឧក្រិដ្ឋក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំមិនដែលប៉ិននឹកនាដល់ដែរ នៅជំនាន់នោះ ។ នេះជាបញ្ហាស្លាប់រស់របស់ខ្ញុំនិងគ្រួសារខ្ញុំ ។ ក្នុងឋានៈខ្ញុំជាប្រធានស-២១ ខ្ញុំអត់ប៉ិនគិតគូរកលទ្ធភាពអ្វី ក្រៅពីអនុវត្តតាមបទបញ្ជារបស់ថ្នាក់លើទេ ។ ទោះបីខ្ញុំដឹងថាការអនុវត្តនោះនាំទៅរកការបាត់បង់អាយុជីវិតមនុស្សរាប់ពាន់ៗនាក់ក៏ដោយ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ខ្ញុំមានវិប្បដិសារីសោកស្តាយយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ព្រមទាំងខ្មាសអៀន ព្រមទាំងមានសភាពរអៀសក្នុងឋានៈជាអ្នកមានខ្លួន មានទោស ដឹងថាខ្លួនជាអ្នកមានទោសចំពោះជាតិប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល ។

ចំពោះគ្រួសារជនរងគ្រោះទាំងអស់ ដែលបានបាត់បង់ជីវិតនៅស-២១ ព្រមទាំងចំពោះក្រុមគ្រួសារខ្ញុំផ្ទាល់ ដែលមានសមាជិកមួយចំនួនបាត់បង់ជីវិតទៅក៏ដោយ ។

[១៣:៣៨:៥៣]

វិធានការដោះស្រាយខាង-- ពេលបច្ចុប្បន្ននេះរបស់ខ្ញុំ

ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តសហការជាមួយអង្គ អ.វ.ត.ក ដោយហេតុថា ទុក្ខទោសទាំងប៉ុន្មានដែលខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តទៅលើប្រជាជនខ្ញុំ មានតែផ្លូវនេះតែមួយប៉ុណ្ណោះគត់ដែលអាចរំលែកទុក្ខសោកទាំងអស់ដែលបង្កឡើងដោយឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ស-២១ និយាយដោយឡែក និងឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានិយាយជារួម ។

ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ស-២១ និងវិនាសកម្មគួរឲ្យរន្ធត់ទាំងប៉ុន្មានដែល ស-២១ បង្កើតឡើងជាបាតុ-ភាពជាក់ស្តែងដែលខ្ញុំសូមប្រគល់ខ្លួនជូនអង្គ អ.វ.ត.ក ជំនុំជម្រះខ្ញុំដោយផ្លូវច្បាប់ដ៏ស្មោះនិងយ៉ាងឱនលំទោនជានិច្ច ។

នៅចុងបញ្ចប់នេះ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំពិតជាសហការតទៅទៀតជាមួយអ.វ.ត.ក នៅពេលសវនាការ ដោយខ្ញុំពិតជាឆ្លើយសំណួររបស់លោកនិងលោកស្រីចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។ ឆ្លើយសំណួររបស់លោកនិងលោកស្រីសហព្រះរាជអាជ្ញា ឆ្លើយសំណួររបស់ដើមបណ្ដឹងរបស់រដ្ឋប្បវេ-ណីទៅតាមការចង់ដឹង និងដោយឈរលើឯកសារជាភស្តុតាង ។

លោកប្រធានជាទីគោរព!

តទៅនេះខ្ញុំសូមលោកមេត្តាអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំថ្លែងអំពីវិប្បដិសារីដែលខ្ញុំមានប្រចាំជីវិតជូនដូចតទៅៈ

ខ្ញុំអត់ពេញចិត្តទេ ក្នុងការធ្វើការងារនេះ ។ ខ្ញុំបានសុំចេញទៅសហកម្មនៅ ខែ៥ ឆ្នាំ១៩៧៥ តែមិនបានសម្រេច ។ គេចាត់ឲ្យខ្ញុំធ្វើមន្ទីរស-២១ ខ្ញុំក៏បានធូរចិត្តម្យ៉ាងដែរ ដោយខ្ញុំធ្វើអនុប្រធានគេ ។ បន្ទាប់មកខ្ញុំធ្វើប្រធាន ខ្ញុំតវ៉ាទៀត សុំយកអ្នកផ្សេងមកធ្វើប្រធាន ខ្ញុំធ្វើអនុប្រធាន ខ្ញុំត្រូវគេកំហែង ។ ខ្ញុំក៏ព្រមធ្វើតទៅទៀត ។

រឿងដែលខ្ញុំចាប់ផ្ដើមតក់ស្លុត ចាប់ផ្ដើមនឹកឃើញគឺ ថ្ងៃ៣១ មករា ១៩៧៧ នៅពេលដែល សុន សេន គាត់បញ្ជាឲ្យចាប់កម្មាភិបាលភូមិភាគឧត្តរចាស់ មកជាចំនួនច្រើនៗម្ដង ខ្ញុំតក់ស្លុតណាស់ ។ ខ្ញុំសាកល្បងសុំយោបល់គាត់ថាបង មនុស្សនេះដូចជាមិនមែន ។ គាត់កំហែងខ្ញុំពីខាងម្ខាងទូរស័ព្ទមកថា “យើ ឌុច! ចម្លើយអាធួនណា!” ។ ខ្ញុំលែងហ៊ានមាត់ ។ ខ្ញុំគិតក្នុងចិត្ត “ឱ! អ្នកដែលបានប្ដូរផ្ដាច់អាយុជីវិតដើម្បីរំដោះជាតិ ប្រជាជនខ្លួន ឥឡូវធ្លាក់មកស្លាប់ ធ្លាក់មកជាប់គុកក្នុងឋានៈជាជនក្បត់បក្ស” ។

ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជូនជាតិប្រជាជន តាមរយៈអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនេះថា ខ្ញុំនិងកម្មាភិបាលឧត្តរ មានមនោសញ្ចេតនាជ្រាលជ្រៅនឹងគ្នាណាស់ ។ ខ្ញុំជាប់គុកកាលពីឆ្នាំ១៩៦៨ ភាគច្រើនជាមួយពួកអស់នេះដែរ ។ ការរន្ធត់តក់ស្លុតរបស់ខ្ញុំចេះតែបន្តទៅទៀតនៅពេលដែលគេចាប់មនុស្សពីភូមិភាគផ្សេងៗ ចុងបញ្ចប់គេចាប់បង ង៉ែត ញូ ហៅ ហុង មកនៅថ្ងៃ១៣ មីនា ១៩៧៨ ។ ខ្ញុំគិតថា “អីយ៉ាស់! អាយុជីវិតខ្ញុំជិតដល់ពេលហើយ” ។ ដូច្នេះ ការតក់ស្លុតចំពោះការត្រូវគេចាប់ចងវាម្យ៉ាង ការតក់ស្លុតចំពោះអាយុជីវិតខ្លួនឯងក្រែងមិនរស់នេះក៏ម្យ៉ាងទៅទៀត ។

[១៣:៥២:០៨]

ដល់ចុងបញ្ចប់ មេធំរបស់ខ្ញុំ គឺបងទី២ បញ្ជាឲ្យខ្ញុំបញ្ចេញជនរងគ្រោះពីស-២១ ឲ្យអស់ទៅជើងឯក ។ ខ្ញុំថា “ដល់ពេលហើយជីវិតខ្ញុំ” ពេលនោះខ្ញុំធ្វើការអត់កើតទេ ។ ខ្ញុំដេកនៅផ្ទះទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ សួរចុះអ្នកដែលខ្ញុំធ្លាប់ទៅអង្គុយនៅកន្លែងគូរធ្លាក់ គេអត់ឃើញមុខខ្ញុំទៅទីនោះទៀតទេ ។

ចុងបញ្ចប់ ម៉ោង១១ ថ្ងៃ៧ មករា រថក្រោះគេបរមុខកាត់មុខផ្ទះខ្ញុំ ខ្ញុំចប់លែងដឹងធ្វើអី ។ ម៉ោង២ ខ្ញុំនាំគ្នាចេញពីកន្លែងទីតាំងស-២១ ទៅនៅកន្លែងសន្សំកុសល ចាំយប់ព្រលប់ៗបានខ្ញុំចេញទៅទៀត ។

ក្នុងមួយឆ្នាំនៃការរត់គៀសសឹក ខ្ញុំបាត់បង់អស់អាយុជីវិតមនុស្សដែលនៅជុំវិញខ្លះ ដែលទៅជាមួយខ្ញុំទាំងប៉ុន្មាន ប្អូនខ្ញុំ២នាក់ស្លាប់, ក្មួយខ្ញុំ៦នាក់ស្លាប់, ប្រពន្ធមិត្តប៉ុន រួមទាំងមិត្តប៉ុនទៀត ទាំងកូនមិត្តប៉ុន ទៀតស្លាប់, ប្រពន្ធបង ម៉ម ណៃ ស្លាប់, មិត្តយើងផ្សេងទៀតស្លាប់ៗគ្មានសល់ ចុងបញ្ចប់នៅសល់តែខ្ញុំម្នាក់ឯង ។ គ្នាបួននាក់មិនមែនម្នាក់ឯងទេ ។ ខ្ញុំ ហើយនិងប្រពន្ធខ្ញុំ ហើយនិងកូនពីរនាក់ ។ នៅពេលនោះខ្ញុំចង់សុំចេញពី មិនព្រមនៅជាមួយនឹងបង សារុន ឈ្មោះដើម រៀង ឯម អនុលេខាភូមិភាគពាយព្យថ្មី ។ គាត់តាមទៅឱ្យគេទៅហៅខ្ញុំមកវិញ កាំភ្លើងបើកសោ *(ឮមិនច្បាស់)* ខ្ញុំថា “អើស! មនុស្សជាងមួយលាននាក់ស្លាប់ទៅហើយ ខ្ញុំបួននាក់ទៀតអត់អីទេ ស្លាប់ទៅចុះ!” ។ ដូច្នេះចំពោះអាយុជីវិតមនុស្ស និងអាយុជីវិតប្រជាជន កាលណានឹកដល់អាយុជីវិតមនុស្សដែលស្លាប់បាត់បង់ទៅក្នុងរបបនេះ អាយុជីវិតខ្ញុំមួយអត់ការ ។ *[១៣:៣៥:៤៧-៥៦ ជនជាប់ចោទនិយាយភាសាបារាំង]* ខ្ញុំគិតអ៊ីចឹង ។

នេះចំពោះអាយុជីវិតខ្ញុំ ខ្ញុំឱ្យតម្លៃប៉ុណ្ណឹង ។ ដូច្នេះ ក្នុងមួយឆ្នាំហ្នឹងខ្ញុំធ្វើអីអត់កើតទេ រហូតៗដេកសំកុក ។ ចុងបញ្ចប់ខ្ញុំនឹកឃើញវិធីមួយគឺសែនសុំទោសជនរងគ្រោះ សែនសុំទោសឪពុកម្តាយដែលបង្កើតខ្ញុំមកប្រាថ្នាឱ្យកូនល្អ ខ្ញុំខ្លួនឯងក៏ប្រាថ្នាសងគុណមាតាបិតា រកផ្លូវល្អ ដល់ចុងបញ្ចប់ធ្លាក់ទៅលើផ្លូវអាក្រក់ ។

ខ្ញុំបង្កើតវិធីមួយ ដើម្បីលួងអារម្មណ៍ខ្លួនឱ្យបានស្ងប់បន្តិច គឺសែនសុំទោស មុនដំបូងគ្រាន់តែសុំទោសម្តាយឪពុកខ្ញុំ ហើយនិងគ្រូបាអាចារ្យខ្ញុំទេ ដល់យូរទៅវាជាការសែនសុំទោសជាតិប្រជាជនទាំងមូល ។ រាល់ថ្ងៃ១៧ វិច្ឆិកា ដែលជាថ្ងៃកំណើតខ្ញុំ រាល់ឆ្នាំឱ្យតែថ្ងៃ១៧ វិច្ឆិកា ខ្ញុំមិនដែលធ្វើអីកើតទេ ។ ខ្ញុំតែងធ្វើស្អីមួយបន្តិចបន្តួច សម្រាប់ជាការរំឭកនឹកដល់វិប្បដិសារីរបស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងឆ្នាំនេះ ខ្ញុំបានគូរគំនូរមួយ ប្រសិនបើលោកប្រធាន និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងលោកអនុញ្ញាត ខ្ញុំលើកបង្ហាញជូន ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អញ្ជើញជនជាប់ចោទ, អង្គជំនុំជម្រះអនុញ្ញាត ។

ជនជាប់ចោទ៖

ថ្ងៃអង្សាររបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ឲ្យដាក់-- រៀបចំដាក់បញ្ហាំងបានទេ?

អញ្ជើញក្រោកឈរឃើញ-- ជនជាប់ចោទអញ្ជើញក្រោកឈរ ។

អាចមើលឃើញទេផ្ទៀងអ៊ីចឹង?

ជនជាប់ចោទ៖

ថ្ងៃអង្សារ, ពាក្យថ្ងៃអង្សារនេះជាពាក្យ អក្សរផ្លូវការទេ ភាសានិយាយគេថា ថ្ងៃអន្សារ ។ ហើយតាមពិតមែន បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាធ្វើបុណ្យខួបថ្ងៃ៣០ កញ្ញា ១៩៧៨ ជាថ្ងៃចុងក្រោយបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាលែងធ្វើបានទៀតហើយ ។

ហើយចំណងជើងខ្ញុំដាក់ពីលើ ខ្ញុំដាក់ជារូបកណ្តាលមួយ ដាក់ថា "អបអរសាទីខួបឆ្នាំទី១៨ នៃកំណើតបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា" ។ រួចខាងលើហ្នឹងខ្ញុំដាក់រូបកៅអីបី ។ កៅអីកណ្តាលគឺតំណាងឲ្យប៉ុល ពត, កៅអីខាងស្តាំតំណាងឲ្យបងទីពីរ នួន ជា, ហើយកៅអីខាងឆ្វេងខ្ញុំដាក់តំណាងឲ្យតាម៉ុក ។ តាម៉ុកទើបនឹងឡើងអង្គុយកៅអីកិត្តិយសក្នុងពិធីបុណ្យខួបបក្សនៅពេលហ្នុងឯង១ ។

ពីលើកមុនមក ពេលខួបបក្សមានតែនួន ជា នៅពីស្តាំ, ប៉ុល ពត គាត់នៅពីឆ្វេង ហើយគាត់ឧទ្ទេសនាម ។ ក្នុងនេះសម្តីពិតមានតែមួយទេគឺសម្តី ប៉ុល ពត "មាគ៌ាត្រូវគឺឈ្នះ" ។ ក្រៅពីនោះជាពាក្យដែលខ្ញុំវិភាគអំពីការស្រមៃរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ ។

[១៣:៥៨:៣៦]

ខ្ញុំសរសេរការសមៃរបស់ តាម៉ុក ។ ខ្ញុំសរសេរថា "គ្មានអីនៅពីលើអីអញបានទេ, នៅពីលើម៉ុកមានមួក នៅពីលើមួកមានមេឃ" ។ តាម៉ុក គាត់ចូលចិត្តលេងណាស់ លេងអា*កុងសូណង់* បារាំងគេថា *កុងសូណង់ស៍* ម៉ៗៗជូនគ្នា ។

ឯចំណែក ប៉ុល ពត វិញ ខ្ញុំគូរហើយ ខ្ញុំដាក់ការស្រមៃរបស់ប៉ុល ពតថា "សន្តតិវង្ស *ឌីណាស្ទី* របស់ ប៉ុល ពត ឈរយ៉ាងរឹងមាំនៅលើកម្លាំងរបស់ ម៉ុក" ។

ឯចំណែក នួន ជា វិញខ្ញុំដាក់ថាគាត់ស្រមៃ "អាណាធ្វើស្តេច ក៏អញនៅតែឧបរាជ" ។ នេះខ្ញុំតំណាងឲ្យអារម្មណ៍របស់មនុស្សម្នាក់ៗ ហើយនៅខាងក្រោមខ្ញុំគូសក្បាលខ្មោច សុទ្ធតែក្បាលខ្មោច ។ ហើយលើកទំនាយរបស់ចាស់ទុំម្នាក់ដែលគាត់ប្រាប់ខ្ញុំ អង្កាល់ដែលខ្ញុំទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅតានេស ។ តានេស ហ្នឹងជាភូមិមួយ នៅក្នុងឃុំសឹង្ហ ស្រុក-- បើមិនស្រុកគោកមន ខ្ញុំមិនច្បាស់ទេ គឺស្រុកបន្ទាយ

អំពិល ។ អ្នកដែលនៅចាំដែរ តុលាការលោកអាចសួរបាន វរសេនីយ៍ នាក់ វង់ នៅប្រចាំការនៅបន្ទាយអំបិលរាល់ថ្ងៃនេះ ឮពាក្យហ្នឹងទាំងអស់គ្នាជាមួយនឹងខ្ញុំ ។ ហើយរូបដែលខ្ញុំគូរកណ្តៀវបីផ្គុំគ្នាហ្នឹង តុលាការលោកមើលចុះ កណ្តៀវបីផ្គុំគ្នាហ្នឹងទៅជាអក្សរ "បក្ខ" បានន័យថា បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានេះ ខ្ញុំជៀលយូរហើយ តាំងពី៧៤មកមិនមែនជាអ្នកអនុវត្តផ្តាច់ការវណ្ណៈអធន គឺអ្នកអនុវត្តផ្តាច់ការកសិករដ៏ងងឹតងងុល ហើយខាងខ្នង លោកប្រែខាងខ្នង ខ្ញុំមានអត្ថាធិប្បាយជូនជាអក្សរខ្មែរច្បាស់លាស់ ហើយសូមចប់ប៉ុណ្ណេះ។

[១៤:០១:២១]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះ សម្រេចយកឯកសារដែលជាគំនូរ និងបទបង្ហាញកំណត់សម្គាល់របស់ជនជាប់ចោទ ដែលបានបង្ហាញអង្គជំនុំអម្បាញ់មិញនេះ ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ។

ជាបន្ត គឺសូមអញ្ជើញមេធាវីការពារក្តី សូមឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតប ទៅនឹងបទចោទប្រកាន់ដោយសង្ខេប ដែលធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ សូមអញ្ជើញ ។

លោក ការ សាវុត្ថ៖

សូមគោរព ប្រធាន សូមគោរព អង្គសវនាការទាំងមូល ។

ខ្ញុំជាមេធាវី ការពារជនជាប់ចោទឈ្មោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅឌុច ដែលត្រូវជាប់ចោទពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការបំពារបំពាន់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ និងការរំលោភបំពារទៅលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ១៩៥៦ ។

សវនាការទីគោរព! ក្រោយពីបានតាមដានយកចិត្តទុកដាក់បំផុតនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ចោទប្រកាន់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារ សូមលើកឡើងនូវមតិមួយចំនួនជូនតុលាការ ក៏ដូចជាជូនអង្គសវនាការទាំងមូល ដើម្បីធ្វើការពិចារណាថ្លឹងថ្លែងរកយុត្តិធម៌តាមច្បាប់ដូចតទៅ៖

តើមានគោលបំណងយ៉ាងណាខ្លះ បានជាមានការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ? ក្នុងការការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនេះ គឺរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានគោលបំណងធំៗបីយ៉ាងគឺ គោលបំណងទីមួយ គឺដើម្បីរកយុត្តិធម៌ជូនដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ អ្នកដែលបានស្លាប់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងអ្នកដែលនៅរស់នៅសេសសល់ពីការកាប់សម្លាប់ ។ គោលបំណងទីពីរ គឺដើម្បីកុំរបបដ៏ឃោរឃៅនេះ កើតមាននៅលើទឹកដីកម្ពុជាជាលើកទីពីរ ។ គោលបំណងទីបី គឺក្នុងការរក

យុត្តិធម៌នេះ គឺឲ្យគោរពអធិបតេយ្យភាពជាតិខ្មែរ ។ អ៊ីចឹង ដើម្បីឲ្យវិញ្ញាណក្ខន្ធអ្នកដែលស្លាប់អាចទទួលយកបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់ស្លាប់ក៏គេអាចទទួលយកបាន លុះត្រាតែការរកយុត្តិធម៌បានធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ព្រោះច្បាប់តម្រូវឲ្យយកមកកាត់សេចក្តីនេះ តែមនុស្សពីរជំពូកប៉ុណ្ណោះទេ ។

ជំពូកទីមួយ គឺមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ តើអ្នកណាខ្លះជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ? អ៊ីចឹង មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានប៉ុន្មាន ? ត្រូវយកមកកាត់ទោសឲ្យអស់កុំឲ្យសល់ នោះទើបវិញ្ញាណក្ខន្ធអ្នកដែលស្លាប់អាចទទួលបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់សម្លាប់ក៏គេអាចទទួលយកបាន ។ បើនៅសេសសល់ មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មិនយកមកកាត់ទោសឲ្យអស់ទេ គឺកុំកាត់សេចក្តីទាំងអស់គ្នា វាល្អជាង ព្រោះកាត់ខ្លះអត់ខ្លះ វាមិនមានយុត្តិធម៌ទេ ហើយវិញ្ញាណក្ខន្ធអ្នកដែលស្លាប់បាត់ក៏ពុំអាចទទួលបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់សម្លាប់ក៏គេពុំអាចទទួលយកបាន ។ ដូច្នេះ មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានចំនួនប៉ុន្មាននាក់ត្រូវរៀបរាប់ឈ្មោះឲ្យអស់កុំឲ្យសល់ ។ រួចចោទប្រកាន់ទាំងអស់យកមកកាត់សេចក្តីទាំងអស់ ទាំងអស់នេះ ជាភារកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារសុំឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាបំពេញភារកិច្ចនេះឲ្យបានល្អ ។ ម្យ៉ាងទៀត មតិជាតិក៏ដូចជាមតិអន្តរជាតិមួយចំនួន គេមិនបានដឹងថាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានចំនួនប៉ុន្មាននាក់ ? ហើយមានឈ្មោះអ្វីខ្លះនោះទេ ? ដែលត្រូវយកមកកាត់សេចក្តី ។ ចំពោះមេដឹកនាំកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យណាដែលបានស្លាប់មុនពេលកាត់សេចក្តីនេះ គឺសុំឲ្យតុលាការចេញសាលក្រមរំលត់បណ្តឹងអាជ្ញា អ្នកដែលត្រូវយកមកដែរគឺជំពូកទីពីរ ។ ជំពូកទីពីរគឺជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនិងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិនិងច្បាប់អន្តរជាតិ ។ តើអ្នកណាខ្លះជាជនទាំងឡាយដែលទទួលខ្ពស់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនិងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិនិងច្បាប់អន្តរជាតិ ? អ៊ីចឹង ជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនោះមានប៉ុន្មាននាក់ ? ត្រូវយកមកកាត់ទោសឲ្យអស់កុំឲ្យសេសសល់ នោះទើបវិញ្ញាណក្ខន្ធដែលស្លាប់អាចទទួលយកបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សេសសល់ពីការកាប់សម្លាប់ ក៏គេអាចទទួលយកបាន ។ បើយកមកកាត់សេចក្តីមិនអស់ទេ នៅមានសេសសល់ខ្លះ ដូចខ្ញុំជម្រាបអម្បាញ់មិញ កុំកាត់សេចក្តីទាំងអស់គ្នា វាល្អជាង ព្រោះកាត់ខ្លះអត់ខ្លះ វាមិនមានយុត្តិធម៌ទេ ហើយវិញ្ញាណក្ខន្ធដែលស្លាប់បាត់ក៏គេមិនមកទទួលយក ឯអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់សម្លាប់ ក៏គេពុំអាចទទួលយកបានដែរ ។

ជារួមបើយកមនុស្សក្រៅពីរជំពូកនេះ មកកាត់សេចក្តី ក៏វិញ្ញាណក្ខន្ធអ្នកដែលស្លាប់ទទួលយកពុំបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់សម្លាប់ ក៏គេទទួលយកពុំបាន ព្រោះច្បាប់ពុំតម្រូវឲ្យមនុស្សក្រៅពីរជំពូកនេះមកធ្វើការកាត់សេចក្តីនោះទេ ។ ម៉្យាងទៀត ការមិនបានកំណត់ឈ្មោះ មិនបានរៀបរាប់ឈ្មោះជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិឲ្យអស់ទេ គឺជាការមួយមិនច្បាស់លាស់ នាំឲ្យមានការសង្ស័យដល់អ្នកដែលធ្លាប់ធ្វើខ្មែរក្រហម នាំឲ្យលេចឮថា ចង់ចាប់នេះទៀត តិចទៅថាចង់ចាប់នោះទៀត ទាំងអស់នេះជាហេតុមួយនាំឲ្យអ្នកដែលធ្លាប់ធ្វើខ្មែរក្រហម នៅមានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំង ។

[១៤:០៨:៤៩]

ដូច្នេះ ជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភច្បាប់ផ្សេងៗនោះ ត្រូវរៀបរាប់ឈ្មោះឲ្យអស់តែម្តងកុំឲ្យសល់ រួចត្រូវចោទប្រកាន់ទាំងអស់យកមកកាត់សេចក្តីទាំងអស់ ទាំងអស់នេះ ជាភារកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា តែសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានបំពេញភារកិច្ចនេះទេ ។ ម៉្យាងទៀត ដូចខ្ញុំជម្រាបអម្បាញ់មិញ មតិជាតិ ក៏ដូចជាមតិអន្តរជាតិ គេមិនបានដឹងថាជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនោះ ចំពោះការរំលោភ និងចំពោះការបំពានច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិនោះ វាមានប៉ុន្មាននាក់ ? មានឈ្មោះអីខ្លះដែលត្រូវយកមកកាត់សេចក្តីនោះទេ ។ ចំពោះជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភច្បាប់ដែលបានស្លាប់មុនពេលកាត់សេចក្តីនេះ គឺសុំឲ្យចេញសាលក្រមរំលត់បណ្តឹងអាជ្ញា ។

ចំណុចទីបីធំ គឺខ្ញុំជម្រាបអំពីចំនួនមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវបំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងចំពោះការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិនិងច្បាប់អន្តរ-ជាតិ ។ តើមានចំនួនទាំងអស់ប៉ុន្មាននាក់ ? មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬហៅថាមេខ្មែរក្រហម និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងចំពោះការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិ មានចំនួនទាំងអស់តែដប់បួននាក់គត់ ហើយក្នុងចំណោមដប់បួននាក់នេះ ឥតមានឈ្មោះ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅឌុច ថ្វីដ្បិតតែអម្បាញ់មិញនេះ កាំង ហ្កេក អ៊ាវ ហៅ ឌុច បានទទួលកំហុសរបស់ខ្លួនក៏ពិតមែន តែខ្ញុំជាមេធាវីការពារ ខ្ញុំត្រូវតែស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនវិញ្ញាណក្ខន្ធអ្នកដែលស្លាប់ក៏ដូចជាអ្នកដែលនៅរស់។ ដូច្នេះ ការយកមនុស្សក្រៅពីដប់បួននាក់នេះមកធ្វើការកាត់សេចក្តីគឺជាការបំពារទៅលើមាត្រា១នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ព្រោះមាត្រា១នៃ

ច្បាប់នេះ ឲ្យកាត់សេចក្តីតែមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនិងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិដែលមានចំនួនតែដប់បួននាក់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ម៉្យាងទៀត ការយកមនុស្សក្រៅពីដប់បួននាក់នេះមកធ្វើការកាត់សេចក្តីក៏វិញ្ញាណក្ខន្ធដែលស្លាប់ពុំអាចទទួលយកបាន ហើយអ្នកដែលនៅរស់សល់ពីការកាប់សម្លាប់ ក៏គេពុំអាចទទួលយកបាន ។

ចំណុចទីបួន ការយកកាំង ហ្កេក អ៊ាវ ហៅ ឌុច មកកាត់សេចក្តីតែម្នាក់ឯង តើជាការត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឬទេ ? យុត្តិធម៌ឬទេ ? ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានគុកទាំងអស់១៩៦គុក ខ្ញុំសុំអនុញ្ញាតកន្លែងហ្នឹង ជម្រាបថា១៩៦គុកហ្នឹង បើតាមខ្ញុំចាំ តាមខ្ញុំមើល ខ្ញុំពិនិត្យមើលទៅ គឺនៅបាត់គុកក្នុងស្រុកបាភ្នំ ខេត្តព្រៃវែងមួយទទេ អត់មាននិយាយ ព្រោះខ្ញុំមេធាវីហ្នឹង វាជាប់គុកនៅកន្លែងហ្នឹង ដល់ខ្ញុំមកមើលហ្នឹង វាបាត់អាស្រុកហ្នឹងតែម្តង បាត់នៅស្រុកបាភ្នំមានប៉ុន្មានគុក គឺបាត់ទាំងអស់ អ៊ីចឹងវាមិនអាចមិនមែន១៩៦ វាអាចដល់២០០គុក ។

មនុស្សដែលគេចាប់បញ្ជូនមកក្នុងគុក មេគុកនីមួយៗមានភារកិច្ចគ្នា ទទួលបញ្ជាពីអង្គការថ្នាក់លើដូចៗគ្នា គឺឲ្យទទួលខុសត្រូវនៅស-២១ ក៏ដូចនៅគុកទូទាំងប្រទេស ឲ្យទទួលខុសត្រូវដូចគ្នា ទីមួយកុំអ្នកដែលគេចាប់មកហើយរត់រួច ទីពីរ អ្នកដែលចាប់យកមកហើយ ត្រូវយកចម្លើយឲ្យបាន រួចអាចម្លើយនោះឲ្យឆ្លើយថាម៉េច ? ធ្វើទារុណកម្មឲ្យឆ្លើយ អ្នកឯងជា *សេ.អ៊ី.អា(CIA)* ឬជា*កា.សេ.បេ (KGB)* ឬក៏ជាកិញ្ជឿន តែបើហ្នឹងគេយកទៅសម្លាប់បានហើយ គុកណាដូចគុកណាម៉ាស្រុកខ្មែរគេឲ្យឆ្លើយអ៊ីចឹងដូចគ្នា អ្នកឯងមិនឆ្លើយគេវាយទល់តែឆ្លើយ តែឆ្លើយបានចម្លើយហ្នឹង គេយកទៅសម្លាប់ដូចគ្នា ។ ចំណុចទីបួន ក្នុងការធ្វើការទារុណកម្មដូចគ្នា កន្លែងណាក៏ដូចកន្លែងណា ធ្វើទារុណកម្មដូចគ្នាក្នុងគុក មិនដែលគុកណាមួយ កន្លែងគេយក ចាប់យកទៅហើយឲ្យយើងសប្បាយទេ ។ ទីមួយគេឲ្យធ្វើ សួរចម្លើយទៅគេឲ្យធ្វើទារុណកម្មតាមបែបត្រជាក់ តាមបែបត្រជាក់អ្នកឯងមិនឆ្លើយ គេធ្វើទារុណកម្មតាមបែបក្តៅ គឺវ៉ៃ។ ទារុណកម្មត្រជាក់ផងក្តៅផង ដែលគេហៅថាទារុណកម្មបែបអង្កៀមតាមរបៀបអង្កៀម ឃើញទេ? នេះជាចំណុចទីបួន ។ ទីប្រាំ កាលណាសួរចម្លើយរួចហើយ ត្រូវកម្ទេចឲ្យបានគេ អត់មានត្រូវការលែង តែចូលគុកហើយត្រូវសម្លាប់ឲ្យគេឲ្យបាន នេះភារកិច្ចទាំងអស់ហ្នឹងគុកណាក៏ដូចជាគុកណាដែរ ។ ដូច្នេះ ចោទប្រកាន់ ឌុច ជាមេគុក ត្រូវចោទប្រកាន់មេគុកទាំង១៩៦ ឬក៏២០០នោះ ហើយជនទាំងឡាយដែលធំជាងមេគុកនោះ មានប៉ុន្មាននាក់ត្រូវចាប់យកមកទាំង

អស់មកកាត់សេចក្ដី ព្រោះត្រឹមគុកគេយកមក អ៊ីចឹង ធំជាងមេគុករឹតតែយកមកទៀត ត្រូវយកមកទាំងអស់អាហ្នឹងទើបស្មើភាពគ្នា ។ ព្រោះមាត្រា៣១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានចែងយ៉ាងច្បាស់ថា ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានស្មើភាពគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ឥឡូវស្មើភាពគ្នាទេ ? គុកនីមួយៗទទួលបញ្ជាពីអង្គការតែមួយដូចគ្នា ។ គុកនីមួយៗសុទ្ធមានធ្វើទារុណកម្មដូចគ្នា មានកាប់សម្លាប់ដូចគ្នា ហេតុអ្វីក៏យកតែ ឌុច តែម្នាក់មកកាត់សេចក្ដី ? ឲ្យ ឌុច ទទួលថ្នបាក់តែម្នាក់ឯង ជំនួស១៩៥គុកទៀតនេះឬជាយុត្តិធម៌របស់ អ.វ.ត.ក? ដែលមាន *យូអ៊ិន* ដែលមានអង្គការសហប្រជាជាតិនៅក្នុងនេះដែរ? ដូច្នេះ ការយកតែ ឌុច តែម្នាក់មកកាត់សេចក្ដីដោយពុំយកមេគុកដទៃទៀត ១៩៥គុកទៀតមកកាត់សេចក្ដី គឺជាការសម្រេចមួយផ្ទុយពីខ្លឹមសារជាគោលការណ៍ចម្បងរបស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផង ត្រង់មាត្រា៣១ ។ នេះហើយជាការមិនគោរពអធិបតេយ្យភាពជាតិខ្មែរ ពីព្រោះការកាត់សេចក្ដីនេះគេឲ្យគោរពអធិបតេយ្យជាតិខ្មែរ ។ ឥឡូវគោរព ឬហើយនៅ ?

[១៤:១៥:៤៤]

តាមគោរពបំណងទីបីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺការកាត់សេចក្ដីនេះ គឺថាឲ្យគោរពអ៊ីចឹង នេះឲ្យគោរព ។ ឥឡូវនេះ អធិបតេយ្យជាតិខ្មែរត្រូវបានគេជាន់ឈ្លីចោល ឬមិនជាន់ឈ្លីចោល? បើគេមិនគោរពមាត្រា៣១ យ៉ាងដូច្នេះ ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញជាបណ្ដុំក្បាលរបស់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ឥឡូវត្រូវគេជាន់ឈ្លីចោល ។ សូមពិចារណា ។

ហេតុនេះមេធាវីការពារមិនអាចទទួលយកបានទេ ។ សូមឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាមេត្តាពិចារណាសាជាថ្មីលើចំណុចនេះ ។ លោកសហព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកទទួលបន្ទុកនៃការចោទប្រកាន់នេះ ត្រូវពន្យល់ប្រាប់តុលាការហេតុអ្វីក៏យកតែ ឌុច ម្នាក់មកជំនុំជម្រះ ។ មិនយកមេគុក១៩៥ទៀត មកកាត់សេចក្ដី ហើយមិនយកអ្នកដែលធំជាងមេគុកហ្នឹងមកកាត់សេចក្ដីទាំងអស់ ។ ត្រូវពន្យល់ប្រាប់តុលាការឲ្យបានច្បាស់ មុននឹងយក ឌុច ដាក់គុកត្រូវឲ្យគេអស់ចិត្តគេ ។

ដូច្នេះយកតែ ឌុច ម្នាក់មកកាត់ទោស ។ មកពីថាមាន ឌុច នេះជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬក៏ជាជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនិងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិនិងអន្តរជាតិ ? សូមបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ ។

ដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវពន្យល់តុលាការឲ្យបានច្បាស់ ។ តើ ឌុច ជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ ឬជាមេដឹកនាំខ្ពស់បំផុត? មានឯកសារអីដែលបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់លាស់? រឿងមេធាវីគាត់-- ខ្ញុំមានឯកសារ

ថា ១៤នាក់ ។ ខ្ញុំមាន១៤នាក់ ។ ហើយព្រះរាជអាជ្ញាមានឯកសារអី ដែលថា ឌុច ហ្នឹងដែលត្រូវយកមកកាត់ទោស ? ឬក៏អាដែលថាហ្នឹងចេញតែពីមាត់ ? វាអត់មានច្បាប់អាន ? អាហ្នឹងសូមបញ្ជាក់គ្នាឲ្យច្បាស់ ។

[១៤:១៧:៤៤]

ទី៥) អំពីគុកទាំង១៩៦

គុកទាំង១៩៦ នេះ យើងឃើញថា ១៣២ គុកគ្មានតួលេខសម្លាប់ទេ ។ ហើយល្បីដែលសម្លាប់ច្រើន គឺគុកដូចជានៅខេត្តពោធិ៍សាត់ នៅមាច ប៉ុន្តែអត់មានតួលេខ ។ អ៊ីចឹង មានតួលេខតែ៦៤ គុក ទេ ដែលមានតួលេខសម្លាប់ ។ អ៊ីចឹង ក្នុងចំណោម ៦៤ គុក ដោយមានតួលេខបញ្ជាក់ពីចំនួនមនុស្សដែលបានស្លាប់ គឺ ស-២១ ស្ថិតនៅក្នុងលំដាប់លេខ១០ ។ ក្នុងចំណោម៦៤ ហ្នឹង ស-២១ ស្ថិតនៅលំដាប់ថ្នាក់លេខ១០ទេ ។ បើយក ស-២១ ទៅប្រៀបធៀបនឹងគុកចុងជ្រោយ ។ គុកចុងជ្រោយ គឺនៅភូមិឈើត្រាច ឃុំគោកបន្ទាយ ស្រុករលាប្អៀរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ។ ក្នុងគុកហ្នឹង សម្លាប់បានដល់ទៅដប់ប្រាំម៉ឺននាក់ ។ ដប់ប្រាំម៉ឺននាក់ គឺស-២១ គុណនឹងដប់ដងមិនទាន់ស្មើនឹងគុកចុងជ្រោយផង ។ មើលគុកចុងជ្រោយមកទាន់ត្រូវបានយកមកធ្វើការកាត់សេចក្ដីទេ ។ ហេតុអីសូមព្រះរាជអាជ្ញាបញ្ជាក់ប្រាប់តុលាការឲ្យបានច្បាស់?

សូមអនុញ្ញាតបើវង្វង់ក្រចកបន្តិច ដែលខ្ញុំទាមទារនេះ មិនមែនទាមទារឲ្យយកគុកទាំង ១៩៥ មកកាត់ទោសនេះទេ ។ គឺខ្ញុំទាមទារពិចារណារកហេតុផលប្រៀបធៀបដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឲ្យ តាឌុច នេះ គាត់បានរួចខ្លួនដូច១៩៥ មេគុកដែរ ។

សូមចូលមករឿងវិញ ។ សូមមេត្តាពិចារណាថ្លឹងថ្លែងអំពីទំហំព្យសនកម្ម ទំហំនៃការខូចខាត ទំហំនៃការអន្តរាយ ទំហំនៃវិនាសសកម្ម ទំហំនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម តើវាខុសប៉ុន្មាន គ្នាប៉ុន្មានរវាងជីវិតមនុស្សមួយម៉ឺនពីរពាន់បីរយប៉ែតសិបនាក់នៅស-២១ និងប្រាំម៉ឺននាក់នៅចុងជ្រោយ? បើគុកចុងជ្រោយសម្លាប់ដប់ប្រាំម៉ឺននាក់ត្រូវបានរួចខ្លួន ។ អ៊ីចឹង នៅស-២១ តែមួយម៉ឺនពីរពាន់ប្រាំបីរយប៉ែតសិបនាក់ត្រូវតែបានរួចខ្លួន ដោយស្វ័យប្រវត្តិដូចមេគុកទាំង១៩៥ ដទៃទៀត ។ ហ្នឹងទើបយុត្តិធម៌ ហ្នឹងទើបនឹងស្របតាមមាត្រា៣១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ ។ នែ៎! បើរួចទាំងអស់គ្នាអ៊ីចឹង អាហ្នឹងបានស្មើភាពចំពោះមុខច្បាប់ ។ មេគុកដូចគ្នា ។ គុកនីមួយៗមានសម្លាប់ដូចគ្នា ។ បើរួចខ្លួនត្រូវរួចទាំងអស់គ្នា បើជាប់គុកត្រូវជាប់គុកទាំងអស់ ។ នោះវា

ទើបយុត្តិធម៌ ដែលអាចទទួលយកបាន ។ មេគុកដូចគ្នា ។ នៅក្នុងគុកនោះមានសម្លាប់ដូចគ្នា ។ មេគុក ១៩៥នាក់ ត្រូវរួចខ្លួន ។ វាជាប់តែ ឌុច តែម្នាក់ឯង ។ តើយុត្តិធម៌នៅត្រង់ណា? សូមព្រះរាជអាជ្ញាមេត្តាបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ជូនតុលាការ ។

[១៤:២០:៥៣]

ម៉្យាងទៀត គោលបំណងទីពីររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងការកាត់សេចក្តីនេះ គឺដើម្បីកុំឲ្យរបបដ៏ឃោរឃៅនេះកើតមាននៅលើទឹកដីកម្ពុជាជាលើកទីពីរ ។ ចុះបើសម្លាប់បានតិចត្រូវជាប់គុក! ឯអ្នកសម្លាប់បានច្រើនត្រូវរួចខ្លួន ។ អ៊ីចឹង បើមានរបបនេះកើតទៀតក៏ត្រូវសម្លាប់ឲ្យបានច្រើនទើបរួចខ្លួន ។ បើសម្លាប់បានតិចមុនជាត្រូវជាប់គុកដូច តាឌុច អ៊ីចឹង ។

ហ៎! តាឌុច ជាប់គុកមកពីស្អី? មកពីគាត់សម្លាប់តិចជាងគេ ។ បើសម្លាប់ច្រើមដូចគេដប់ប្រាំម៉ឺនរួចខ្លួន ។ នេ៎ះជាមេរៀន១ ។ ស-២១ ជាគុកពិសេសដែលនៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ជូនទៅជម្រះថាមានលក្ខណៈពិសេស វាពិសេសត្រង់ហ្នឹង វាពិសេសត្រង់សម្លាប់ជាងគេត្រូវជាប់គុក ។ អាច្រើនរួចខ្លួន អាហ្នឹងពិសេសមែន ។

ដូច្នេះ ការយក ឌុច មកកាត់សេចក្តីតែម្នាក់ឯង ជាការបំពានលើគោលបំណងទីពីររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផង និងជាការបំពានលើមាត្រា៣១ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាផង ។ ហើយជាការបំពានផងដែរ ទៅលើមាត្រា១ នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក ព្រោះ ឌុច មិនមែនជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយក៏មិនមែនជាជនដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនោះទេ ។

ចំណុចមួយទៀត ខ្ញុំសូមឆ្លើយ ។ គឺទីប្រាំមួយ គឺឆ្លើយទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបានលើកឡើងថា កងទ័ពវៀតណាម ប្រជាជនវៀតណាម ដែលគេចាប់បញ្ជូនមកទួលស្លែងនេះ ត្រូវបានស-២១ សម្លាប់អស់ ។ ចោទថាប្រធាន ស-២១ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ។

សូមតុលាការពិចារណាមើល បាញ់ដូចគ្នា! វៀតណាមចូលមកស្រុកខ្មែរនាពេលនោះ ។ វៀត-ណាមសួរថា តើបើបាចទឹកដាក់គ្នា វាទទឹកទាំងសង្ខាងហើយ? ចុះ! សួរថាទាហានខ្មែរ មានវៀតណាមសម្លាប់ដែរឬទេ? ប្រជាជនខ្មែរ មានវៀតណាមសម្លាប់ដែរឬទេ? បើវាសម្លាប់ដូចតែគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ម៉េចក៏វៀតណាមមិនឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម? វាឧក្រិដ្ឋកម្មឃួនតែ តាឌុច មួយហ្នឹង? នែ៎! ថ្លឹងថ្លែងពិចារណារកយុត្តិធម៌ជូនជនដែលត្រូវចោទ ។

[១៤:២៣:៤២]

ចំណុចទី៧

ឃើញថា ឧក្រិដ្ឋកម្មនៅ ស-២១ ឌុច ឥតប្រកែកទេ ។ កំពុងសហការជាមួយតុលាការ ។ អ្វីដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើង អត់ប្រកែកទេ ស្វាគមន៍ដែពីរយកទាំងអស់ ។ តែបញ្ហាផ្លូវច្បាប់ យក ឌុច មកកាត់សេចក្តី តើវាមានបបញ្ហាជាមួយនឹង ១៩៥ គុកទៀតទេ? បើគេប្រធានគុកដូចគ្នាគេរួចខ្លួននោះ? នេះជាចំណោមមួយដែលត្រូវតែដោះស្រាយ ។

មួយទៀត លោកស្រីខាងព្រះរាជអាជ្ញាបានមានប្រសាសន៍ថា "ការកាត់ក្តីនេះទុកឲ្យមនុស្សជាតិរៀនសូត្រតាម" ។ មនុស្សជាតិនោះមិនមែនតែខ្មែរទាំងអស់មួយពិភពលោកឲ្យរៀនសូត្រតាម ។ ហើយឲ្យរៀនសូត្រតាមកើតដែរៗ ? អ្នកតិចជាប់គុក អ្នកសម្លាប់ច្រើនរួចខ្លួន ។ រៀនសូត្រម៉េចទៅ! នែ៎ សូមឲ្យពិចារណាកន្លែងហ្នឹង ។

ហើយមួយទៀត លោកព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ លោក រ៉ូប៊ឺត ពេទីត ដែលថាទ្រឹស្តីសហកម្ម ឧក្រិដ្ឋកម្មរួម គួរតែយកមកអនុវត្តនៅទីនេះ យកមកអនុវត្តនៅស-២១ ។ ខ្ញុំអត់មានប្រកែកទេ អនុវត្តចុះ ។ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវអនុវត្តទៅគុក១៩៥ ទៀត ។ ពីព្រោះគុក១៩៥ ទៀត ខ្លះសម្លាប់ដប់ប្រាំម៉ឺន ម្ភៃម៉ឺន អាហ្នឹងវាអត់សហកម្មឧក្រិដ្ឋកម្មរួមទេ? រួមអីតែស-២១ មួយ ? សូមពិចារណា ។

អ៊ីចឹង យោងតាមស្មារតី ចំណុចទីបញ្ចប់ហ្នឹង គឺយោងតាមស្មារតីមាត្រា២ នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក គឺសាលាដំបូងមានសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះតែមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ប្រជាធិបតេយ្យ និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិប៉ុណ្ណោះ ។ ឯ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច មិនមែនជាមេដឹកនាំយជាន់ខ្ពស់នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយក៏មិនមែនជាជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនិងការរំលោភច្បាប់ទាំងនោះដែរ ។ គឺជាមេគុកដូចមេគុកទាំង១៩៥ ទៀតដែរ ។ ដែលមិនត្រូវបានយកមកកាត់សេចក្តី ។

ជាទីបញ្ចប់ខ្ញុំសង្ឃឹមថា តុលាការក្នុងនាមអង្គការសហប្រជាជាតិនិងក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរមិនយក ឌុច មកឲ្យទទួលថ្នបាក់តែម្នាក់ឯង ជំនួសមេគុកទាំង១៩៥ នោះទេ ។

[១៤:២៦:៤៨]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

មេធាវីការពារក្តីអន្តរជាតិ លោក ហ្វ្រង់ ស្វ័រ រូ តើលោកមានការ-- ឆ្លើយតបទៅនឹងបទចោទប្រកាន់ដោយសង្ខេបដោយលើកឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាតពីមេធាវី ការ សាវុត្ត ដែរឬទេ?

លោក ហ្រ្វង់ស្វ័រ រូ៖

លោកប្រធានប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថា សម្រាកឥឡូវនេះ ខ្ញុំមានការរីករាយហើយខ្ញុំនឹងយកវេទិការនេះបន្ទាប់ពីការសម្រាក ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ជៀសវាងមានការរអាក់រអួលដោយរាំងស្កាត់ដោយសារសម្រាកនោះ ។ ឥឡូវនេះ យើងប្រកាសសម្រាកសាមសិបមីនុតរហូតដល់ម៉ោងបីខ្វះប្រាំនាទីសូមអញ្ជើញចូលវិញ ។

មានការអីទៅ?

[១៤:២៨:២០]

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

លោកប្រធានសូមអរគុណដែលអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំនិយាយ ។ ខ្ញុំសូមជម្រាបតុលាការថា បន្ទាប់ពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហមេធាវីការពារក្តី ។ ខ្ញុំសូមធ្វើសេចក្តីសង្កេតមួយចំនួនដែលកើតចេញពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងពីរនោះ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមរក្សាសិទ្ធិធ្វើការសន្និដ្ឋានតបទៅវិញ ។

[សវនាការសម្រាកពីម៉ោង១៤:២៨នាទី ដល់ម៉ោង ១៤:៥៧នាទី]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះសូមអញ្ជើញលោកមេធាវីការពារក្តីលោក ហ្រ្វង់ស្វ័រ រូ ឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបដែលធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា តពីលោកមេធាវី ការ សាវុត្ថ ។ សូមអញ្ជើញ ។

លោក ហ្រ្វង់ស្វ័រ រូ៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។ លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! ដូចដែលលំដាប់មកដល់ខ្ញុំនោះ ខ្ញុំបានដឹងថា អំពីសារសំខាន់នៃខណៈពេលដែលខ្ញុំទទួលបាន ដែលខ្ញុំនឹងពណ៌នាថាជាហេតុការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយ មិនមែនជាប្រវត្តិសាស្ត្រចំពោះកម្ពុជាតែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ហើយនិងជនរងគ្រោះនៃសោកនាដកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិក៏ដូច្នោះដែរ ។ ហើយក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌

ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនោះផងដែរ ដែលក្នុងន័យនេះយើងត្រូវស្វែងរកឲ្យឃើញនូវយុត្តិធម៌ដែលថា តុលាការនេះធ្វើសវនាការ ហើយនៅទីនេះនៅភ្នំពេញ ដែលធ្វើសវនាការក្នុងរឿងក្តីរបស់ ឌុច ។ ហើយសវនាការនេះនឹងផ្តល់វិភាគទានមួយទៅដល់វិស័យព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ។

ពេលវេលាដ៏សមស្របនៃការស្វែងរកយុត្តិធម៌បែបនេះ ឬក៏យុត្តិធម៌នេះដែលថា ក្នុងពេលថ្មីៗ ឬក៏ជាដំណឹងដែលយើងបានដឹង រំឭកឲ្យយើងដឹងថា គឺជាការងារមួយដ៏លំបាក ។ ថ្ងៃនេះយើងបានធ្វើសវនាការ ប្រមុខរដ្ឋមួយត្រូវបានកោះ ចេញដីកាកោះដោយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ហើយប្រមុខរដ្ឋមួយនោះត្រូវបានបដិសេធទៅនឹងយុត្តាធិការរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ។ ការបដិសេធចំពោះប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនោះ ក៏បានកើតនៅទីនោះដែរ ។

នៅទីនេះក្នុងប្រទេសកម្ពុជា លោកប្រធាន លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! ខ្ញុំបានឈរនៅទីនេះនៅចំពោះលោក លោកស្រីនៅទីនេះ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយណាស់ដែលថាទោះបីជាមានការលំបាក ឬក៏ឧបសគ្គទាំងឡាយដែលមានមុនពេលការបង្កើតតុលាការនេះក៏ដោយ ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយណាស់ថ្ងៃនេះ លោក លោកស្រីបាននៅទីនេះ ហើយឌុច ក៏បាននៅទីនេះដែរ ដែលគាត់បានអង្គុយនៅចំពោះមុខ លោក លោកស្រីចៅក្រម ។ ជនរងគ្រោះក៏បាននៅទីនេះក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានមេធាវីតំណាងរបស់គេ ។ នៅក្នុងសវនាការខ្លួនឯងនេះ យើងក៏បានពិនិត្យឃើញដែរ ហើយខ្ញុំក៏បានគាំទ្រ ហើយនិងសេចក្តីប្រកាសរួមរបស់ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជានៅថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ដែលចែងថា នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា គឺជារបត់ថ្មីដ៏សំខាន់មួយឆ្ពោះទៅរកការជោគជ័យនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានេះ ក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនឯងក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីឌុច ហើយនិងអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។

សេចក្តីប្រកាសរួមនោះ បានប្រកាសថា ការជោគជ័យ គឺឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពជាដៃគូរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយនិងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ កម្ពុជាជារដ្ឋសមាជិកមួយនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដោយហេតុថា កម្ពុជាបានឯកភាពថាឲ្យយើងមានអង្គជំនុំជម្រះមួយនាថ្ងៃនេះ ហើយមិនមានអ្វីខុសគ្នានោះទេរវាងចៅក្រមជាតិ ហើយនិងចៅក្រមអន្តរជាតិ ដែលកំពុងវត្តមានក្នុងសវនាការនេះ ហើយក៏មិនមានភាពខុសគ្នារវាងមេធាវីការពារជាតិនិងអន្តរជាតិ ហើយនិងសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងអន្តរជាតិនោះដែរ ។ នៅក្នុងសាលសវនាការនេះ អ្វីដែលយើងមានទាំងអស់គ្នានៅទីនេះ គឺចៅក្រមទាំងឡាយ ហើយនិងមន្ត្រីតុលាការ ដែលជាអ្នកធ្វើការដើម្បីធានាឲ្យមានយុត្តិធម៌ ហើយយុត្តិធម៌ត្រូវបានរកឃើញ។

លោកប្រធានជាទីគោរព លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! លោកសហព្រះរាជអាជ្ញានៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបើករបស់ខ្លួន បានពឹងផ្អែកយ៉ាងសំខាន់ទៅលើឯកសារទាំងឡាយដែលបញ្ជាក់នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ហើយអស់លោក លោកស្រីអាចនឹងពិនិត្យឃើញថា ដែលថា ភាគច្រើននៃឯកសារទាំងអស់នោះ ឌុច គឺបានឯកភាព ។ ដំណាក់កាលទៅមុខទៀត នៅក្នុងរឿងក្តីនេះយើងនឹងពិនិត្យមើលទាក់ទងទៅនឹងការទទួលស្គាល់ពីការកើតឡើងនៃអង្គហេតុដោយជនជាប់ចោទ ពេលនោះលោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងកត់សម្គាល់ថា អង្គហេតុភាគច្រើនបំផុតដែលដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយនោះ គឺជាកម្មវត្ថុដែលជនជាប់ចោទបានឯកភាព ។ ដូច្នេះ លោក រូបឺតពេទីត នៅពេលដែលលោកបានបញ្ចប់នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបើករបស់គាត់ គាត់បញ្ជាក់ថា តាមពិតលោក លោកស្រីចៅក្រមនៅទីបំផុតនោះនៃដំណាក់កាលនីតិវិធីនេះ លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងចេញនូវសេចក្តីសម្រេចដើម្បីកំណត់ ថាតើការទទួលស្គាល់បទឧក្រិដ្ឋដោយជនជាប់ចោទ គឺពិតជាការសារភាពដ៏ស្មោះត្រង់ ឬក៏ជាការសារភាពដែលស្របគ្នាជាមួយនឹងភារកិច្ចដែលគាត់ពិតជាបានអនុវត្ត ។ ចំណុចនោះតាមពិតវានឹងមានលក្ខណៈថាជាចំណុចមួយដែលថា ដំណើរការនីតិវិធីជាសាធារណៈនេះនឹងបង្ហាញឲ្យឃើញច្បាស់ ពោលគឺតើកម្រិតនៃស្វ័យភាពប៉ុនណា តើកង្វះស្វ័យភាពប៉ុនណាដែល ឌុច មិនមាននៅក្នុងភារកិច្ចរបស់គាត់ក្នុងឋានៈជាប្រធាននៃស-២១ ។ ហើយនៅពេលដែលយើងបានពិនិត្យមើលចំណុចនោះ យើងនឹងប្រាកដជាបានស្តាប់មតិរបស់អ្នកជំនាញ យើងខ្ញុំបានស្នើអ្នកជំនាញមួយចំនួនជូនអង្គជំនុំជម្រះ ហើយសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានស្នើអ្នកជំនាញរបស់ខ្លួនដែរ ហើយយើងក៏មានបំណងនឹងស្តាប់មតិអស់អ្នកទាំងនោះ តាមទស្សនៈរបស់ខ្ញុំគឺមានធាតុផ្សំដ៏សំខាន់មួយដែលមិនមាន នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានមួយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ឬក៏ខ្វះចំណុចពីរ ដែលមិនបានបញ្ជាក់អំពីអំពើរន្ធត់ ឬក៏ភាពសម្ងាត់ ហើយយើងក៏បានឯកភាពដែរថា ភាពផ្តាច់ការ អំណាចផ្តាច់ការមួយនេះដែលបានធ្វើប្រតិបត្តិការក្នុងរវាងចំណុចមួយដែលថា ជាអំពើភ័យរន្ធត់ ហើយនិងការសម្ងាត់ គឺដោយសារភាពរន្ធត់ដែលវាមានផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងអំពីខ្សែរយៈនៃការបញ្ជា ដែលធ្វើឡើងដើម្បីបំពេញទៅតាមសេចក្តីពេញចិត្តរបស់ថ្នាក់លើដែលជាអ្នកចេញបញ្ជាទាំងនោះ ។ នេះហើយជាមូលហេតុដែលថា ឌុច ជម្រាបជូនលោក លោកស្រីចៅក្រម ហើយបានជម្រាបជូនលោកសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត គឺជាខ្ញុំដែលជាអ្នកបានបញ្ជាទៅឲ្យអ្នកក្រោមបង្គាប់របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំទទួលការខុសត្រូវក្នុងរឿងហ្នឹង ។ ហើយខ្ញុំសូមជម្រាបលោក លោកស្រីចៅក្រមថា មិនមែនមានមនុស្សច្រើនប៉ុន្មានទេ ដែលនៅក្នុងប្រទេសនេះថ្ងៃនេះ ដែល

នឹងទទួលស្គាល់ថា ពួកគេខ្លួនឯងជាអ្នកបានផ្តល់បញ្ជា ប្រគល់បញ្ជារបស់ខ្លួនទៅឲ្យអ្នកដទៃ ។ តើចំណុចនេះមានន័យដែរឬទេថា យើងត្រូវពិនិត្យមើលភាពស្ងប់ស្ងាត់នៅក្នុងអង្គហេតុមួយដែលថា គាត់តាមពិតគាត់បានទទួលបញ្ជា ។ អ្វីដែលយើងបានឯកភាពថា កើតមានឡើងនៅខាងក្រោមគាត់ គឺកើតឡើងដូចគ្នាពីខាងលើគាត់នោះដែរ។

ប៉ុន្តែគាត់បាននិយាយថា ខ្ញុំបានទទួលបញ្ជាទាំងឡាយ ខ្ញុំបានបញ្ជូនបញ្ជាទាំងនោះ ខ្ញុំទទួលខុសត្រូវចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលបានកើតឡើងនោះ ។ យើងនឹងត្រឡប់ទៅរកបញ្ហាមួយដែលថា ជាការបញ្ជាដែលមិនមែនជាធាតុផ្សំដោះបន្ទុកនោះទេ ប៉ុន្តែ ដោយហេតុថាអង្គជំនុំជម្រះនៅ *នូរឹមប៊ឺក* នោះបានចាត់ថា ជាស្ថានសម្រាលទៅវិញ ។ លោកសហព្រះរាជអាជ្ញានៃការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា និងបានធ្វើកិច្ចការល្អ ដែលបានយកទៅដែលយោងទៅរកសារព័ត៌មាន*កាដែត* ឈ្មោះលោក *សាកឡង់តូ* នៅខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨នោះ ។ ដូច្នេះ យើងបានស្តាប់មតិសន្និដ្ឋាន របស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាពីបញ្ហានេះ ហើយលោកព្រះរាជអាជ្ញា លោកមេធាវី សហមេធាវីរបស់ខ្ញុំ ការ សាវុត្ថ ក៏បានបញ្ជាក់ផងដែរថា សូមអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំនិយាយជាសាធារណៈ ថាតើខ្ញុំមានការគោរពកម្រិតខ្ពស់ប៉ុនណា ចំពោះលោក ការ សាវុត្ថ ដែលគាត់ក៏ជាអតីតអ្នកទោសរបស់ខ្មែរក្រហមនោះដែរ ហើយគាត់ក៏បានការពារកូនក្តីរបស់គាត់ម្នាក់ ហើយគាត់ប្រកាន់អាជីពរបស់គាត់ដ៏ល្អ ។ លោក ការ សាវុត្ថ តាំងពីចាប់ផ្តើមនៃទសវត្សរ៍ទី៨០មក នៅពេលដែលគាត់បានធ្វើជាគ្រូបង្រៀន គាត់បានយកកូនសិស្សរបស់គាត់មួយចំនួនទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅស-២១ ថាតើគាត់អាចស្រមៃឃើញទេ ថាតើថាថ្ងៃមួយគាត់នឹងក្លាយទៅជាមេធាវីដែលការពារ ឬក៏តំណាង ឬក៏តំណាងឲ្យប្រធាននៃស-២១នោះ ។ ជោគវាសនាមួយនេះ គឺវាមានលក្ខណៈជាចរិតលក្ខណៈដែលបានកើតមានឡើងជាក់ស្តែងនៅទីនេះនោះឯង ។ ដូចដែលគាត់បានជម្រាបជូន លោក លោកស្រីចៅក្រម ដែលថា លោកសហព្រះអាជ្ញា លោកស្រីសហព្រះរាជអាជ្ញា បានលើកឡើងជូនលោកសហព្រះរាជអាជ្ញានោះគឺថា គឺមានតែអ្នកដឹកនាំខ្ពស់បំផុតដែលនឹងត្រូវជំនុំជម្រះ ហើយលោក ការ សាវុត្ថ នោះបានបញ្ជាក់ថា សូមកុំឲ្យចាត់ទុក លោក ឌុច ជាអ្នកទទួលថ្នាក់ក្នុងរឿងក្តីនេះ ។ ហើយក្នុងករណីនោះ លោក លោកស្រីចៅក្រម ឬយើងទាំងអស់គ្នាបានស្តាប់ហើយថា ឌុចគាត់បានជម្រាបជូនតុលាការ ។ ខ្ញុំសូមអរគុណអង្គជំនុំជម្រះដែលអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំបានចូលរួមក្នុងដំណាក់-កាលជំនុំជម្រះនេះ ។ លោក លោកស្រីចៅក្រម ត្រូវតែជឿខ្ញុំគឺថា គឺមិនមែនជាការងាយស្រួលនោះទេដើម្បីឲ្យយើងជួបគ្នាទីនេះជាសាធារណៈក្នុងសាលសវនាការប្រឈមមុខជាមួយជនរងគ្រោះ ហើយនិង

សាធារណជន ដែលមកកាន់ទីនេះ ដើម្បីនិយាយបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំទទួលស្គាល់ ខ្ញុំមានការខ្មាស់អៀននឹងអ្វីដែលខ្ញុំបានធ្វើ តើលោកគិតឃើញទេ ថាតើ គឺជាការសាមញ្ញដែលគាត់អាចធ្វើបានដូចដែលគាត់និយាយនោះដែរឬទេ? គឺជាផ្លូវមួយដ៏វែង ដែលយើងត្រូវធ្វើដំណើរ គឺជាផ្លូវមួយដ៏វែងឆ្ងាយដែលត្រូវធ្វើដំណើរម្នាក់ឯងក្នុងរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ ។ នេះហើយ ជាគំនិតដែលខ្ញុំបានពិនិត្យ ខ្ញុំយល់ពីគំនិតគាត់តាំងពីការជួបគ្នាដំបូង ។ គាត់បាននិយាយមកខ្ញុំថា គាត់បាននិយាយថា ខ្ញុំទទួលស្គាល់ ខ្ញុំមានបំណងនឹងទទួលស្គាល់ ហើយនិងនិយាយជម្រាបជូនចៅក្រមទាំងឡាយ ខ្ញុំចង់និយាយចំពោះមុខជនរងគ្រោះ ។

[១៥:១៥:១៤]

ដោយមានការឯកភាពយល់ព្រមពីគាត់ យើងក៏បានអនុវត្តធ្វើការសម្តែងឡើងវិញ ចំពោះអស់លោក លោកស្រី ដែលមិនថិតនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិលឡទេ ។ ការសម្តែងឡើងវិញ នៅក្នុងរឿងក្តីគឺជាករណីដែលចាំបាច់ ដែលត្រូវលើកឡើងនៅក្នុងដំណើរការរឿងក្តី ប៉ុន្តែក្នុងករណីនេះ គឺជានីតិវិធីដ៏ចម្បងមួយ ថាតើអ្នកណាដែលអាចនឹងនឹកឃើញថា ឌុច ជាអតីតប្រធាន ឬក៏មេដឹកនាំនៃស-២១ នឹងត្រឡប់មកស-២១វិញ ដើម្បីប្រឈមមុខទៅនឹងអ្នកយាមទាំងអស់ដែលរួចរស់ជីវិតនៅក្នុងចន្លោះនគរបាលពីររូប ហើយនិងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតពីររូប តើអ្នកណាអាចគិតថារឿងហ្នឹងនឹងកើតមានបាននោះ ?

តាមសំណើរបស់មេធាវី គាត់បានឯកភាព ហើយគាត់ក៏បានប្រាប់មកយើងថា គាត់បានថា បាទ ខ្ញុំនឹងទៅជើងឯកជាមួយលោកចៅក្រម ហើយនិងសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ បាទ ខ្ញុំនឹងទៅស-២១ ប៉ុន្តែខ្ញុំស្នើចំណុចពីរ ។ ទីមួយ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតសុំពេលខ្លះសម្រាប់ខ្លួនឯងផ្ទាល់ បើមិនមានអ្នកណានឹងបង្ហាញនូវទស្សនៈអ្វីៗនោះទេ ហើយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏បានអនុញ្ញាតឲ្យគាត់ថិតនៅម្នាក់ឯងក្នុងរយៈពេលមួយ ហើយគាត់ក៏បាននិយាយតទៅទៀតថា ខ្ញុំសុំឲ្យផ្តល់សិទ្ធិដើម្បីខ្ញុំនិយាយទៅជនរងគ្រោះនៅពេលដែលគេវត្តមាន ជាពិសេស ជាអតីតអ្នកយាម ហើយនិងជនរងគ្រោះនៅស-២១ ។

ឥឡូវនេះ លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងពិនិត្យឃើញហើយថាជនរងគ្រោះដែលថា មិនបានវត្តមាននៅក្នុងការសម្តែងឡើងវិញនោះទេ ក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនេះ លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងបានពិនិត្យឃើញនូវខ្សែភាពយន្តដែលបានថតពីការសម្តែងនេះឡើងវិញ ។ ហើយយើងនឹងមានឱកាសក្នុងការពិនិត្យមើលនៅក្នុងដំណាក់កាលដែលបានអនុវត្តជាជំហានៗ ។ ដោយឃើញថា មានទឹកភ្នែកដែល

ឯកសារដើម

បានស្រក់នៅចំពោះមុខ ឌុច ហើយនិងជនរងគ្រោះដែលបាននិយាយគ្នាទៅវិញទៅមកដែលថា នៅពេលនោះមិនមានអ្នកណាម្នាក់ គឺស្មោះត្រង់ ហើយក៏នេះជាទិដ្ឋភាពមួយ ដែលគឺជាគុណប្រយោជន៍ដ៏ចម្បងនៃដំណើរការនីតិវិធីច្បាប់ ។ ថាតើអ្វីដែលមានកំពស់ខ្ពស់ជាងយុត្តិធម៌ ដែលថានីតិវិធីផ្លូវច្បាប់អ្វីដែលអាចប្រសើជាងនេះ ដែលធ្វើឲ្យ ឌុច ហើយនិងអតីតអ្នកក្រោមបង្គាប់ជាជនរងគ្រោះជួបគ្នាបាននោះ ។

មិនថាអ្វីគឺជាភាពសោកសៅដូចដែលលោកបានលើកឡើង ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងព្រឹកនេះគឺភាពសោកសៅដែលជាការពិតទៅកើតឡើងចំពោះជនរងគ្រោះដែលស្លូតត្រង់មិនថាការសោកសៅនោះយ៉ាងម៉េចទេនោះ ។ សាមសិបឆ្នាំក្រោយមក ខ្ញុំចង់ឲ្យយើងគិតថា បុគ្គលម្នាក់នៅថ្ងៃនេះ គាត់ប្រឈមមុខនៅទីនេះ ខ្ញុំសូមនិយាយឡើងវិញ វាមានភាពចាំបាច់ក្នុងការមានភាពក្លាហានមួយ ហើយយើងត្រូវតែធ្វើឲ្យបានចំពោះភាពក្លាហាននេះ ។ អ្វីដែលអនុញ្ញាតឲ្យបុរសមួយរូបដែលគាត់ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាទាំងអស់នេះ អ្វីដែលអនុញ្ញាតឲ្យគាត់ធ្វើដូច្នេះ មិនមែនគាត់មានភាពជឿជាក់ថា គាត់មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងមនុស្សធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ គឺគាត់សុំឲ្យមានការអភ័យទោសពីជនរងគ្រោះ ហើយគាត់ថ្លែងសេចក្តីថ្លែង ចំពោះប្រជាជន ហើយគាត់ធ្វើសេចក្តីថ្លែងជូនប្រជាជនជំនាន់ក្រោយថា អានេះគឺអ្វីដែលពួកយើងបានធ្វើ អ្វីដែលយើងធ្លាក់ចូលទៅក្នុងរណ្តៅនេះ ចំណុចនេះគឺ អ្វីដែលយើងមិនគួរដើរតាមគន្លងនេះឡើយ ។ ដូច្នេះ ជាការពិតណាស់ លោក លោកស្រីចៅក្រម សហព្រះរាជអាជ្ញាជាទីគោរព! ក្នុងនាមជាមនុស្សធម៌ គឺយើងមានចំណុចមួយដែលវាជាបញ្ហា ហើយគាត់ទទួលស្គាល់ទៅលើចំណុចមួយចំនួន ។ ជាការពិតណាស់ ប្រហែលជាយើងទាំងអស់គ្នាផងដែរ យើងមានបញ្ហាមួយចំនួនទើបយើងសារភាពក្នុងនាមរបស់យើង ។ សវនាការនេះប្រហែលជាបង្ហាញថា យើងក៏មានតួនាទីណាមួយនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះនេះ យើងចង់បង្ហាញអំពីសៀវភៅដែល ឌុច សរសេរ គឺជាការងាររបស់គាត់ទាំងអស់នៅក្នុងសៀវភៅនោះ ។ យើងនឹងយល់អំពីការងារទាំងអស់នោះ គឺគាត់មិនមែនសរសេរសៀវភៅទាំងអស់នោះទេ គឺថាមានគេផ្សេង អ៊ីចឹង យើងអាចយល់ខុសទៅលើបញ្ហាមួយចំនួន អ៊ីចឹងយើងអាច គឺយើងក៏អាចមានបញ្ហាក្នុងការទទួលស្គាល់បញ្ហាមួយចំនួន ដែលវាមានភាពឈឺចាប់ចំពោះយើងទាំងអស់គ្នា ។

ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមលើកឡើងម្តងទៀតសាជាថ្មី សវនាការមួយនេះ គឺនឹងអនុញ្ញាតឲ្យយើងពិចារណាបានជ្រៅជាងនេះ ។ យើងមានឱកាសនៅក្នុងតុលាការនេះជាលើកទីមួយ នៅចំពោះមុខយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដែលយើងមានដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួម ជនរងគ្រោះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

លោកមានតួនាទីនៅក្នុងសវនាការនេះ ។ លោក លោកស្រី នឹងសួរសំណួរទៅកាន់ ឌុច ដែលលោក លោកស្រី ចង់ចោទសួរ ហើយដូចដែលរដ្ឋមន្ត្រីបានលើកឡើង គឺវាជាកិត្តិយសណាស់ក្នុងការស្វែងរកយុត្តិធម៌នៅទីនេះ ដែលយើងអនុញ្ញាតឲ្យមានការអនុវត្តនូវដំណើរការនីតិវិធីនៅទីនេះ ។

[១៥:២៣:៣២]

ជាអកុសល ខ្ញុំសូមធ្វើការបញ្ជាក់ថា សំណួរទាំងអស់ហ្នឹងមិនត្រូវបានទទួលចម្លើយគ្រប់បែបយ៉ាងនោះទេ គឺខ្ញុំដឹងទៅលើបញ្ហាហ្នឹង ហើយលោក លោកស្រី នឹងដឹងទៅលើចំណុចនេះ ។ ហេតុអ្វីបានជាយើងមិនឆ្លើយសំណួរទាំងអស់នោះ ? ខ្ញុំមិនប្រាកដនោះទេ ដែលថា ឌុច ខ្លួនឯងគាត់មានចម្លើយចំពោះសំណួរទាំងអស់ ហើយសំណួរដែលមានលក្ខណៈបត់បែន ដែលវានឹកស្មានមិនដល់ ហើយយើងមិនអាចទ្រាំបាននៅមន្ទីរស-២១ ។ ហេតុអ្វីបានជាទីកន្លែងទាំងអស់នោះ គឺធ្វើអំពើទៅលើជនរងគ្រោះ ហើយបុគ្គលទាំងអស់នោះរងគ្រោះនៅពេលនោះ ហើយគឺថានរណាគេដែលគាត់ប្រព្រឹត្តអំពើដ៏សាហាវទាំងអស់នេះ ថាតើយើងអាចនៅពេលបញ្ចប់សវនាការនេះ តើយើងអាចផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះនូវមនុស្សជាតិទាំងអស់ដែរឬទេ? យើងអាចអនុញ្ញាតឲ្យបុគ្គលទាំងឡាយឬក៏បុគ្គលគ្រប់ទាំងអស់ដែលគាត់ទទួលបានមនុស្សធម៌ ត្រូវតែទទួលបានមនុស្សធម៌ ។ នេះគឺជាដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីយើង ដែលយើងត្រូវឲ្យមាននៅក្នុងដំណើរការតុលាការរបស់យើងនៅទីនេះ ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបថា កាលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំធ្វើការកត់សម្គាល់តបទៅនឹងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន តបដោយសង្ខេបរបស់មេធាវីការពារក្តីនោះ អង្គជំនុំជម្រះមិនអនុញ្ញាតតាមការស្នើសុំទេ ដោយហេតុផ្អែកតាមខ្លឹមសារនៃវិធាន៨៩ ស្ទួន២ និងសេចក្តីណែនាំស្តីពីកម្មវិធីសវនាជំនុំជម្រះរបស់អង្គជម្រះ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ ពេលនេះវាមិនមែនកិច្ចដំណើរការសវនាការដេញដោលពិនិត្យភស្តុតាងនោះទេ ។ វាគ្រាន់តែជាដំណាក់កាលមួយនៃការផ្តើមសួរសេចក្តីថ្លែងបើកសវនាការតែប៉ុណ្ណោះ ។

ជាកិច្ចបន្ត ដល់ចំណុចមួយទៀតអំពីការ អង្គហេតុដែលមានការព្រមព្រៀង ដល់ចំណុចនេះអង្គជម្រះសុំសួរទៅសហព្រះរាជអាជ្ញាថា តើមានអង្គហេតុបានព្រមព្រៀងគ្នារវាងសហព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារជនជាប់ចោទដែរឬទេ?

លោក រ៉ូប៊ឺត ពេទីត៖

អរគុណលោកប្រធាន ។ ដោយការអនុញ្ញាតរបស់លោកចៅក្រម ខ្ញុំសូមធ្វើការកែប្រែទៅលើយោបល់របស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំសូមមិនធ្វើសិទ្ធិឆ្លើយតបទេ ចំពោះសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវីការពារក្ដី ។ អ្វីដែលខ្ញុំស្នើសុំ គឺសិទ្ធិក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសង្កេត ។ អ្វីដែលខ្ញុំជឿថា លើកឡើងមុននេះគឺ ការបង្ហាញ ឬក៏សេចក្ដីបង្ហាញ ឬក៏ញត្តិរបស់សហមេធាវីការពារក្ដី ដែលតតាំងទៅនឹងយុត្តាធិការរបស់តុលាការ ឬក៏ទៅជនជាប់ចោទ ហើយនិងបញ្ហាធម្មនុញ្ញភាពរបស់តុលាការនេះ ។ ហើយគឺបានលើកឡើងថា វាផ្ទុយទៅនឹងអធិបតេយ្យភាពរបស់ប្រទេសនេះ ។ វប្បធម៌របស់ខ្ញុំ ដែលខ្ញុំលើកឡើងនៅទីនេះ គឺយើងសន្និដ្ឋានថា--

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធមិនទទួលសូមណ្ឌមពរនេះហើយ អ៊ីចឹងឲ្យចូលទៅបញ្ហាអំពីអង្គហេតុដែលបានព្រមព្រៀង ។ សូមលោកសហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឲ្យបានច្បាស់ ហើយចាប់ផ្ដើមតាំងពីចំណុចទៅ ។

លោក រ៉ូប៊ីត ពើទីត៖

សូមអរគុណ ហើយខ្ញុំបានឃើញអំពីការដាក់កំណត់របៀបវារៈ ហើយខ្ញុំនឹងត្រឡប់ទៅលើចំណុចទាំងអស់នេះវិញ ។ ជាការពិតយើងមានការព្រមព្រៀងគ្នា ប្រសិនជាអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំលើកឡើង ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់លោកចៅក្រមនៅថ្ងៃទី៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ គឺសហព្រះរាជអាជ្ញានៅថ្ងៃទី១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ។ យើងមានបញ្ហាបច្ចេកទេស ។

ខ្ញុំសូមអភ័យទោស ដោយសារតែខ្ញុំដាក់កាស់ស្ដាប់ត្រចៀករបស់ខ្ញុំជិតមីក្រូហ្វូន ។ ដូចដែលខ្ញុំលើកឡើងថ្ងៃ១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ គឺយើងបានផ្ដល់ខាងសហមេធាវីទៅលើការវិភាគទៅលើការចោទប្រកាន់ចំនួន៣៥១ចំណុច ដែលវាបានលើកឡើងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដែលមានការកែប្រែដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។ យើងបានផ្ដល់អង្គហេតុទាំងនេះជាភាសាខ្មែរ អង់គ្លេស និងបារាំង ។ ផ្នែកទីមួយ គឺបានលើកឡើងអំពីសេចក្ដីសង្ខេបទៅលើអង្គហេតុ ។ ផ្នែកទីពីរ គឺអំពីលក្ខណៈនៃច្បាប់ អំពីអង្គហេតុ ហើយទីបី គឺអត្តចរិតរបស់ជនជាប់ចោទ ។

នៅពេលដែលយើងនិយាយថា អង្គហេតុទាំងអស់លេចចេញពីដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ គឺអង្គហេតុគឺបានដកពាក្យតែម្ដង គ្រប់ពាក្យគ្រប់បែបយ៉ាងពីដីកាដំណោះស្រាយ ។ ហើយនៅក្នុងករណីមួយចំនួន គឺយើងបានដកបញ្ចេញនូវសេចក្ដីយោងទៅលើភស្តុតាង ហើយយើងដកចំណុចមួយចំនួន

ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនស្រប ហើយនិងមានការការប្រែបន្តិចបន្តួចទៅលើចំណុចទាំងអស់នោះ ។ លោក លោកស្រីចៅក្រម នឹងកត់សម្គាល់ឃើញថា លើកលែងតែមានភាពវិជ្ជមានមួយចំនួននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ។ គឺដីកានេះគឺមាន១៧១ចំណុច ហើយ១៥៦ចំណុចបានដាក់ជូនសហមេធាវីការពារក្តី ហើយកថាខណ្ឌនីមួយៗ រួមមានអង្គហេតុជាច្រើន ។ ហើយពេលខ្លះមានអង្គហេតុច្រើនមែនទែន ។ ដូច្នេះ កថាខណ្ឌទាំងអស់នោះ គឺយើងបានធ្វើការបែងចែកទៅជាការចោទប្រកាន់ទៅលើការវិភាគចំណុចទាំងអស់នេះ ដើម្បីឲ្យសហមេធាវីការពារក្តីធ្វើការឆ្លើយតបការចោទប្រកាន់ដែលបានវិភាគទាំងអស់នោះ ។

អង្គហេតុដែលបានព្រមព្រៀង ដែលយើងស្នើឡើងហើយខ្ញុំបានដាក់ជូនខាងមេធាវីការពារក្តីជាបីភាសា ។ ហើយខាងសហមេធាវី គាត់បានកត់សម្គាល់ថា តើគាត់បានយល់ស្របទាំងស្រុងយល់ស្របខ្លះ ឬក៏គាត់បានជំទាស់ដែលឬទេចំពោះអង្គហេតុទាំងអស់នោះ ? មេធាវីការពារបានបញ្ជូនមក ហើយសហព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលបាននូវថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ ។ ហើយក្រោយមកទៀតក្នុងខែមីនា យើងទទួលបានជាភាសាខ្មែរ គឺនៅក្នុងសេចក្តីឆ្លើយតបដែលលើកឡើងនៅក្នុងចំណុចចំនួនពីរ ។ ហើយខាងសហមេធាវីការពារក្តីមិនបានឆ្លើយតបទៅនឹងចំណុចទីពីរ ទាក់ទងទៅនឹងលក្ខណៈនៃច្បាប់។ ហើយទាក់ទងទៅនឹងដីកានេះ គឺអង្គហេតុមានការចោទប្រកាន់ចំនួន២៦២ ហើយមេធាវីបានឆ្លើយតបទៅលើចំណុចនេះ ចំពោះជំហរនោះគឺចំនួន៣៦១ ។ ដូច្នេះហើយ គឺនៅក្នុងការចោទប្រកាន់នោះ គឺវាមានចំណុចច្រើន ហើយគាត់បានឆ្លើយតបទៅលើចំណុចនីមួយៗ ។ ហើយជាសរុបមក គឺសហមេធាវីបានលើកឡើងឆ្លើយតបទៅលើអង្គហេតុ ហើយគាត់មិនបានផ្តល់យោបល់ផ្សេងៗ ។ ហើយចំពោះការឆ្លើយចំពោះលក្ខណៈកំណត់ទាំងអស់នោះ ការចោទប្រកាន់ចំនួន១៥៧ ក៏ព្រមព្រៀងដោយមេធាវីការពារក្តី ហើយ៨១មិនមានការជំទាស់ ហើយការចោទប្រកាន់២១ ត្រូវបានទទួលយល់ព្រម ។

ហើយបើសិនជាខ្ញុំមានលើកខុសទៅលើចំនួនសូមឲ្យមេធាវីការពារក្តីជួយកែប្រែ ដើម្បីសរុបសហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយមេធាវីការពារក្តីបានយល់ស្របគ្នាចំពោះចំណុច១៥៧ ក្នុងចំណោម៣៥១ ។ ហើយមេធាវីមិនបានតវ៉ាចំពោះចំពោះ៨១ចំណុចនោះទេ ។ ដូច្នេះហើយ យើងឃើញមានចំណុចមួយចំនួនចំនួន៣៨មិនមានការជំទាស់ពីមេធាវីការពារក្តី ។ ចំនួន១១២ចំណុច គឺមិនមានការយល់ស្រប ហើយយើងឃើញមានចំណុចខ្លះមានការយល់ស្របមួយផ្នែកនិងផ្នែកមួយចំនួន ។

ដោយការកំណត់របស់មេធាវីការពារក្តី គឺសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនមានជំហរក្នុងការយល់ស្រប ចំពោះការកំណត់ទៅលើអង្គហេតុទាំងអស់នោះរបស់មេធាវីការពារក្តីឡើយ ។ ហើយជាក់ស្តែងអង្គហេតុណាក៏ដោយ ឬក៏ការចោទប្រកាន់វិភាគផ្សេងៗ គឺត្រូវតែអនុវត្តនិងវិភាគដោយអង្គជំនុំជម្រះនៅក្នុងដំណាក់កាលផ្សេងៗ ដែលលោកបានកំណត់ ។ ខ្ញុំមិនស្នើសុំឲ្យមានការបញ្ចូលទៅលើអង្គហេតុទាំងអស់នេះនៅក្នុងកំណត់ហេតុនេះ ប៉ុន្តែវាអាស្រ័យទៅលើលោកចៅក្រមថា តើអនុញ្ញាតដែរឬអត់?

ខ្ញុំសន្និដ្ឋានថា មេធាវីការពារក្តីអាចនឹងដាក់ជូន ដោយសង្ខេបទៅក្នុងសំណុំរឿងអំពីព័ត៌មានពិស្តារថា តើការចោទប្រកាន់អង្គហេតុណាខ្លះ ដែលគាត់យល់ស្រប គាត់មិនស្រប និងគាត់ផ្តល់យោបល់ និងចំណុចផ្សេងៗទៀត? ដូចដែលខ្ញុំបានលើកឡើងអ្វីដែលយើងបានដាក់ជូន គឺបានយល់ស្រប ឬក៏មិនជំទាស់ ហើយនិងផ្តល់យោបល់ គឺត្រូវសម្រេចដោយអង្គជំនុំជម្រះ ដោយមានភាគីដែលមិនមានការតវ៉ាពីភាគី ។ យើងខ្ញុំបានដឹងថា ការមិនយល់ស្របគ្នារវាង ឬការយល់ស្របរវាងសហព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី គឺមិនចងកាតព្វកិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះនោះទេ គឺចំណុចនេះគឺបញ្ជាក់ច្បាស់ ។ ការព្រមព្រៀងគ្នា គឺបានដាក់ជូននៅក្នុងការរៀបចំសវនាការ ដែលមានការតតាំងនិងពិភាក្សាគ្នារវាងភាគីនៅពេលនោះ ។

យើងនឹងមានអ្វីភ្ញាក់ផ្អើលទេ ខ្ញុំសន្និដ្ឋានថា មេធាវីនឹងដាក់ជូនចំពោះអង្គហេតុដែលមានភាពជំទាស់មួយចំនួន ដែលវាមាននៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលតវ៉ាដោយជនជាប់ចោទ ។ ប៉ុន្តែ អង្គហេតុចោទប្រកាន់មួយចំនួន គឺបានដាក់ជូន ប៉ុន្តែមិនមានការផ្តល់យោបល់ ។ ហើយចំពោះការដាក់ឯកសារ ខ្ញុំសូមសន្និដ្ឋានថា គឺឯកសារ E៥/១១/២ ហើយខ្ញុំសូមបញ្ជាក់យើងនឹងធ្វើការពិចារណាឲ្យបានលឿនបំផុតដាក់ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះបានដឹងអំពីអង្គហេតុដែលយល់ស្របគ្នា ។ ដូច្នេះហើយខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំនឹងឆ្លើយតបសំណួរផ្សេងៗបើសិនជាអង្គជំនុំជម្រះមានសំណួរណាមួយចង់សួរមកកាន់យើងខ្ញុំ ។

[ពី ១៥:៣៧ ដល់ ១៥:៤២:០០ ចៅក្រមពិភាក្សាគ្នា]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ជាកិច្ចបន្តគឺសូមអញ្ជើញខាងមេធាវីការពារក្តី ដែលអ្វីដែលបានលើកឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងបញ្ហាអង្គហេតុដែលមានការព្រមព្រៀងនេះ តើសហមេធាវីមានអ្វីឆ្លើយតប ឬក៏កត់សម្គាល់អំពីបញ្ហានេះដែរឬទេ? បើមានសូមអញ្ជើញ ។

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

លោកប្រធាន អស់លោក លោកស្រីចៅក្រមជាទីគោរព! ខ្ញុំឯកភាពជាមួយមតិយោបល់របស់សហសេវិកនៅខាងសហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយយើងនឹងបន្តការងារនេះទៀតនៅថ្ងៃស្អែក ។ ការងារដែលបានបញ្ចប់ដោយមេធាវី ហើយនិង ឌុច ខ្លួនឯងនោះ ទាក់ទងទៅនឹងការទទួលស្គាល់នូវអង្គហេតុដែលបានស្នើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញានោះ ។ យើងបានធ្វើការនៅក្នុងដំណាក់ការដូចខាងក្រោមនេះ ពេលនេះនៅពេលនីមួយៗ ជនជាប់ចោទបានឯកភាពជាមួយនូវកថាខណ្ឌមួយ យើងបានបញ្ជាក់ថាជាក្រហមថា យើងឯកភាព ហើយគឺមានកថាខណ្ឌមួយចំនួនដែលជនជាប់ចោទចង្អុលបង្ហាញថា គាត់ឯកភាពមួយផ្នែក ហើយគាត់បានពន្យល់ហេតុអ្វីដែលគាត់ឯកភាពតែមួយផ្នែកនោះ?

លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងបានឃើញផងដែរ ចំណុចមួយចំនួនមិនមានការតទល់ទេ ហើយយើងនឹងលើកឡើងនៅពេលជំនុំជម្រះចំណុចនោះ ហើយក្នុងករណីមួយទៀត គ្រប់ពេលនីមួយៗនៅក្នុងកថាខណ្ឌដែលយើងគូសបញ្ជាក់ជាពណ៌ពណ៌ខៀវ ដែលរាប់បញ្ចូលនូវកថាខណ្ឌដែលនិយាយអំពីដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ។ កថាខណ្ឌនោះដូចជាឯកសារដែលវាផ្ទុះបញ្ចាំងឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមកដែលថា សហព្រះរាជអាជ្ញាបានពិនិត្យមើលដីកាបញ្ជូនទៅរឿងទៅជំនុំជម្រះ ហើយនិងដីកាដំណោះស្រាយ ។ ហើយចង់ឲ្យមានបញ្ជាក់ច្បាស់ថែមទៀតនោះ យើងបានបញ្ជាក់ជូនលោក លោកស្រីចៅក្រមថា តើកថាខណ្ឌណាដែលនៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ឬដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះនោះបានលើកឡើងនោះ? ហើយយើងបានបន្ថែមនៅក្នុងពណ៌បៃតង ដែលយើងបញ្ជូនទៅសំណុំឯកសាររបស់យើង ហើយយើងក៏បានចង្អុលបង្ហាញ ។ យើងបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងគំនិតមួយដែលថា សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានមានបំណងនឹងបញ្ជាក់ដូច្នោះ ដែលថាសហព្រះរាជអាជ្ញានៅក្នុងការងាររបស់ខ្លួនបានធ្វើសេចក្តីសង្ខេបមកពីដីកាដំណោះស្រាយ ហើយមិនបានបន្ថែមក្នុងអត្ថបទខ្លួនឯងនៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ហើយយើងបានបញ្ជាក់ជូននៅក្នុងឯកសារនោះជាពណ៌បៃតង ។

[១៥:៤៥:៥២]

ដើម្បីឲ្យមានភាពច្បាស់លាស់នោះ ឌុច ចង់បញ្ជាក់ថាភាពទាំងស្រុងនៃកថាខណ្ឌនៃដីកាដំណោះស្រាយនោះគប្បីតែបញ្ជាក់ ហើយយើងក៏បានបញ្ជាក់ជូននៅក្នុងឯកសារ ។ ហើយយើងខ្ញុំសូមស្នើថានឹងជូនលោកស្រីចៅក្រមនូវឯកសារនេះនៅក្នុងពេលក្រោយ ដើម្បីលើកយកមកពិភាក្សានៅពេលក្រោយ ហើយហ្នឹងគឺថាសហសេវិកខាងព្រះរាជអាជ្ញា លោក រ៉ូបឺត ពើទីត គឺថាចំណុច គឺថាធាតុផ្សំនៅក្នុង

អង្គហេតុត្រូវបានឯកភាព ហើយយើងមានការមិនឯកភាពគ្នាមួយចំណុចមួយចំនួនដែលថា សវនាការនឹងត្រូវធ្វើសវនាការ ហើយយើងនឹងខ្ញុំបញ្ជូនលោកស្រីទៅក្រមតាមមធ្យោបាយជាផ្លូវការរបស់តុលាការ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អញ្ជើញសហព្រះរាជអាជ្ញា សូមអញ្ជើញ ។

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

អរគុណលោកប្រធាន ។ វាជាការពិតណាស់ ដូចដែលសហមេធាវីបានបង្ហុលបង្ហាញ គឺបញ្ហានោះ គឺយើងមិនទាន់បានយល់ស្របគ្នានៅឡើយ គឺយើងចង់ពិភាក្សា ។ ជនជាប់ចោទគាត់ចង់ផ្តល់យោបល់ ហើយគាត់បានធ្វើដែរនៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ ហើយគឺគាត់មិនធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ ដូច្នេះយើងអាចធ្វើការដេញដោល ។ ហើយនៅចំពោះមុខតុលាការ វាអាចដែលថា យើងគួរតែធ្វើការពិចារណាទៅលើអង្គហេតុនៃការចោទប្រកាន់មួយចំនួនដែលមិនបានតវ៉ា ហើយយើងនឹងចំណាយពេលរយៈពេលពីរម៉ោង ។

ដូច្នេះហើយខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា យើងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាពិចារណាថាវាជាបញ្ហាមួយសមស្របក្នុងការប្រើប្រាស់ពេលវេលារបស់សវនាការ ដែលថាយើងនឹងដាក់មកជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ ឯក-សារនេះគឺវាគ្រាន់តែសរសេរឡើងវិញនូវអ្វីដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ។ ហើយខ្ញុំសូមឲ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការពិចារណាចំពោះនីតិវិធីដំណើរការរបស់យើង ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោកសហព្រះរាជអាជ្ញាអាចប្រាប់ដល់អង្គជំនុំជម្រះបានទេថា ឯកសារដែលមានការប៉ុនប៉ងព្រមព្រៀងគ្នាដែលកំពុងតែរៀបចំដំណើរការនេះ តើអាចផ្តល់ជូនមកអង្គជំនុំជម្រះនៅពេលណាបាន? ឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងជាមួយនឹងអង្គហេតុដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា ដែលមានកំពុងតែរៀបចំជាមួយនឹងមេធាវីការពារក្តីនេះ តើអាចផ្តល់មកអង្គជំនុំជម្រះបាននៅពេលណា ?

[១៥:៤៨:៥៨]

លោក រ៉ូប៊ឺត ពើទីត៖

ខ្ញុំសូមអភ័យទោសបើសិនជាខ្ញុំនិយាយមិនច្បាស់ ។ ឯកសារដំបូងដែលយើងបានដាក់ជូនទៅមេធាវីការពារក្តីឲ្យធ្វើការពិនិត្យសើរៗនោះ គឺបានដាក់នៅក្នុងខែមករា ជូនតុលាការនេះ ហើយនិងនោះជាឯកសារនៅក្នុងរង្វង់ក្រចកដែលខ្ញុំបានលើកឡើង ។ ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងការដាក់ឯកាសារបានន័យ

ថា ជំហរចុងក្រោយរវាងអង្គហេតុយល់ស្របគ្នានោះអាចដាក់នៅត្រឹមថ្ងៃស្អែកព្រលឹម ។ ដូច្នេះហើយ នៅក្នុងសំណុំរឿងនៅថ្ងៃស្អែក លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងមានឯកសារដែលមានចំនួនសែសិបជាង ទំព័រ ដែលចែងអំពីអង្គហេតុ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញានិងមេធាវីការពារក្តីបានយល់ស្រប ហើយមិន បានជំទាស់គ្នា ។

ដូច្នេះហើយនៅព្រឹកស្អែក លោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងមានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរក្នុងបីភាសា ចំពោះអង្គហេតុទាំងឡាយដែលយើងបានយល់ស្របគ្នា ។ ជាថ្មីម្តងទៀតដូចខ្ញុំសូមលើកឡើងគឺថា ឯក-សារទាំងអស់នេះគឺយើងគួរតែបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយសុំឲ្យមានការបកប្រែ ។ ដូច្នេះខ្ញុំប្រាកដ ថា គឺខាងផ្នែកបកប្រែនៅពេលដែលយើងបានដាក់ចូលឯកសារនេះ នៅមានការងារច្រើនទាក់ទងនឹង ការបកប្រែចំពោះឯកសារទាំងអស់នេះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោកស្រីចៅក្រមសូមអញ្ជើញ ។

ចៅក្រម ស៊ីលយ៉ា ខាត់វ៉ាយច៍៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាហើយនិងមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ គឺថា ការលំបាករបស់តុលាការយើងនោះ គឺថាយើងគំរោងនឹងធ្វើការសួរសំណួរនៅថ្ងៃស្អែក ប្រសិនបើយើង មិនដឹងថា អ្វីជាអង្គហេតុដែលយើងឯកភាពគ្នាទេ ថាតើយើងអាចនឹងធ្វើម៉េចនឹងបានទទួលឯកសារហ្នឹង ឲ្យបានឆាប់នោះ ?

លោក រ៉ូបឺត ពើទីត៖

ខ្ញុំផ្ទាល់ គឺខ្ញុំអត់ឃើញមានបញ្ហាអីទេ គឺលោក លោកស្រីចៅក្រមនឹងទទួលបានក្នុងរយៈពេល ប៉ុន្មាននាទីនោះទៀត គឺលោក លោកស្រី នឹងទទួលបានជាភាសា ជាភាសាបារាំង ភាសាអង់គ្លេស ហើយប្រហែលជាអាចជាភាសាខ្មែរ ។ ហើយខ្ញុំអត់ដឹងថាតើខាងមេធាវីការពារក្តីជំទាស់ ឬក៏ភាគី ជំទាស់ឬក៏យ៉ាងម៉េចទេ ? ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសូមលើកឡើងចំពោះបញ្ហាដែលថាយើងអាចផ្តល់ជូនក្នុងរយៈពេល ប៉ុន្មាននាទីទៀតនេះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អញ្ជើញមេធាវី ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ តើលោកមានចង់មានយោបល់អ្វីទេទាក់ទិនទៅនឹងបញ្ហានេះ?

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

មេធាវីនឹងថា សុំឱ្យបញ្ជូនឯកសារនេះទៅចៅក្រមនៅចុងបញ្ចប់នៃសវនាការនេះ ។ អត្ថបទរបស់យើងជាភាសាបារាំងហើយនិងភាសាខ្មែរ ។ ប៉ុន្តែ ពេលដែលយើងចប់ យើកផ្អាកសវនាការនេះហើយយើងនឹងបញ្ជូនសំណើនេះដើម្បីឱ្យលោក លោកស្រីចៅក្រមបានទទួលឯកសារនេះជាបារាំង និងខ្មែរ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អញ្ជើញសហព្រះរាជអាជ្ញា ចង់មានយោបល់អ្វីទៅ ?

លោក រ៉ូបឺត ពើទីត៖

ដោយការគោរព គឺថាឯកសារថតចម្លងនេះ មើលទៅវាមិនជាមិនសូវស្អាតបាតប៉ុន្មានទេ ប៉ុន្តែយើងនឹងផ្តល់ជូននូវឯកសារសមរម្យ ហើយវាត្រឹមត្រូវទាំងអស់ជូនលោកចៅក្រម ។

[ពី១៥:៥២:៥៦ ដល់ ១៥:៥៥:00 ចៅក្រមពិភាក្សាគ្នា]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ឥឡូវនេះដល់ចំណុចមួយទៀត ហើយក៏ជារបៀបវារៈចុងក្រោយសម្រាប់ដំណើរការសវនាការថ្ងៃនេះដែរ គឺចំណុចអំពីសំណើរបស់ភាគី ហើយចាប់ផ្តើមបើកសវនាការចំនួនពីរថ្ងៃមកហើយ ហើយរហូតដល់ពេលនេះ តើមានភាគីណាមានសំណើអ្វីសម្រាប់ដាក់មកចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះដែរឬទេ ? ប្រសិនបើមានសូមអញ្ជើញ ។

លោក រ៉ូបឺត ពើទីត៖

សូមអរគុណលោកប្រធាន តាមពិតខ្ញុំមានសំណើបីដើម្បីជម្រាបជូន លោក លោកស្រីចៅក្រមដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។ ទីមួយ ទាក់ទងទៅនឹងចំណុចដែលបានលើកឡើងថ្មីៗនេះ ហើយខ្ញុំបានពិភាក្សាជាមួយសហសេវិកខ្ញុំ ហើយខ្ញុំប្រកាន់ជំហរមួយ បើសិនខ្ញុំមិនយល់ច្រឡំទេ ហើយបើសិនខ្ញុំយល់ច្រឡំ សូមឱ្យអង្គជំនុំជម្រះមេត្តាកែ ហើយខ្ញុំយល់ច្បាស់ថា អង្គជំនុំជម្រះ គឺថាថ្ងៃស្អែកនេះ នឹងចាប់ផ្តើមសួរសំណួរទៅជនជាប់ចោទ ។ ហើយប្រសិនបើដូច្នោះមែន តើហើយយើងសូមឱ្យមានសេចក្តីបញ្ជាក់ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហានោះ ដោយសារខ្ញុំមើលទៅក្នុងដីកា ការបង្គាប់នោះយើងបានលំដាប់លំដោយគឺថាការសួរសំណួរទៅជនជាប់ចោទនៅម៉ោង២១នោះ គឺថាយើងនឹងធ្វើនៅថ្ងៃទី៦ ថ្ងៃទី៧ នៃខែ៤ហើយខ្ញុំសូមទទួលការណែនាំប្រសិនបើលោក លោកចៅក្រមមានមតិរឿងនេះ ។ សំណួរទីពីរ សំណើទីពីររបស់ខ្ញុំសូមទទួលការណែនាំពីអង្គជំនុំជម្រះនេះទាក់ទងទៅនឹងការបង្ហាញ បញ្ជាក់ភស្តុតាងដោយ

សាក្សីមួយចំនួន តើយើងអាចមានការចង្អុលបង្ហាញពីអង្គជំនុំជម្រះនេះ ថាតើខ្លួនមានចេតនានឹងជួបជាមួយសាក្សីដែលថា ដែលផ្អែកទៅលើភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿង គឺថាភស្តុតាងដែលទាក់ទងទៅនឹងអង្គហេតុដែលស្របទៅតាមកាលនុវត្តដូចខាងក្រោមនេះ៖

ជាភាសារដែលយើងប្រើជាសាមញ្ញនោះ យើងថា ចំពោះខ្ញុំៗ គិតថាសាក្សីខ្លះអាចនឹងត្រូវទទួលសំណួរទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ឬក៏ថ្ងៃណាមួយទៀត ហើយក៏អាចនឹងអញ្ជើញមកនៅថ្ងៃណាផ្សេងទៀត ដើម្បីពិនិត្យមើលសាក្សីក្នុងប្រធានបទមួយផ្សេងទៀត ។ ជាថ្មីម្តងទៀត ដែលខ្ញុំសុំការណែនាំថាតើយើងធ្វើម៉េចដើម្បីឲ្យយើងខ្ញុំបានជាប្រយោជន៍ក្នុងការជួយដល់លោកចៅក្រមក្នុងការងារនោះ ។

សំណើរទី៣របស់ខ្ញុំសម្រាប់ថ្ងៃនេះនោះ គឺអង្គជំនុំជម្រះនេះ គឺសុំឲ្យមេធាវីការពារឲ្យបំភ្លឺថាតើនីតិវិធីនេះ មកដល់ពេលនេះ នៅចំណុចនេះ ឬក៏ចំណុចណាមួយត្រូវឲ្យមានការតទល់អំពី នីត្យានុកូល-ភាពដែរឬទេ ? ខ្ញុំសុំស្នើថា អង្គជំនុំជម្រះ គឺថាមិនអាចបន្តទៅមុខបានទេ បើមិនមានការបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ពីមេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទ បានទាក់ទងទៅនឹងនីត្យានុកូលភាពនៃការចោទប្រកាន់នូវបុគ្គលមួយនេះ ។ ដូចដែលខ្ញុំជម្រាបជូននៅព្រឹកនេះ យើងបានឮពាក្យដែលថា ការធ្វើបែបនេះមិនស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ យើងបានឮពាក្យមួយចំនួនថា ដូចជាការបំពារបំពានទៅលើអធិបតេយ្យភាព ហើយយើងក៏បានឮដែរថាៗ ត្រចៀករបស់ខ្ញុំនៅក្នុងអាជីពជាអ្នកទទួលការអប់រំនោះ គឺថា ដូចជា ការធ្វើបែបនេះដូចជាយករដ្ឋធម្មនុញ្ញមកបំពានលើសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទឈ្មោះ ឌុច នេះ ។

ឥឡូវនេះ ដូចដែលខ្ញុំបានបញ្ជាក់គឺជាបទពិសោធន៍របស់ខ្ញុំ ដែលថាគោលជំហររបស់មេធាវីគឺមានចំណុច២ ដែលត្រូវលើកឡើង គាត់និយាយក្នុងនាមកូនក្តីរបស់គាត់ តាមការណែនាំ ហើយតាមការឯកភាពរបស់កូនក្តីរបស់គាត់ ។ ចំណុចទី២ គាត់មិនមែននិយាយឲ្យតែបាននិយាយនោះទេ ដូច្នេះពាក្យរបស់គាត់ត្រូវតែថ្លឹងថ្លែង ហើយនឹងចាត់វិធានការស្របទៅតាមនោះ ។ ចំពោះខ្ញុំពាក្យទាំងអស់នោះ ដែលខ្ញុំទើបតែបានលើកអម្បាញ់មិញនេះ គឺជាពាក្យធ្ងន់ធ្ងរណាស់តាមពិតទៅនោះ ។ ឥឡូវនេះខ្ញុំសូមជម្រាបជូនដល់អស់លោកថា អង្គជំនុំជម្រះសុំស្នើឲ្យមេធាវីការពារបញ្ជាក់ ឬក៏ធ្វើ ឲ្យបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ តាមពិតតើខ្លួនមានចេតនាដូចម្តេចឥឡូវនេះ ឬដំណាក់កាលណាមួយក្នុងនីតិវិធី ចង់ប្រឆាំងនឹងយុត្តាធិការនៃតុលាការនេះ ឬក៏សមត្ថកិច្ច ឬក៏ភាពស្របច្បាប់នៃតុលាការនេះ ពីព្រោះច្បាប់និយាយថាឲ្យភាគីនោះត្រូវធ្វើដូច្នោះ ។ វិធាន៨៩ បានចែងយ៉ាងច្បាស់ថា តម្រូវឲ្យភាគីនីមួយៗដែលចាប់ដាក់ការជំទាស់ ឬក៏អញ្ញត្រកម្មរបស់ខ្លួនទាក់ទងទៅនឹងយុត្តាធិការរបស់ខ្លួន ខ្លួនត្រូវតែគោរពវិធានមួយចំនួន

ដែលថាលោកមេធាវីបានបញ្ជាក់លើកឡើងថា វិធានមានចែងនៅត្រង់ហ្នឹងបានបញ្ជាក់ ហើយគឺថាដើម្បីការពារភាពយុត្តិធម៌នៃដំណើរការនីតិវិធី ដែលជាមូលហេតុមួយដែលខ្ញុំនិយាយថា ខ្ញុំទទួលពាក្យនេះមកខ្ញុំរន្ធត់ណាស់ ដែលថាពីរឆ្នាំ ហើយនៅក្នុងនីតិវិធីទាំងអស់នេះ ។ ចាប់ពីថ្ងៃដែលថាសវនាការលើអង្គសេចក្តីបានចាប់ផ្តើមនោះ បន្ទាប់ពីបានស្តាប់ឮលើកាលៈទេសៈមួយចំនួន ដោយការងារដ៏សមស្របមួយចំនួនហើយ ថាតើជនជាប់ចោទចង់ឲ្យដំណើរការនេះទៅមុខទេ ខ្លួនទទួលស្គាល់ថាអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ខ្លួនដែលចង់បាននូវការជំនុំជម្រះដែលយុត្តិធម៌ ហើយនិងការកាត់ទោសដោយយុត្តិធម៌។ ថាតើបន្ទាប់ក្រោយគាត់បានទទួលការ រងការចោទប្រកាន់ពីរឆ្នាំហើយតាមច្បាប់នៃតុលាការនេះ ។

ដីកាដំណោះស្រាយបានឃោងយ៉ាងជាក់លាក់ចំពោះគាត់ដែលថា គាត់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនៃកន្លែងមួយ ប៉ុន្តែមេធាវីផ្តល់ការណែនាំច្បាស់នោះទេ ដែលថាយើង នៅខែមករា យើងបានណែនាំថាតើគាត់មានចេតនានឹងលើកឡើងនូវអញ្ញត្រកម្មនោះទេ ត្រូវធ្វើតាមលំដាប់លំដោយ ដែលត្រឹមត្រូវមួយ ហើយខ្លួនបានធ្វើបែបនោះ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ដោយខ្លួននិយាយថា តាមពិតខ្លួន មានចេតនានឹងលើកឡើងបញ្ហានោះជាយថាហេតុ ចំណុចមួយនិយាយអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃបទឧក្រិដ្ឋ ថ្នាក់ជាតិ ។ ប៉ុន្តែ មិនមានពាក្យណាមួយដែលបញ្ជាក់ថាដំណើរការនីតិវិធីនេះវាផ្ទុយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬថាតើជនជាប់ចោទ គឺថាខ្លួនមិនចង់ចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះនោះទេ ដើម្បីនឹងលាក់នូវការពិត ហើយនឹងការទទួលនូវការអភ័យទោស ឬក៏ថាខ្លួននឹងចង់ទៅជាមានសេរីភាព ដែលថាតុលាការនេះមិនមានយុត្តាធិការ ។ ប៉ុន្តែ រាល់ជនជាប់ចោទចំពោះតុលាការនេះក៏ត្រូវតែលើកឡើងនូវការការពារខ្លួនដែលមានចំពោះខ្លួនដោយស្របច្បាប់ ។

ដូច្នេះហើយនេះជាភាគីមួយ ហើយខ្ញុំនឹងសូមស្វាគមន៍នូវការលើកឡើងនេះ ថាតើគាត់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងខ្ពស់បំផុតដែលថាមេធាវីនោះ បានលើកឡើងអំពីចំណុចមួយអំពីការចោទប្រកាន់មួយនៅក្នុងតុលាការនេះ ក៏ប៉ុន្តែមានវាក្យស័ព្ទមួយ គឺថាយើងមិនអាចគ្រាន់តែយកនំមួយ ហើយមកពិសានោះទេ ហើយខ្ញុំសុំស្នើថា តាមពិតគឺជនជាប់ចោទបានណែនាំទៅមេធាវីដែលថា តុលាការនេះមិនមានយុត្តាធិការចំពោះគាត់ទេ ហើយគាត់នឹងមិនត្រូវចោទប្រកាន់ចំពោះគាត់ទេ គឺថាវាផ្ទុយទៅអធិបតេយ្យភាព ហើយផ្ទុយនឹងគោលការណ៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ បើសិនជាការនោះជនជាប់ចោទបានណែនាំទៅមេធាវី ខ្ញុំគិតថានៅក្នុងវិសាលភាពនៃគោលជំហររបស់ជនជាប់ចោទនោះ ប្រហែលជាការមួយអាចនឹងឆ្លើយតបបាន ។ ដូច្នេះហើយខ្ញុំនឹងទទួលការកែតម្រូវប្រសិនបើវាមានការកែប្រែ ឬក៏ការបក

ប្រែដែលធ្វើយើងមានការយល់មិនច្បាស់នោះ ។ ដូច្នេះអ្វីដែលយើងបានលើកឡើង ស្តាប់ព្រឹកនេះ គឺតាមពិតខ្ញុំគិតថាជាចំណុចសំខាន់ណាស់សម្រាប់តុលាការដើម្បីឲ្យសួរទៅខាងមេធាវីការពារឲ្យបាន ឲ្យគាត់បញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ថាតើគាត់មានគោលជំហរដូចម្តេចទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទនេះ ។

សូមលោកប្រធានជាទីគោរព នេះហើយជាសំណើររបស់ខ្ញុំទាំងបីនោះ ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ភាគីដទៃ តើមានបញ្ហា ឬក៏សំណូមពរអ្វីចង់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះដោះស្រាយទេ ?

សូមអញ្ជើញមេធាវីការពារដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ណាមួយនៅលោកពីរនាក់នោះ ?

[១៦:០៥:៣៧]

លោកស្រី ស៊ីលឃីស្ទួត ហ្សីនស្គី៖

លោកប្រធាន លោក លោកស្រីចៅក្រម ខ្ញុំសូមដាក់សំណើមួយ ប៉ុន្តែខ្ញុំត្រូវការរយៈពេល១០ ទៅ ១៥នាទីដើម្បីផ្តល់ហេតុផលថា ហេតុអ្វីបានជាយើងស្នើសុំដូច្នេះ ។ ឥឡូវនេះ គឺយើងម៉ោង៤ និង១០នាទីរួចទៅហើយ ខ្ញុំចង់ដឹងពីលោក លោកស្រីចៅក្រម ថាតើលោក លោកស្រីចៅក្រម ផ្តល់ឱកាសនេះនៅថ្ងៃនេះ ឬក៏ចាំដល់ថ្ងៃស្អែក ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ឥឡូវនេះពេលវេលាក៏កាន់តែខិតជិតដល់ត្រូវពេលវេលាត្រូវសម្រាកហើយ ហើយអង្គជំនុំជម្រះនៅពេលនេះគ្រាន់តែចង់ដឹងថាតើភាគីណាខ្លះដែលមានបញ្ហា ឬសំណូមពរ សុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះដោះស្រាយតែប៉ុណ្ណោះ ? ចំពោះបញ្ហាជាក់ស្តែង គឺទុករង់ចាំដល់ថ្ងៃស្អែក ក៏ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះសូមរំឭកថា បញ្ហាដែលបានដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះម្តងហើយ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចរួចហើយ បញ្ហាដដែលមិនអាចយកមកលើកនៅទីនេះម្តងទៀតទេ នេះសូមបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ ។

ហើយបន្តទៀតតើមានមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីណាទៀតដែលមានការប៉ុនប៉ងក្នុងការដាក់នូវបញ្ហាផ្សេងៗដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះដោះស្រាយនោះ ?

លោក អាឡាំង វែនណឺ៖

លោកប្រធាន លោកចៅក្រម ខ្ញុំទាក់ទងទៅនឹងអំពីការកំណត់កាលវិភាគនៃការជំនុំជម្រះ ហើយយើងនឹងលើកឡើងនៅថ្ងៃស្អែក ខ្ញុំនឹងមានស្នើសំណើនៅថ្ងៃស្អែក ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញលោកមេធាវី ។

លោក ព្យែរ អូលីវីយេ ស័រៈ

អរគុណលោកប្រធាន វាមិនមែនជាការស្នើសុំទេ នៅថ្ងៃស្អែកទេ ខ្ញុំសុំបង្ហាញការសោកស្តាយដែលថា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺមិនអនុញ្ញាតឲ្យនិយាយក្រៅពីអ្វីដែលសហព្រះរាជអាជ្ញា ជនជាប់ចោទ និងសហមេធាវីកាត់ក្តីបានលើកឡើង ។ យើងខ្ញុំគួរតែគិតថាចំណុចនេះគួរតែផ្តល់ឲ្យមានសមភាពរវាងភាគី ហើយភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីគួរតែផ្តល់ឱកាសឲ្យឆ្លើយតបទៅលើបញ្ហាទាំងអស់នោះ ។

ថ្ងៃនេះយើងនិយាយក្នុងនាមប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងនាមអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ប្រធានអង្គជំនុំៈ

សំណើនេះ ហើយជាសំណើចាស់ ដែលអង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរបដិសេធរួចហើយ ដោយយោងហេតុផលសព្វគ្រប់នៅក្នុងលិខិតដីកាសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដែលសំអាងទៅលើវិធាន៨៩.២ ដែលមិនមានវិធានណាផ្សេងទៀតដើម្បីគាំទ្រឲ្យមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងគាំទ្រដល់ការចោទប្រកាន់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ ។ អ៊ីចឹង នេះយើងបានបញ្ជាក់ហើយអម្បាញ់មិញថាជាសំណើចាស់ដែលអង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចបដិសេធហើយ មិនអាចលើកឡើងម្តងទៀតទេ ។

សូមអញ្ជើញលោកស្រី ជា លាង ។

លោកស្រី ជា លាងៈ

សូមអរគុណលោកប្រធាន ហើយខ្ញុំជាសហព្រះរាជអាជ្ញានេះគ្រាន់តែបន្ថែមទៅលើចំណុចទី៣ ក្នុងសំណើរបស់ខាងសហព្រះអាជ្ញានោះ ។ ក្រោយពីបានស្តាប់នូវការឆ្លើយតបមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ ខ្ញុំគ្រាន់តែសុំរំឭកថាអ្វីដែលគាត់លើកឡើងនោះ គឺគាត់មានសិទ្ធិក្នុងការលើកតាំងពីសវនាការបឋម ប៉ុន្តែនៅក្នុងសវនាការបឋមនោះ មេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទមិនបានលើកចំណុចនេះបញ្ជាក់អង្គសវនាការទេ ។ អ្វីដែលខ្ញុំបានចាំកន្លងមកហ្នឹង គឺគាត់បានលើកអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹង រលត់បណ្តឹងអាជ្ញា ឬក៏អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងដែលទាក់ទង ដូចថាបទល្មើសហ្នឹងបានផុតកំណត់ក្នុងរយៈពេល ។ ដោយឡែកចំណុចថា ច្បាប់ដែលជនជាប់ចោទនឹងទទួលនោះមិនស្ថិតក្នុងយុត្តាធិការ គឺថាអ្វីដែលខ្ញុំចាំនោះ គឺមិនបានលើកទេ ដូច្នេះតាមវិធានផ្ទៃក្នុងមាត្រា៨៩ អំពីអញ្ញត្រកម្មនោះគឺបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ហើយថាមិនត្រូវទទួលយកទេ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគ្រាន់តែរំឭកទៅលើចំណុចនេះតែប៉ុណ្ណោះ ។ អរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

មេធាវី ហុង គីមសួន ។

លោក ហុង គីមសួន៖

សូមអរគុណលោកប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃអ.វ.ត.ក ជាទីគោរព! ខ្ញុំបាទមានជាសំណើពីរ ។ ទីមួយទាក់ទងជាមួយនឹងការលើកឡើង ឬក៏ថ្លែងបើកពីម្សិលមិញនេះដោយលោកស្រី និងលោកក្រឡាបញ្ជីអំពីលេខសម្គាល់របស់សាក្សីដោយខ្ញុំបាទមើល និងស្ដាប់ឃើញថា មានខុសគ្នាជាមួយនឹងលេខសម្គាល់របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬក៏ខាងយើងខ្ញុំជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីកាលពីថ្ងៃសវនាការរៀបចំនោះ អ៊ីចឹងខ្ញុំបាទសូមស្នើថា តើតទៅមុខទៀតលេខសម្គាល់របស់ខាងលោកក្រឡាបញ្ជីអាន និងលេខសម្គាល់ខាងព្រះរាជអាជ្ញា យើងខ្ញុំនឹងយកចំណុចមួយណាឲ្យដូចគ្នាស្រួលនឹងខ្ញុំបាទ និងយើងខ្ញុំនេះរៀបចំឯកសារឲ្យត្រូវគ្នា នេះមួយ ។ ទីពីរ អំពីរបៀប ឬក៏ការសួរតទល់តើលោកប្រធាននឹងណែនាំឲ្យធ្វើការសួរដោយសំណួរចំហ ជា *ដាយរិច អិចហ្សាមីណេសិន (Direct Examination)* ឬក៏ជាសំណួរប្រឆាំង អង់គ្លេសហៅថា *ក្រោះ អិចហ្សាមីណេសិន (Cross Examination)* ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញមេធាវី តំណាងឲ្យដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ សូមអញ្ជើញ ។

លោកស្រី ម៉ាទីន ហ្សាកហ្វីន៖

សូមអរគុណ ។ ទាក់ទងទៅនឹងចំណុចក្រោយមួយដែលទាក់ទងទៅនឹងអំពីការឯកភាពលើអង្គហេតុ ដោយយើងមានការឯកភាពរវាងសហព្រះរាជអាជ្ញានិងមេធាវី ដែលថាមានបញ្ជីមួយចំនួននឹងដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង ហើយនឹងបញ្ជូនយប់នេះ ឬក៏ថ្ងៃស្អែក ខ្ញុំខ្លួនឯងជាមេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីខ្ញុំមានការសោកស្ដាយណាស់ដែលថាចំណុចនេះ គឺថាមិនបានលើកឡើងជាផ្ទាល់មាត់អំពីចំណុចបីអំពីគោលការណ៍នៃការបញ្ជាក់ដោយមាត់នោះទេ ។ ចំណុចមួយទៀត គឺថាភាគីត្រូវបានដឹងពីចំណុចនេះដោយផ្ទាល់ប្រសិនបើមេធាវីអាចបើកមើលបាននោះ គឺថា ហើយនិងចំណុចមួយទៀត ហើយអ្នកដែលវត្តមានក្នុងសាលសវនាការនេះគឺសំខាន់ណាស់ដើម្បីឲ្យគេអាចយល់បានដែលថាចំណុចមួយចំនួនសំខាន់ៗនោះដែលត្រូវដឹង គឺថាៗ ប្រហែលជា១០០ ឬក៏១៨០ចំណុចនោះ មិនត្រូវបានជំទាស់ គឺថាបើសិនជាធាតុផ្សំនៃអង្គហេតុនោះ គប្បីតែលើកឡើង ហើយនិងៗ បញ្ជាក់ឲ្យឃើញថាតើចំណុចណា

ឯកភាព មិនឯកភាពគ្នារវាងព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារ ហើយបើមិនដូច្នេះទេ យើងនឹងមានការភ័ន្តច្រឡំ ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញមេធាវី ។

លោកស្រី ស៊ីលឃី ស្ទួតហ្សីនស្គី៖

លោកប្រធាន លោក លោកស្រីចៅក្រម ខ្ញុំសូមបំភ្លឺ ខ្ញុំមិនចង់លើកឡើងសំណើខ្ញុំសាជាថ្មីនោះទេ បន្ថែមទៅលើចំណុចហ្នឹង លោក លោកស្រីចៅក្រមគួរតែឆ្លើយតបមកយើងខ្ញុំនៅថ្ងៃហ្នឹង ប្រសិនបើលោក លោកស្រីចង់កែប្រែទៅលើរបៀបវារៈ ដូចដែលលោក រ៉ូបឺ ពើទីត បានស្នើសុំឲ្យលោក លោកស្រីចៅក្រមរួចមកហើយនោះ ថាតើលោក លោកស្រីចៅក្រមចង់ធ្វើការដេញដោលនៅថ្ងៃស្អែកទៅលើជនជាប់ចោទ ឬក៏យ៉ាងម៉េច ?

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបរំឭកឡើងវិញថា នាពេលនេះអង្គជំនុំជម្រះប្រមូលព័ត៌មានទាំងឡាយដែលជាសំណូមពររបស់ភាគីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងក្តីនេះដើម្បីកត់ត្រាយកទៅពិនិត្យពិចារណានៅល្ងាចនេះ ហើយនឹងឆ្លើយតបនៅថ្ងៃស្អែក នេះជាតាមអ្វីដែលបានគ្រោងទុកនៅក្នុងដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅនៃសវនាការ នៅថ្ងៃនេះ ។ អ៊ីចឹងអង្គជំនុំជម្រះរក្សាសិទ្ធិមិនទាន់ឆ្លើយតបនូវសំណួរ ឬក៏សំណូមពរផ្សេងៗនេះទេ គឺនឹងឆ្លើយតបនៅវេលាថ្ងៃស្អែក ។

មេធាវីការពារមានសំណូមពរអ្វីទេ ?

លោក ហ្រ្វង់ស្វ័រ រូ៖

សូមអរគុណលោកចៅក្រម គឺថាមេធាវីការពារនឹងទាក់ទងទៅនឹងការឃុំខ្លួននោះ ខ្លួននឹងមានសំណើមួយ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ឥឡូវនេះដល់ពេលត្រូវឈប់សម្រាកនៅល្ងាចនេះហើយ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសូមប្រកាសផ្អាកសវនាការនៅថ្ងៃនេះ ត្រឹមនេះ ។ សវនាការនឹងបន្តនៅព្រឹកថ្ងៃស្អែកចាប់ពីម៉ោង៩តទៅ ។ ដូច្នេះមួយបង្គាប់អនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំងឲ្យនាំជនជាប់ចោទ កាំង ហ្គេក អ៊ាវ ត្រឡប់ទៅកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងវិញ

និងបង្គាប់ឲ្យនាំខ្លួនគាត់ត្រឡប់មកកាន់សាលសវនាការនេះវិញនៅព្រឹកថ្ងៃស្អែក ឲ្យបានមុនម៉ោង៩ជាកំហិត ។

សូមជម្រាបដល់អ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងសាធារណជនដែលមានបំណងចូលរួមក្នុងសវនាការ សូមអញ្ជើញមកកាន់សាលសវនាការឲ្យបានមុនម៉ោង៩ ព្រឹក ៕

[សវនាការផ្អាកនៅម៉ោង ១៦:២០:០០នាទី]